

ZEMGALES ZIŅAS

WWW.ZZ.LV

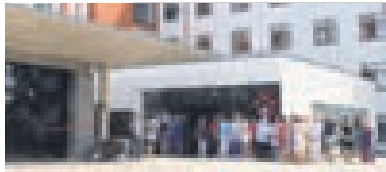
NR.26 (4758)

2019. GADA 27. JŪNIJS

Gan literatūrzinātniece Agija
Ābiķe-Kondrāte, gan dzejniece
Monta Kroma dzimušas
Jelgavā **22., 23. lpp.**

Vecpilsētas ielā 14 –
spāru svētki. **3. lpp.**

Atklāts Jelgavas slimnīcas
C korpuss.
3. lpp.

Darbā atjauno Jaunsardzes
instruktoru Grinevicu.
5. lpp.

Pēc prieciņa pie Prieciņiem

FOTO: EVA PRIČIŅA

16., 17. lpp.

Dace Šteinerte
sasniedz personīgo
rekordu diska mešanā
un izcīna Ulda
Samsona balvu.
13. lpp.

Krūza 24 GADI

BEZMAKSAS
KRĀSU TONĒŠANA
BRĪVDIENĀS UN SVĒTKU DIENĀS

VIVA
COLOR

TIKKURILA

Finale

KOKSNES
LĪDZEKLĒM

-35% ATLAIDE

-30% ATLAIDE

TREŠDIENĀS
SESTDIENĀS
SVĒTDIENĀS

VAIRĀKĀM PREČU GRUPĀM

PEDĀVĀJUMS SPĒKĀ NO 01.06.2019. LĪDZ 30.06.2019. UN NEATCEĻAS UZ AKCIJAS PRECĒM

REDAKCIJAS SLEJA

Smaržas un krāsas

SANTA LOGINA

“**I**zjūti smaržu un krāsu nianšes “Dārziņos”!” ir Indras Prieciņas moto. Indras ģimene saimnieko vectēva mājās un jau vairāk nekā 20 gadu zemnieku saimniecībā “Dārziņi 2” Jelgavas novada Platones pagastā audzē stādus. Indra gan teic, ka dārzeņu, puķu un garšaugu stādi audzēti jau viņas bērnībā, bet viņai tikuši ravēšanas darbi – zem ceļiem palikts dēlītis un ar mazajiem pirkstiņiem retināti un ravēti sējumi. Arī tagad Indra vairāk rosās pa lauku, bet kosmētikas lietas galvenokārt ir meitas Līgas pārziņā. “Prieciņu prieciņi” – tā sevi prezentē un savu jauno dabīgās kosmētikas produkciju piedāvā Indra un Līga.

Smaržu un krāsu šobrīd, vasaras pilnbriedā, tiešām netrūkst. Bet zaļo jau ne tikai vērtīgie augi – dažas dienas pirms Jāņiem vairāki Cukura ielas iedzīvotāji sūdzējās “Ziņām” par latvāņu ziedēšanu starp Cukura un Peldu ielu.

Savukārt zaļš ozollapu vainags pacēlās virs Vecpilsētas ielas 14 ēkas Jelgavā – atzīmējot rekonstrukcijas posmu, kad 18. gadsimtā būvētajā ēkā no pamata līdz jumtam atjaunotas nesošās konstrukcijas un sākas apdares darbi, būvnieki rīkoja spēru svētkus. Ēka, kas pirms rekonstrukcijas bija ļoti šķība, veiksmīgi ar domkratiem pacelta un izlīdzināta. Pēc būvnieku aplēsēm, blakus esošajā Krišjāņa Barona ielas ēkā padarīti apmēram 65 procenti darbu, bet Vecpilsētas ielas koka ēkā, kurā bija jāveic daudz konservācijas un restaurācijas darbu, – 40 procenti. Kopumā objektu plānots pabeigt šogad.

Par būvniecību runājot, Jelgavas slimnīcā svinīgi atklāts rekonstruētais C korpuss, kura pirmajā stāvā atradīsies mūsdienīga Uzņemšanas nodaļa. Pārvākšanās uz jaunajām telpām sākas šonedēļ un notiks pakāpeniski. Jelgavas slimnīcas valdes loceklis Andris Ķipurs atklāšanā uzsvēra, ka tas ir pēdējais no slimnīcas korpusiem, kas vēl nebija renovēts. Kā atjaunošana izdevusies – to lai vērtē pacienti. **■**

PAŅEM ČEKU! Lai veicinātu godīgu konkurenci un labprātīgu nodokļu saistību izpildi, mudinot pircējus pieprasīt čekus un kvītis par iegādātajām precēm un saņemtajiem pakalpojumiem, tādējādi veicinot kultūras maiņu sabiedrībā, 1. jūlijā sāksies Valsts ieņēmumu dienesta rīkotā šī gada čeku loterija. Lai piedalītos loterijā un pretendētu uz naudas laimestiem, kā arī uz papildu balvām, tīmekļa vietnē www.cekuloterija.lv ir jāreģistrē čeks, kvīts vai biļete par kopējo summu vismaz pieci eiro. Darījumu apliecinotajam dokumentam jābūt izsniegtam par precī vai pakalpojumu, kas saņemts no Latvijā reģistrēta nodokļu maksātāja. Loterijā var piedalīties ikviens bez vecuma ierobežojuma – arī bērni. **ZĪMĒJUMS: IVARS DIRŽINIS**

AKTUĀLI

Līderes paliek nemainīgas

Jau 30 gadu labākajām Latvijas skolām pasniedz Ata Kronvalda balvu, un nupat noskaidrots šā gada tops. No mūspuses skolām vislabāk veicies Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas, kas ģimnāziju vidū ierindota devītajā vietā.

Līderes reitingā gan gadu no gada ir tās pašas skolas. Tās uzskata, ka to panākumu atslēga ir labāko skolēnu atlase un mērķtiecīgs pedagogu darbs, bet pienesums visiem – ka tieši viņi ir tie, kas rada nākotnes izcilniekus un jaunus zinātniekus. Skolu reitingam dots nosaukums “darbā ar talantīgajiem skolēniem”, un tas veidojas pēc skolēnu sasniegumiem valsts mācību olimpiādēs, zinātniskajās konferencēs un citos mācību pārbaudījumos.

Trīs dažādās kategorijās pēc skolu lieluma un tipa šogad pirmajās vietās ir Rīgas Valsts 1. ģimnāzija (ģimnāziju grupā), Daugavpils Krievu vidusskola-līcejs (lielo skolu grupā) un Rīgas Tehniskās universitātes Inženierzinātņu vidusskola (mazo skolu grupā). Rīgas Valsts 1.

ģimnāzija skolu reitinga pirmajā vietā ir gadu no gada. Šogad valsts ģimnāziju konkurencē tā tuvāko sekotāju – Āgenskalna Valsts ģimnāziju – apsteidza par vairāk nekā uz pusi lielāku iegūto punktu skaitu, vēsta portāls skaties.lv.

Lielo skolu grupā no mūspuses skolām reitinga 27. vietā (no 65 skolām) ierindota Jelgavas Tehnoloģiju vidusskola, kas ir apsteigusi Rīgas Angļu ģimnāziju (28. vieta) un sarakstā atrodas tūlīt aiz Rīgas 84. vidusskolas (26. vieta). Lielo skolu grupā 64. vietā nokļuvusi Jelgavas 4. vidusskola, šo vietu dalot ar vēl divām Latvijas skolām – Cēsu Pilsētas vidusskolu un Ventspils 4. vidusskolu. Citas Jelgavas skolas reitinga lielo skolu grupā nav iekļautas.

Ģimnāziju grupā devītajā vietā (no 28 ģimnāzijām) ir Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzija, kurai seko Dobeles Valsts ģimnāzija (10. vietā), bet Jelgavas Valsts ģimnāzija atrodas 18. vietā.

Vēl lielāka plaša starp pirmo un pārējām reitinga vietām ir mazo skolu konkurencē. Šeit

pirmo vietu jau ne pirmo gadu ieguvusi Rīgas Tehniskās universitātes Inženierzinātņu vidusskola. Panākumi skolai ir strauji, jo tā dibināta tikai pirms četriem gadiem.

Mazo skolu grupā 20. vietā (no 73 skolām) ierindota Jelgavas 5. vidusskola, bet Dobeles 1. vidusskola un arī Jelgavas 4. sākumskola atrodas 45. vietā. Savukārt Elejas vidusskolai šajā reitingā piešķirta 47. vieta, bet Jelgavas 6. vidusskolai – 53.

Ata Kronvalda fonda vadītājs Henriks Danusēvičs teic, ka reitinga mērķis nav parādīt vidējo izglītības līmeni skolās. “Mēs gribam parādīt tās skolas, kurās ir lielākas iespējas – ka skolēns, kam ir talants, tiks atstāts, nokļūs augstākā līmenī, un tās sagatavos jauno zinātnieku paaudzi Latvijai,” skaidro H. Danusēvičs. Viņš uzskata, ka reitings parāda skolu attieksmi pret jauno talantu veidošanu un skolēnu iespējas šajās izglītības iestādēs sevi pierādīt ne tikai starp klasesbiedriem, bet daudz plašākā mērogā. **■**

— Andra Ozola

JAUTĀJAM

Vai ņemat čeku par precēm un pakalpojumiem?

Katažina Pacinko,
mājsaimniece
Reizēm jā, reizēm nē.
Piedalos loterijās, ko
ar pirkumu čekiem
rīko lielveikali.

Margarita,
audzina bērnus
Reti. Taču, ja ar
čekiem rīkos loteriju,
tas bērniem patiktu.

**Marina, strādā
tirdzniecībā**
Parasti ņemu čekus
un, pirms izmetu,
glabāju kādu nedēļu.
Tā var kontrolēt savus
izdevumus, un, ja par
precī rodas kādas
pretenzijas, tad čeks ir
svarīgs. Domāju, VID
rīkotā loterija sekmēs
to, ka pircēji čekus
saglabās vairāk.

**Aigars, apdares
darbu tehniķis**
Nē. Bet, ja ar čekiem
tiks rīkota loterija,
varētu tajā piedalīties.

Nedēļas avīze Zemgalei

**ZEMGALES
ZINĀS**
www.zz.lv**RM** Reģionu Mediji

Izdevējs – SIA «Reģionu mediji»
Reģistrācijas apliecības
nr. 50103305231.
Indekss – 3014.
Iznāk kopš 1994. gada.

ALŪKSNEŠ MALIENAS
ZINĀS

Informācija – tālr. 63028175.
reklāma – tālr. 29522152,
63027534.
e-pasts: reklama@zz.lv

Dzirkstele

Dzīve

Kursas Laiks

STABURAGS

ZEMGALES
ZINĀS

Ziemeļlatvija

Par skaitļu un faktu, kā arī
sludinājuma tekstu pareizību atbild
autors. Publicētie materiāli ne
vienmēr atspoguļo redakcijas
viedokli. Pārpublicēšanas vai
citēšanas gadījumā atsauc obligāta.

Iespiests SIA «Poligrāfijas grupa
Mūkusalā», Rīga, Mūkusalas iela 15a.
Iznāk ceturtdienās.
Vidējais metiens – 5200 eks.

Sekmējas apdraudēta arhitektūras pieminekļa atjaunošana

Atzīmējot rekonstrukcijas posmu, kad 18. gadsimtā būvētajā ēkā Jelgavā, Vecpilsētas ielā 14, no pamata līdz jumtam atjaunotas nesošās konstrukcijas un sākas apdares darbi, SIA “RERE meistari” rikoja spāru svētkus.

Stāstot par būvobjektā paveikto, darbu vadītājs Jānis Rozenbergs teic – gandarījumu dod tas, ka ēka, kas pirms rekonstrukcijas bija ļoti šķība, veiksmīgi ar domkratiem pacelta un izlīdzināta. Vecpilsētas ielas iemītnieki atceras, ka arhitektūras piemineklis draudēja sagāzties un bija norobežots no garām-gājējiem. 2004. gada Eiropas kultūras mantojuma dienās ēka Vecpilsētas ielā 14, ko bija privatizējis uzņēmējs, kuram neveicās ar tās restaurēšanu, tika atzīta par vienu no simts apdraudētākajiem arhitektūras pieminekļiem Latvijā.

J.Rozenbergs paskaidro, ka šajā būvobjektā tiek savienotas divas ēkas – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis Vecpilsētas ielā 14 un mūra ēka Krišjāņa Barona ielā 50, kas arī iekļaujas vecpilsētas apbūvē, bet tai gan nav aizsargājamā pieminekļa statusa.

Iesaistīti arī poļu restauratori

Vietās, kur oriģinālais materiāls nav saglabājies, tas aizstāts ar guļbaļķiem, kas atvesti no Jelgavas Valsts ģimnāzijas un citām rekonstruējamām ēkām, kur oriģinālās konstrukcijas netiek atjaunotas.

Ēkā Vecpilsētas ielā 14 ir saglabājušies dažādu laiku tapešu paraugi un sienu apmetums ar dažādu krāsu zīmējumiem, kā arī vairāku veidu griesti – tā dēvētie dēļu trīnīšu griesti, kā arī griesti, kas apmesti uz niedru pamata un uz koka skaliem. Restauratore Elga Zariņa uzskata, ka ļoti nozīmīgs arhitektu veikums ir ēkas unikālo vēsturisko koka bēniņu saglabāšana. Viņa uzsver, ka šajā darbā ļoti rūpīgi izvērtēta katra koka detaļa un tikai pašas nepieciešamākās vietas aizpildītas ar jaunāku koka materiālu. Specifiskajiem restaurācijas darbiem ir piesaistīti Eiropas mēroga speciālisti – objektā strādā poļu restaurators Bartłomiej Kubjaks ar kolēģiem, kuri ir specializējušies apmetuma noņemšanā un atjaunošanā un citās senās prasmēs.

Darbi apmēram pusē

Pēc būvnieku aplēsēm, Krišjāņa Barona ielas ēkā padarīti apmēram 65 procenti plānotā, bet Vecpilsētas ielas koka ēkā, kurā bija jāveic daudz konservācijas un restaurācijas darbu, – 40 procenti. Kopumā objektu plānots pabeigt šogad.

Abās ēkās iecerēts izmitināt Zemgales Restaurācijas centru, kur atradīsies keramikas, metāla, tekstila un citu materiālu restaurācijas darbnīcas. Tās arī būs pieejamas kā publisks, izglītojošs tūrisma objekts, kur interesenti varēs iepazīties ar Jelgavas koka arhitektūru. Veicot ēkas būvelementu dendrohronoloģisko analīzi, atklāts, ka ēka Vecpilsētas ielā 14 varētu būt būvēta 18. gadsimta beigās, iespējams, vēl pirms Kurzemes un Zemgales hercogistes iekļaušanas Krievijas impērijā 1795. gadā. Dažādos laikos ēkā atradušies dzīvokļi, veikals un skārdnieka darbnīca. J.Rozenbergs atzīst, ka ilgāku laiku pamestais arhitektūras piemineklis bija cietis arī no vandalliem.

Vecpilsētas iela sāk atgādināt veco Jelgavu

Nacionālā kultūras mantojuma pārvaldes pārstāve Gunta Skulte uzslavē uzņēmuma “RERE meistari” darbiniekus, kas sevi parādījuši kā teicamus darbu veicējus. “Pilsētā ļoti maz kas ir palicis no vecpilsētas. Ar ES līdzfinansējumu Vecpilsētas iela veidojas par tādu, kas atgādinās veco Jelgavu,” teic G.Skulte. Atzinīgi Vecpilsētas ielas atjaunošanu vērtē arī par koka arhitektūras guru dēvētais Pēteris Blūms. Viņš atzīst, ka metode, kad ēka tika pacelta un iztaisnota, ir vērtīgāka nekā pirms vairākiem gadiem plānotā ēkas nojaukšana un salikšana no jauna.

Darbu pasūtītājs objektā ir pilsētas pašvaldība. Tie tiek veikti, īstenojot Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansētu projektu “Nozīmīga kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un attīstība kultūras tūrisma piedāvājuma pilnveidošanai Zemgales reģionā”. Būvdarbu līguma kopējā plānotā summa ir 1,8 miljoni eiro. ■

— Gaitis Grūtups

FOTO: EVA PRIČIŅA

Atklāts atjaunotais slimnīcas C korpuss

Jelgavas pilsētas slimnīcā svinīgi atklāts rekonstruētais C korpuss, kura pirmajā stāvā atradīsies mūsdienīga Uzņemšanas nodaļa. Pārvašanās uz jaunajām telpām sākas šonedēļ un notiks pakāpeniski. Jelgavas slimnīcas valdes loceklis Andris Ķipurs atklāšanā uzsvēra, ka tas ir pēdējais no slimnīcas korpusiem, kas vēl nebija renovēts. Kā atjaunošana izdevusies – to lai vērtē pacienti.

Būvprojektu izstrādāja “LNK Industries Partnership”, būvdarbus veica SIA “Latvijas energoceltņieks”, bet būvuzraudzību – SIA “Būvalts”. Jelgavas slimnīcas C korpusa rekonstrukcijai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļiem piešķirti 2,15 miljoni eiro, ar līdzfinansējumu piedalījās arī slimnīca.

Jelgavas domes priekšsēdētājs Andris Rāviņš slimnīcas C korpusa atklāšanā A.Ķipuram dāvanā pasniedza pilsētas karogu. Tāpat tika akcentēts, ka slimnīca apkalpos ne tikai Jelgavas un novadu iedzīvotājus, bet arī pacientus no Saldus un citām vietām.

Atklāšanas pasākumā piedalījās Veselības ministrijas, korpusa projektētāju, arhitektu, būvnieku, iekārtu un aprīkojuma piegādātāju un slimnīcas sadarbības partneru pārstāvji.

Remonts veikts piecos C korpusa stāvos, izņemot sesto (operāciju bloks atjaunots jau iepriekš), bet vislielākās pārvērtības piedzīvojusi Uzņemšanas nodaļa, kur, pēc slimnīcas sniegtās informācijas, vēršas vidēji 80–90 cilvēku diennaktī. Uzņemšanas nodaļā turpmāk pacien-

tu plūsma būs sadalīta – slimnieki, kurus atgādās ar Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta automašīnām, tiks ievesti caur garāžas nodaļījumu, savukārt pacienti, kuri slimnīcā ieradīsies paši, nodaļā varēs iekļūt pa citu ieeju.

Uzņemšanas nodaļā iekārtots traumpunkts, apskates telpas, observācijas palāta slimnieku novērošanai, izolators, pacientu izmeklēšanas telpas, procedūru kabinets, kā arī garderobes, darba un atpūtas telpas slimnīcas darbiniekiem. Pēc pārtraukuma atkal būs pieejama glābējsilīte.

Slimnīca nodota ekspluatācijā 1970. gadā, un komunikācijas, tostarp ūdensvads, kanalizācija un apkure, bija nolietojušās. ■

— Andra Ozola

JAUNĀKAJĀ ŽURNĀLĀ ir

OIK cilpā

Elektrības «obligātā iepirkuma komponente» kļuvusi par lamuvārdu vai vismaz sinonīmu krāpniecības shēmām. Kā šis dāsnais valsts atbalsts enerģijas ražotājiem tapa? Un vai tā ir tikai sakritība, ka OIK uzņēmēji partijām saziņojusi pamatīgu summu – 1,3 miljonus eiro? Šajā un divos nākamajos žurnāla numuros *Ir* pēta OIK biznesu.

Ģimene ir plašs jēdziens

Jurists Lauris Liepa ir pārliecināts, ka jaunais dzīvesbiedru likumprojekts, ko Saeimā noraidīja, atbilst gan Satversmei, gan sabiedrības interesēm. Turklāt prasība noregulēt attiecības ģimenēs, kuras nevēlas vai nevar laulāties, ir krietni vecāka par šo likumprojektu un noteikti nepazudis arī pēc Saeimas 20. jūnija balsojuma.

Peldēt!

Nacionālā teātra aktrise Dita Lūriņa pievērsusies režijai – Liepājas teātrī jūnija vidū pirmizrādi piedzīvoja viņas iestudējums *Ķiršu dārzs*, un tuvākajos gados aktrisei būs jāizvēlas, kurā virzienā turpināt iet.

Pierādījumos balstīta... tautas medicīna

Latviešu ticējumos pieminēts vairāk nekā 200 ārstniecisko augu, bet cik daudz iedarbība ir zinātniski pierādīta? Topošā zinātniece Inga Sīle to ir pārbaudījusi – ceturtdaļas! Un daudzu citu ārstnieciskais efekts vienkārši nav vēl pētīts.

FOTO: EVA PRIČIŅA

Institūts "BIOR" rūpējas par pārtikas drošību, veselību un vidi

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts "BIOR" ir starptautiski konkurētspējīgs valsts nozīmes pētniecības centrs. Institūtā "BIOR" ir paraugu pieņemšanas punkts Jelgavā, Helmaņa ielā 8, LLU Veterinārmedicīnas fakultātes D korpusā. Par to, kādus paraugus tur var nodot uzņēmumi un privātpersonas, **stāsta vecākā eksperte paraugu pieņemšanas kabinetā Erita Kalniņa**. Paraugu pieņemšanas punkts Jelgavā apkalpo visu Zemgali. Jelgavā paraugus pieņem katru darba dienu no pulksten 9 līdz 16, bet reizi nedēļā – trešdienās – eksperte izbrauc uz Dobeli un ceturtdienās – uz Bausku.

Institūta "BIOR" paraugu pieņemšanas vieta Jelgavā izveidota 2009. gadā. Savukārt institūta laboratorija atrodas Rīgā, Lejupes ielā 3. Jelgavā savāktajiem paraugiem ik darba dienu tiek nodrošināts specializēts transports no Rīgas, lai paraugus piemērotos apstākļos laikus varētu nogādāt Rīgā un to testēšanu sākt jau tajā pašā dienā.

VIENĪGIE LATVIJĀ PIEDĀVĀ JAUNU ŪDENS MIKROBIĀLĀ PIESĀRŅOJUMA TESTĒŠANAS METODI

Institūts "BIOR" veic pārtikas, kā arī ūdens – dzeramā, peldūdens un notekūdeņu – izmeklējumus, bet visvairāk lepojas ar to, ka šobrīd ir vienīgais Latvijā, kas piedāvā jaunu metodi zarnu nūjiņu *Escherichia coli* un koliformas baktēriju noteikšanai peldūdeņos, kuru ir akceptējusi Veselības inspekcija, – "LVS EN ISO 9308-3:2006 Ūdens kvalitāte. *Escherichia coli* un koliformas baktēriju noteikšana un uzskaite. 3. daļa: Mikrometode (visiespējamākais skaits), *E.coli* noteikšana un uzskaite virszemes ūdenī un notekūdenī".

Veselības inspekcija skaidro, ka šobrīd ir pieejamas trīs metodes zarnu nūjiņu noteikšanai ūdenī, bet oficiālajam peldvietu ūdens kvalitātes monitoringam un novērtējumam Eiropas Komisija ir atļāvusi izmantot tikai LVS EN ISO 9308-3:2006, kas ir atzīta par dabas ūdeņu analīžu standartmetodi.

PAR INSTITŪTA "BIOR" VEIKTAJĀM ŪDENS ANALĪZĒM INTERESE LIELA

Institūts "BIOR" veic arī notekūdeņu ķīmiskās analīzes un strādā sadarbībā ar SIA "Jelgavas ūdens", pārbaudot, vai uzņēmumi pietiekami attīra notekūdeņus, pirms tos ievada pilsētas notekūdeņu attīrīšanas sistēmā. Analīzēm var pieteikties jebkurš uzņēmums.

"Pēdējā laikā saņemam ļoti daudz zvanu no privātpersonām, kas plāno uzstādīt ūdens filtrus, tāpēc vēlas noskaidrot dzelzs saturu ūdenī, ūdens cietību, bet, nemot dzeramo ūdeni no akām, svarīgi ir mikrobioloģiskie rādītāji. Gan privātpersonām, gan uzņēmumiem sniedzam atzinumu un rezultātu novērtējumu, vai iegūtie rādītāji

atbilst Ministru kabineta noteikumiem," turpina E.Kalniņa.

"Katru klientu iztaujāju – ievācu anamnēzi gluži kā par slimnieku – kādas ir problēmas – vai ūdenim ir smaka, nogulsnes, kāpēc grib izmeklēt, cik līdzekļu var atļauties tērēt analīzēm, tādējādi samazinot vai palielinot izmeklējamā rādītāju skaitu. Varām veikt izvērstu analīzi, nosakot amoniju, nitrātus, kas īpaši svarīgi seklajiem urbumiem (spicēm). Ja blakus urbumam notiek intensīva lauksaimnieciskā darbība, pie mums ir iespējams pārbaudīt pesticīdu klātbūtni ūdeņos, tāpat arī medū, dārzeņos," piebilst eksperte.

E.Kalniņa skaidro, ka mikrobioloģiskajām analīzēm paraugi jāņem sterilā traukā – īpašās sterila iepakojuma pudelēs, kuras var iegādāties turpat institūta "BIOR" paraugu pieņemšanas kabinetā. Jelgavas pieņemšanas punkta darbinieki arī paši brauc ņemt paraugus, kas ir maksas pakalpojums.

Cikliski aktualizējam ūdens pārbaudes, lai noteiktu, vai tajā nav legionellu klātbūtne. Šo baktēriju monitoringam ūdensapgādes

PARAUGU PIEŅĒMŠANA

P.	9:00 – 16:00
O.	9:00 – 16:00
T.	9:00 – 16:00
C.	9:00 – 16:00
Pk.	9:00 – 16:00
S., Sv.	–

www.bior.lv
Tālrunis
26132309, 28371438

tīri ir trauki gan darba procesā, gan pēc dezinfekcijas. Šis pakalpojums ir ēdināšanas uzņēmumu pieprasīts," par savu darbu stāsta E.Kalniņa, piebilstot, ka laboratorija veic izmeklējumus uz salmonellu un šigellu arī cilvēkiem, kuri sāk darbu pārtikas uzņēmumos.

PĀRBAUDA DZĪVNIEKU VESELĪBU

Institūts "BIOR" ir vienīgā laboratorija valstī, kas akreditēta plaša dzīvnieku infekciju diagnostisko izmeklējumu klāsta veikšanai un ir nozīmīgs atbalsts Pārtikas un veterinārajam dienestam, kurš pasūta dažādus obligātos izmeklējumus liellopiem un cūkām uz tādām slimībām kā leikoze un bruceloze.

Laboratoriskos izmeklējumus iespējams veikt arī uz virkni tā saucamajām ekonomiskajām slimībām, kuras rada lauksaimniekiem būtiskus zaudējumus. Piemēram, noteikt antivielas pret govju infekciozā rinotraheīta vīrusu, govju vīrusālās diarejas ierosinātāju, noskaidrot, vai govys pienā nav paaugstināts somatisko šūnu daudzums un tā neslimo ar mastītu, kā arī veikt vēl daudzas citas bakterioloģiskās un parazitoloģiskās analīzes vai asins un piena paraugus noteikt grūsnību.

Ja māputnu turētājs grib tirgot vistu olas, tās obligāti jāpārbauda arī uz salmonelozi. Tāpat tūlīt laboratorijā sāksies medus izmeklējumu sezona, kas turpināsies līdz septembrim, oktobrim.

Ļoti plašs ir arī dzīvnieku barības laboratorisko izmeklējumu klāsts, aptverot dažādus mikrobioloģiskos un ķīmiskos izmeklējumus. Paraugus Jelgavas paraugu pieņemšanas punktā nodod arī virkne LLU struktūrvienību, tai skaitā LLU Veterinārā klinika, piemēram, lai veiktu dzīvnieku hormonu un asins bioķīmiskās analīzes.

KO DARĪT ĀRPUS DARBA LAIKA?

Paraugus ir iespējams nodot ārpus darba laika, sazinoties ar E.Kalniņu pa mobilo tālruni 26132309, paraugu var atvest un atstāt ledusskapī, klients pats to var nogādāt tuvākajā paraugu pieņemšanas punktā vai institūtā "BIOR" Rīgā, kur 24 stundas diennaktī ir kāds darbinieks, kurš var pieņemt paraugu. Katram paraugam tiek aizpildīts pavadraksts. Ja klients vēlas, paraugu iespējams iesniegt anonīmi, neatklājot tā ņemšanas vietu.

Testēšanas pārskati klientiem tiek nosūtīti elektroniski. Katrs klients var saņemt arī izdruku. Testēšanas rezultātus iespējams saņemt latviešu, krievu vai angļu valodā. Savukārt uzņēmumi var noslēgt līgumu par regulārām pārbaudēm.

Institūtā "BIOR" un visos tā paraugu pieņemšanas punktos darbojas laboratorijas informācijas vadības sistēma "Junda", kura, ja klients savus testēšanas datus ir nozaidējis vai aizmirsis, nodrošina to atkārtotu nosūtīšanu klientam uz viņa norādīto e-pasta adresi.

sistēmās tiek pievērsta īpaša uzmanība, jo tās var izraisīt tā saucamo legionāru slimību.

VĒLAS PĀRBAUDĪT PĀRTIKU UN UZŅĒMUMU TĪRĪBU

Mednieki institūta "BIOR" laboratorijā izmeklē mežacūku gaļas paraugus uz Āfrikas cūku mēri un trihinelozi, kā arī veic citus ķīmiskos vai mikrobioloģiskos izmeklējumus.

Uzņēmumiem un mājražotājiem institūtā "BIOR" laboratorija piedāvā tādus pieprasītus pakalpojumus kā pārtikas produktu derīguma termiņa un uzturvērtības un enerģētiskās vērtības noteikšana.

"Cilvēki pie mums vēršas arī, ja ir iegādāts kāds "aizdomīgs" pārtikas produkts, kāds ir saslimis vai arī ņem no privāta govys turētāja pienu un vēlas to pārbaudīt. Strādājam ar ēdināšanas uzņēmumiem, kuriem ir jāveic paškontrolē.

Veicam virsmu nomazgājumu analīzi, lai pārbaudītu, cik tīri strādā uzņēmumi un cik

Vērtīgajā zemesgabālā Peldu ielā 3 zied latvāņi

Dažas dienas pirms Jāņiem vairāki Cukura ielas iedzīvotāji sūdzējās “Ziņām” par latvāņu ziedēšanu starp Cukura un Peldu ielu blakus SIA “Auras centrs” zemesgabalam, par ko ir tiesisks strīds saistībā ar īpašnieku vēlmi tur būvēt lielveikalu. Otrdienas saulainajā rītā latvāņu audzēs rosījās traktorists, kas daļu latvāņu pielīdzināja. “Šis gan nav veids, kā var iznīcināt latvāņus. Zeme ir jāapstrādā ar nezāļu apkarošanas līdzekli vēl pavasarī, citādi latvāņi ataug,” “Ziņām” teica kāds Cukura ielas iedzīvotājs. Cits zinātais piebilda, ka latvāņus vasarā efektīvi plaut var tikai lietūs laikā, kad tie neizdala indīgo šķidrumu.

Jelgavas pilsētas pašvaldības saistošie noteikumi pieļauj, ka pilsētas robežās zāles augstums nedrīkst pārsniegt 15 centimetru. Aizaugusi vieta Peldu ielā 3, kur latvāņi paceļas vairāk nekā pusotra metra augstumā, atrodas dārgā zemesgabālā 4,9 hektāru platībā, kas pieder SIA “Zemgales Tehnoloģiskais parks”.

Sākotnēji SIA “Zemgales Tehnoloģiskais parks” šo teritoriju attīstīja, lai tur izvērstu zinātniski tehnoloģisko parku, kas kalpotu kā bāze augsto tehnoloģiju kompāniju attīstībai, inovāciju ieviešanai, kā arī zinātnes līmeņa paaugstināšanai un akadēmiskās izglītības sasaistei ar tautsaimniecības nozarēm. Vēlāk, kad par Tehnoloģiskā parka valdes priekšsēdētāju kļuva Valdis

Šaplaks (viņš šo amatu ieņem arī tagad), “Ziņām” tika klāstīts, ka zemesgabālā divu trīs gadu laikā plānots attīstīt sporta, tirdzniecības un atpūtas kompleksu. Abas sākotnējās ieceres nav īstenojušās, toties kaimiņos Cukura ielā 2 SIA “Auras centrs” attīstīja ieceri būvēt lielveikalu. Šis projekts ir vairākkārt pārsūdzēts tiesā, kas strīdu turpinās skatīt septembrī.

LATVĀŅI, kas iesaistīti pilsētas centrā pie Lielupes promenādes, atgādina par zemesgabala īpašnieku SIA “Zemgales Tehnoloģiskais parks” sākotnēji cēlajiem zinātnes attīstības nodomiem. Uzņēmumu dibināja Jelgavas uzņēmējs Imants Kanaška, kam piederēja SIA “Zemgales tehnoloģijas”, un SIA “Kapitālo investīciju kompānija”, kuras dibinātājs bija jelgavnieks Kārlis Markus.

FOTO: EVA PRIČIŅA

“Lursoft” dati liecina, ka SIA “Zemgales Tehnoloģiskais parks” īpašnieki ir akciju sabiedrība “Real Development” un SIA “AL Investments”. Uzņēmumā neviens neestrādā, un tam vispār nav bijis apgrozījuma. “Ziņām” neizdevās sazināties ar Tehnoloģiskā parka pārstāvi. ■

— Gaitis Grūtups

Atjauno darbā Jaunsardzes instruktoru Grinevicu

Pēc individuālam pārrunām ar aizsardzības ministru Arti Pabriku pazīstamais Jelgavas novada jaunsardzes instruktors Ēriks Grinevics uzrakstījis iesniegumu ar lūgumu pieņemt darbā Aizsardzības ministrijas Jaunsardzes un informācijas centrā (JIC). Ministrs Ē.Grīneviča iesniegumu ir atbalstījis.

Darbs ar jaunsargiem nebija pārtraukts

Tālāku seku 10. jūnijā ministra parakstītajam iesniegumam pagaidām nav. “Droši vien jāgaida, kad kungiem paies vasaras atvaļinājums,” spriež Ē.Grīnevičs. Viņš cer, ka, sākoties jaunajam mācību gadam, Jaunsardzes vienība Elejas, Vilces un Sesavas jauniešiem un bērniem tiks atjaunota. “Faktiski jau darbs nepārtrūka arī tad, kad biju pārtraucis sadarboties ar JIC. Skolās es biju palicis kā pulciņu vadītājs, un bērni neskaitījās jaunsargi,” teic Ē.Grīnevičs.

Jelgavas novada mājaslapā atrodams novecojušas ziņas, ka Jaunsardzes vienības darbojas Vircavas vidusskolā, Līvērzes vidusskolā, Aizupes pamatskolā, Zaļenieku Komerčiālajā un amatniecības vidusskolā, Zaļenieku pamatskolā. Patiesībā tāda ir saglabājusies tikai Valgundes pagasta Kalnciema vidusskolā, kur darbojas instruktors Oskars Karls.

Vecāki uzskata, ka par jaunsargiem top mazotnē

“Ziņas” jau rakstīja, ka šopavasar sakarā ar “neciešamajiem darba apstākļiem” Ē.Grīnevičs no darba JIC aizgāja. Vairāk nekā 20 gadu, laikā,

PAR SAVU DARBU jaunsargu instruktors un zemessargs Ēriks Grīnevičs saņēmis apbalvojumus no pašvaldības, Aizsardzības un Izglītības ministrijas un citām organizācijām. Nevienas atzinības gan nav no Aizsardzības ministrijas Jaunsardzes un informācijas centra.

FOTO NO “ZIŅU” ARHĪVA

kad Jaunsardzes kustību finansēja pašvaldības, viņš bija sekmīgi vadījis vienības Jelgavas un Ozolnieku novadā. Uzrakstot atlūgumu, E.Grīnevičs pauda neapmierinātību par to, kā kustības vadību pārņēmu pulkvežleitnanta Aivja Mīrbaha vadītais JIC. Tādējādi tika atlaisti agrāk pašvaldību algotie instruktori un krasi samazinājās jaunsargu skaits Jelgavas novadā, bet Ozolnieku novadā nepalika vairs neviena vienība. Par savu bērnu apdraudētājam iespējām darboties Jaunsardzē uztrauktie Elejas, Vilces un Sesavas jaunsargu vecāki nosūtīja vēstuli aizsardzības ministram, lūdzot viņu izvērtēt situāciju un rast risinājumu. Vecāki pauda, ka ir atbalstāma līdzšinējā pieredze, kad Jaunsardzē tika dota iespēja pie-

dalīties bērniem jau pamatskolas sākumā, kad bērns vairāk ir atvērts zināšanām. Turpretī JIC pašlaik pieļiek pūles, lai Jaunsardze attīstītos vidusskolās, kur 10. un 11. klasē kā izvēles priekšmets būtu jāievieš valsts aizsardzības mācība. Vecāki vēstulē ministram pauda bažas, ka, izlaižot agrīno sagatavošanas posmu, valsts aizsardzības mācības kā vidējās izglītības mācību priekšmeta iekļaušana jau būs novēlota.

Maijā un jūnijā uz jaunsargu vecāku rīkotajām sapulcēm bija ieradusies gan Jelgavas novada pašvaldības pārstāvji, gan aizsardzības ministra padomnieks atvaļinātais ģenerālis Raimonds Graube, kuri pauda atbalstu, ka Jaunsardzes kustība ir jā saglabā.

No Vilces, Elejas un Sesavas jaunsargu vecāku vēstules aizsardzības ministram

Līdz šim esam pārliecinājušies, ka mūsu bērni Jaunsardzes nodarbībās apgūst jaunas zināšanas un iemaņas, kā arī prasmes, kas var noderēt ikdienas dzīvē, piemēram, orientēšanos apvidū vai pirmās medicīniskās palīdzības sniegšanu. Pasākumi un darbošanās kopā saliedē jaunsargus, veicina piederību valstij un nostiprina patriotismu. Vairāki mūsu novada jaunieši tieši šī iemesla dēļ izvēlējušies karjeru Zemessardzē un Latvijas armijā. Neatsverams nopelns jauniešu audzināšanā līdz šim mūsu novadā bija visu cienītiem, pašreizējiem un atbildīgiem instruktoriem, tāpēc ar satraukumu uztveram faktu, ka dažu gadu laikā strauji sarucis Jelgavas novada jaunsargu instruktoru skaits – no septiņiem 10 atbalsta vietās pašlaik atlicis vien Kalnciema vidusskolas instruktors.

Zemgales mēroga Jaunsardzes centru tika nolemts izveidot Zaļeniekos, kas pēc telpu iekārtošanas par pašvaldības līdzekļiem pastāvēja tikai īsu brīdi. Līdzīgs liktenis draud Lielplatones pagastā izveidotajam jaunsargu mācību centram un Tīsu bāzei, kuru pirms desmit gadiem kopā ar Jelgavas novada pašvaldību izveidoja bijušais JIC instruktors Ēriks Grīnevičs. ■

— Gaitis Grūtups

Projektu līdzfinansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

ASĀ HRONIKA

Turpinās sausās zāles ugunsgrēki

ZEMGALE. No 25. jūnija pulksten 6.30 līdz 26. jūnija pulksten 6.30 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Zemgales reģiona brigāde saņēma desmit izsaukumu – astoņus uz ugunsgrēku dzēšanu un divus uz glābšanas darbiem –, informē VUGD pārstāve Viktorija Gribuste.

Turpinoties sausam un karstam laikam, ugunsdzēsēji katru dienu dzēš sausās zāles un meža ugunsgrēkus. Pļaviņu novada Aiviekstes pagastā dega meža zemsedze 100 kvadrātmetru platībā, Jēkabpils novada Ābeļu pagastā – sausā zāle un dēļu kaudze 30 kvadrātmetru platībā, Iecavā, Pārupes ielā, sausā zāle dega 100 kvadrātmetru, bet Iecavas novada Vecsalagaļos – 500 kvadrātmetru platībā. VUGD atgādina, ka apkārtējā vide, tajā skaitā ēkas, sausajā laikā ir izkaltusi un kļuvusi ļoti degspējīga. Tas nozīmē, ka pat vismazākā dzirkstele var izraisīt plašus un postošus ugunsgrēkus, tāpēc aicina cilvēkus būt ļoti piesardzīgiem, lietojot atklātu liesmu. Pulksten 17.56 VUGD saņēma informāciju, ka Bauskas novada Ceraukstes pagastā deg sausā zāle. Ierodoties notikuma vietā, Bauskas ugunsdzēsēji konstatēja, ka atklātā teritorijā deg automašīnas vraks piecu kvadrātmetru un sausā zāle 1000 kvadrātmetru platībā. Dzēšanas darbos piedalījās seši ugunsdzēsēji ar divām autocisterņām, un tie noslēdzās pulksten 18.25. Naktī uz trešdienu pulksten 04.48 Jelgavas ugunsdzēsēji devās uz Miezītes ceļu, kur divstāvu neapsaimniekotā mājā dega grīda, siena un starpstāvu pārsegums sešu kvadrātmetru platībā. Dzēšana noslēdzās pēc stundas. Savukārt svētku brīvdienās, no 22. jūnija līdz 25. jūnija rītam, VUGD Zemgales reģiona brigāde saņēma 44 izsaukumus, no kuriem 25 bija uz ugunsgrēku dzēšanu, viens – uz glābšanas darbiem, bet vēl 18 bija maldinājumi. Līgo vakarā pulksten 21.15 ugunsdzēsēji devās uz Miezītes ceļu, kur dega divas atsevišķas zaru kaudzes 100 kvadrātmetru platībā. Pulksten 23.05 tika saņemts izsaukums uz Vircavas pagastu Jelgavas novadā, kur dega riepās, vadi, sadzīves atkritumi un zari 10 kvadrātmetru platībā. Ugunsdzēsēji no liesmām nosargāja kokmateriālus, kuri atradās tikai četru metru attālumā no ugunsgrēka. Bet naktī no svētdienas uz pirmdienu pulksten 3.27 Jelgavas un Kalnciema ugunsdzēsēji glābēji uz Valgundi, kur dega divstāvu dzīvojamā māja. Ierodoties notikuma vietā, konstatēts, ka ēka deg pilnā platībā ar atklātu liesmu un tai jau ir iebrucis jumts. Kopējā degšanas platība bija 200 kvadrātmetru. Dzēšanas darbi noslēdzās pulksten 7.12.

“Prakses uzdevums ir saprast,

Iragrs jūnija rīts, un pulciņš Jelgavas Amatu vidusskolas audzēkņu un pedagogu, kā arī izglītības iestādes direktore Edīte Bišere pulcējušies vienuviet, lai dalītos pieredzē, kas šopavas ar gūta “Erasmus+” praksē kādā no Eiropas valstīm. 35 talantīgākajiem un centīgākajiem audzēkņiem un desmit pedagogiem bija iespēja praktizēties Francijā, Itālijā, Maltā, Anglijā, Vācijā un Spānijā, gūstot neatsveramu ne vien profesionālo, bet arī dzīves pieredzi, tostarp mācoties rīkoties nestandarta situācijās svešā valstī.

Angļi – pieklājīgi

Februārī divu nedēļu praksi Anglijā izgāja topošie pavāri Laura Anda Rudzīte un Daniels Žaks, kā arī Judīte Čekstere, kura specializējusies maizes un miltu konditorejas izstrādājumos. Kopā ar audzēkņiem uz Angliju devās pedagoge Nadežda Lāce. Jaunieši strādāja prakses uzņēmumos, pilnveidoja savas angļu valodas prasmes un iepazinās ar Portsmutas kultūrvēsturiskajām vietām.

Laura Anda un Daniels praktizējās turīgu vecu ļaužu pansionātā, kur tā iemītnieki ēdienu varējuši pasūtīt. Praktikantiem izsniegtas receptu grāmatas, pēc kurām viņi gatavoja tortes, kūkus, kūciņas. Prakses laikā apgūtas receptes, ko varētu izmēģināt arī mājās. Laura Anda vērtē, ka cilvēki Anglijā ir ļoti jauki – ja kāds uz ielas netišām tev uzdursies, viņš nekavējoties atvainosies, jo gādījes ceļā.

Atgriežas prakses vietā

Martā topošais pavārs Ivolijs Kovalenko, konditoru grupas audzēkne Karmena Silvija Zaķe, komercdarbības specialitātes audzēknes Everita Puka un Sabīne Krūzberga, kā arī skolotājas Madara Preimane un Gundega Ziedīņa “Erasmus+” projektā devās uz mācību praksi Itālijas pilsētā Komo, kur jaunieši strādāja vietējos uzņēmumos, bet pedagoges vēroja stundas mācību iestādēs.

Everitas prakses vieta bija uzņēmums, kurš ražo fasādes stiprinājumus. Jauniete stāsta, ka viņas uzdevums bija zvanīt uz Latvijas uzņēmumiem un piedāvāt itāļu sa-

ražoto produkciju. Pozitīvi pārsteidzis, ka daudzi Latvijas uzņēmumi izrādījuši interesi un piekrituši saņemt e-pastā katalogu ar piedāvājumu, kaut jauniete iepriekš nekad šādu darbu nebija veikusi. Everita ar praksi ir apmierināta, lai arī strādājusi desmit stundu dienā. “Bija liels prieks, ka varēju atgriezties vietā, kur pirms desmit gadiem gāju praksi,” saka nu jau pedagoge M.Preimane. Brīvajā laikā jaunieši un pedagogi iepazīna Itālijas dabu un apskatīja kultūrvēsturiskus objektus.

“Kvalitatīvi ir labāk nekā tikai skaisti”

Arī uz Franciju devās vairāku specialitāšu pārstāvji. Divu nedēļu praksi martā Laurencinas profesionālajā vidusskolā aizvadīja topošās tērpu stila speciālistes Alise Ivanova un Nadīna Mironova, kā arī Jauniešu garantijas projekta apģērba

konstruēšanas un modelēšanas specialitātes audzēkne Jana Skuja. Meitenes nedēļu pavadīja skolotāja Silvija Reihmane.

“Pirmajās trīs dienās tikām iepazīstinātas ar skolu, vērojām nodarbības. Savukārt pēdējās divās dienās piedalījāmies modes skates konkursā, kas tiek rīkots katru gadu par konkrētu tēmu. Šoreiz tie bija četri elementi – uguns, zeme, ūdens un gaiss. Mēs arī piedalījāmies konkursā ar saviem tērpiem, ietverot trīs elementus – uguni, zemi un ūdeni. Augstākajā kategorijā konkursā ieguvām pirmās divas vietas un ceturto vietu,” priecājas skolotāja. Tā kā jelgavnieces uzrādījušas tik augstus rezultātus, viņas uzaicinātas uz konkursa nākamo kārtu, kas norisinās vakar. Tur meitenes demonstrēja visām četrām stihijām veltītus tērpus.

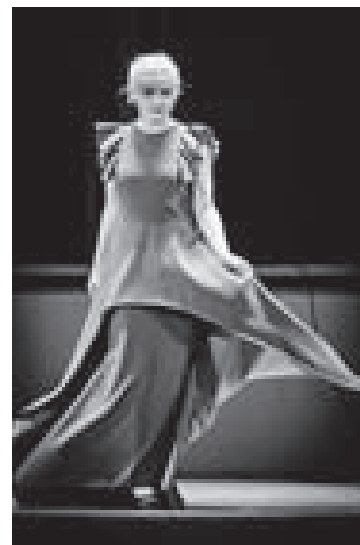
Jana stāsta, ka pirmā prakses nedēļa aizritējusi, iepazīstoties ar sko-

las darbu. No sākuma meitenes bijušas tikai vērotāju pozīcijā, bet vēlāk viņām ļauts arī iesaistīties procesā. Tā kā skola specializējusies apģērba izgatavošanā, tajā bijuši arī daudzi specifiski kursi, piemēram, veļas šūšanā. “Skolā novērojām, ka frančiem svarīgi ir radīt skaistumu, bet kvalitāte varbūt reizēm paliek otrajā plānā. Biju kritiska pret savu tērpu, redzot, ka kaut kur neredzēju aizgājis “vilnītis”, tajā pašā laikā skatē ieraugi, ka meiteņai rāvējslēdzējs “nesaiet kopā” par tādu gabalu! Bet ir labi, ka iemācies kvalitatīvi strādāt – tas ir vērtīgāk nekā tikai skaisti,” spriež Jana.

Meitenes uzteic uzņemšo pusi, kuras pārstāvis nevis vienkārši pildīja savu darbu, bet darīja daudz vairāk, veltot savu brīvo laiku, lai viņām izrādītu apkārtni, vai ielūdzot uz vakariņām savās mājās.

Jaunietes novērtē, ka paguvušas apskatīt Parīzes Dievmātes katedrāli vēl pirms liktenīgā ugunsgrēka. Jana uzsver – mūsdienās, kad visapkārt sastopamas tehnoloģijas, valoda nav šķērslis, jo iespējams izmantot kaut vai interneta tulkotājus. Uz vietas Francijā meitenēm sapratis ar vietējiem palīdzējusi kāda skolas audzēkne ukrainiete, kura tulkoja no krievu valodas franču un pretēji. Jaunietes secinājušas, ka disciplīna Latvijā tomēr ir augstākā līmenī. “Mums nepatīk kavēt, cenšamies būt punktuāli. Ja franči neredz nokavē, tas nav nekā īpašs,” saka Jana.

Francijā, apmācību centrā Ruelmalmezonē, savukārt divu nedēļu praksi izgāja Igors Smirnovs, Atis Lielcepuris un Andris Veinbergs, kuri turp devās kopā ar skolotāju Jāni Mistri. Igors stāsta, ka lielākais ieguvums no brauciena ir jaunas

cik dažādi mēs esam pasaulē”

FOTO: EVA PRIČINA

Šajā pašā mēnesī uz Vāciju devās desmit audzēkņu un divas pedagoģes. Vācijā praktizējās topošās vizāžistes Iveta Bitēna, Samanta Luce un Tina Turska, kuras zināšanas apgūst Jauniešu garantijas projektā, konditorejas izstrādājumu specialitātes audzēkne Linda Geiba, topošais pavārs Ēriks Mantuls, topošie frizieri Māris Lešinskis un Alina Saveljeva, kā arī CNC specialitātes audzēkņi Ulrihs Rēdmanis, Verners Rabša un Gatis Vedjakins. Audzēkņus pavadīja pedagoģes Jeļena Koļesņikova un Gunta Briede. Skolotājas Vācijā uzturējās nedēļu, savukārt jaunieši – divas.

Linda stāsta, ka viņas prakses vieta bija veco ļaužu pansionātā, kur tika pildīti konditora maiznieka pienākumi. Atmiņā palikušas prakses vietas darbinieku uzslavas – latviešu jaunieši uzteikti par darba disciplīnu, tīrību un kārtīgumu. Darba diena ilgusi sešas stundas. “Man kā pedagoģei ļoti liels prieks par mūsu audzēkņu izturību, ko-rektumu un attieksmi, arī sanitārijas un higiēnas noteikumu ievērošanu. Priecājos, ka viņi spēja ar visu tikt galā patstāvīgi. Ir patīkami saņemt atzinīgus vārdus par mūsu audzēkņu komunikāciju, kultūru, praktiskajām iemaņām. Reizēm mēs Latvijas jauniešus novērtējam par zemu – roku darbu prasmēs viņi ir varbūt pat pārāki par citu valstu pārstāvjiem,” teic G.Briede, priecājoties arī par iespēju atsvaidzināt savas vācu valodas prasmes.

Savukārt ar frizieru un vizāžistu darbu apmierināta J.Koļesņikova. “Guvām vērtīgu pieredzi, iepazīstoties ar jaunākajām tehnoloģijām un modes virzieniem,” vērtē pedagoģe, gan piemērinot – Latvijā esot augstākas higiēnas prasības. Lai gan starp audzēkņiem un prakses vietā sastaptajiem cilvēkiem pastāvējusi valodas barjera, tā nav traucējusi. “Ar pirkstiem arī var parunāt,” saka skolotāja.

Topošā vizāžiste Iveta priecājas par vērtīgu pieredzi prakses otrajā nedēļā. Vācu speciāliste Angelika atklājusi dažādus kosmētikas uzklāšanas “knifiņus”, jaunākās tehnoloģijas, kas aktuālas Vācijā. Speciāliste ierādījusi, kā izveidot biznesa grīmu. Visspilgtāk atmiņā palikuši viņas demonstrējumi, kā koriģēt vīriešu bārdi vai kā vīrieti ar grīma palīdzību pārvērst par sie-

vieti tematiskam pasākumam.

Arī vizāžistei Samantai visnoderīgākā prakses daļa šķita iespēja vērot minētās speciālistes darbu, apmainīties ar informāciju par profesionālajām iezīmēm abās valstīs. Samantai šis bija trešais Vācijas apmeklējums un vienlaikus Vācija iepazīta no pavisam citas puses. Viņa stāsta, ka prakses laikā nācies gan vērot Angelikas darbu, gan izdevies arī pašai šo to pamēģināt.

Frizierei Alīnai pirmā nedēļa aizritēja frizieru salonā Leipciģā. Lai arī bijusi valodas barjera un grūtības sazināties ar vietējiem darbiniekiem, Alīna pozitīvi vērtē praksē iegūtās zināšanas. “Redzēju, kā strādā citi frizieri, iepazīnu atšķirīgas tehnikas, bet pamanīju arī trūkumus sanitārijā – pie mums šajā jomā prasības ir augstākas,” saka Alīna. Viņa arī novērtē iespēju

“Tas, ka pašā sākumā praktikantiem neuztic gata-vot sarežģītus ēdienus, ir normāli – vispirms ir sevi jāpierāda”

ASTRA KLĀSENA

otrajā prakses nedēļā vērot Angelikas darbu. Tāpat bija iespēja veikt nelielus darbiņus – likt sejas maskas, mazgāt matus. Savukārt no brīvā laika aktivitātēm Alīna novērtē iespēju Leipciģā apmeklēt baznīcu, kur strādājis un dzīvojis Johans Sebastians Bahs, kā arī apskatīt Drēzdeni. Bet topošais frizieris Māris prakses laikā apguvis, kā pludināt krāsas no tumšākas uz gaišāku.

Pie rezultāta nonāk visi

Savukārt desmit audzēkņu un divi pedagogi aprīlī devās praksē un pieredzes apmaiņā uz Maltu. Šeit praksi izgāja topošās konditores

Samanta Liepiņa un Diāna Mitrofanova, topošie pavāri Dmitrijs Lemess un Diāna Remeņuka, frizieru specialitātes audzēkņi Olga Masloša un Karīna Sokolova, Jauniešu garantijas projekta vizāžistes Zane Stalidzāne un Anete Tomsone un topošie CNC speciālisti Artis Višņa un Alans Tomass Lapsa. Kopā ar viņiem devās pedagogi Valērijs Laguns un Astra Klāsena. Jaunieši Maltā pavadīja divas nedēļas, bet skolotāji atgriezās mājās jau pēc nedēļas.

“Ar diviem puišiem devāmies uz Maltas galvaspilsētu Valletu. Puiši strādāja metālapstrādes uzņēmumos, kur veica galvenokārt praktiskus darbus – atslēdznieka, valcētāja, locīšanas, metināšanas, urbšanas un arī virpošanas darbus,” stāsta V.Laguns. Artis un Alans strādāja katrs savā uzņēmumā, kurp no dzīvesvietas, ko bija nodrošinājusi uzņēmuma organizācija, viņiem bija jānokļūst patstāvīgi ar sabiedrisko transportu. “Valletas apkārtnes ēkas ir ļoti līdzīgas citai, tādēļ orientēties vidē nav nemaz tik vienkārši. Jauniešiem jāpiemīt drosmei, apņēmībai un lēmuma pieņemšanas spējām, lai nokļūtu vajadzīgajā vietā.” Alanam atmiņā palikuši skaistie Maltas skati, kuri “katram jāredz savām acīm”.

Vērtīgu pieredzi vizāžistes darbā prakses laikā guvusi Anete, kurai divas nedēļas pat šķitušas pārāk īss laiks. Atmiņā iespaidies vakars, kad bija iespēja vērot, kā prakses vadītāja, kura nozarē strādā jau 20 gadu, sievietes pārvērs par slavenībām kādai ballītei – viņu acu priekšā tapušas Dženifera Lopesa, Merilīna Monro. Otrajā nedēļā jelgavniecēm pievienojušās praktiskās no Vācijas. Tad bijusi iespēja praktizēties citai uz citu – mūsu jauniešiem klājušas grīmu, bet vācu meitenes – sejas maskas. Lielākais ieguvums no prakses Anetei šķiet “knifiņi”, kuri patapināti no prakses vadītājas meistarklasēm. Bijusi iespēja vērot, piemēram, kā 15 minūšu laikā tiek uzklāts vakara grīms, kas mūsu meitenēm pagaidām aizņem stundu.

Savukārt Dmitrijs praksi izgāja

piecu zvaigžņu viesnīcas restorānā, kas atrodas 16. gadsimtā celtā ēkā. Viņš novērojis, ka tur ir augsta pārtikas kvalitāte un arī ēdienkarte – plaša. Puiša pienākumos bijuši dažādi palīgdarbi, salātu sagatavošana. No sadzīvīskā aspekta ne pārāk patīkusi sabiedriskā transporta sistēma, jo autobusi kavējušies.

Skolotāja un direktores vietniece Astra Klāsena stāsta, ka no prakses vietām saņemtas ļoti labas atsauksmes gan par pavāru, gan konditoru, gan frizieru specialitātes audzēkņiem. “Runājot ar prakses vadītājiem, viņi atklāja, ka uzticas mūsu audzēkņiem un novērtē viņu darba kvalitāti un darba tikumu. Mūsu audzēkņi laikā ieradās darbā, ko akcentēja frizieru prakses vadītāji,” stāsta A.Klāsena. Viņa turpina: “Tas, ka pašā sākumā praktikantiem neuztic gata-vot sarežģītus ēdienus, ir normāli. Audzēkņi vēlas lielo uzticību, bet prakses uzdevums ir iemācīt, ka tev vispirms ir sevi jāpierāda. Mūsu audzēkņiem tas izdevās. Piemēram, viena audzēkne pirmajā reizē palīdzēja mazgāt matus, nākamajā viņai tika lūgts arī ievēdot, bet trešajā reizē viņa jau varēja veidot frizūru. Tā ir ļoti liela uzticība. Meiteni un arī citus mūsu audzēkņus prakses vietas gaida atpakaļ, un tas ir ļoti labs novērtējums.”

Pedagoģe uzsver – prakse ārzmēs ir iespēja redzēt, cik dažādi esam. “Jaunieši visu salīdzina ar Latviju – gan darba ātrumu, gan sanitārās normas. Taču prakses uzdevums ir saprast, cik dažādi mēs esam pasaulē un ka pie rezultāta nonākam visi. Dažādībā arī ir tas labums, un tā ir veiksmē to redzēt.” A.Klāsena piemetina, ka uz Maltu skolas audzēkņi un pedagogi devušies pirmo reizi un labprāt sadarbību turpinātu jaunos projektos. “Mums ir līdzīga izpratne par darbu – lai dzīvē kaut ko sasniegtu, ir jāstrādā. To gan mēs, gan maltieši mācām saviem audzēkņiem, un viņi to sagaida arī no praktikantiem,” tā A.Klāsena, uzteicot arī vietējās uzņēmuma organizācijas darbu.

Kopumā projektā izlietots 101 271 eiro. ☑

— Santa Logina

FOTO NO SKOLAS ALBUMA

ZIŅAS ■ EKONOMIKA ■ SPORTS ■ KULTŪRA
IZGLĪTĪBA ■ UZŅĒMĒJDARBĪBA ■ VESELĪBA ■ CEĻOJUMS
SAIMNIECĪBA ■ PORTRETS ■ RAŽOTS ZEMGALĒ ■ ĢIMENE
VIEDOKĻI ■ STĀSTI ■ SLUDINĀJUMI ■ IZKLAIDE

LASĪTavīzes
atkal ir **MODĒ**

Vetārste: dzīvnieku pārdevējiem būtu jāpārbauda personas ieņēmumi

Latvijas Veterinārārstu biedrības Mazo dzīvnieku sekcijas vadītājas vietnieci, veterinārārsti ar teju 30 gadu darba stāžu Litu Konopori un viņas iesaistīšanos dažādās ar mājdzīvniekiem un to labturību saistītajās aktivitātēs, domājams, pamanījis ne viens vien. Kā skaļākā minama tā saucamā “Dogo” sāga, kurā suņu sausās barības “Dogo” ražotājs no veterinārārstiem vēlējas piedzīt teju pusmiljonu eiro, taču tiesa atzina, ka ārstiem bijusi taisnība, informējot sabiedrību par iespējamiem riskiem šīs barības lietošanā.

Dakterei ar dzīvnieku labturību saistītajos jautājumos ir savs stingrs viedoklis, kas pamatots nevis emocijās, bet konkrētos pētījumos un faktos.

– *Jums ir viedoklis, kas daudzām nepatīk, proti, ka mājdzīvniekus nedrīkst turēt visi, kuri to vēlas, jo suns vai kaķis nav pirmās nepieciešamības lieta.*

Tā es patiešām uzskatu. Turklāt vēlos uzsvērt, ka, to sakot, es vados no dzīvnieka, ne cilvēka interesēm. Tie, kuri oponē, uzsverot, cik liela vērtība ir dzīvnieks vientuļam, pamestam pensionāram vai nelabvēlīgā ģimenē, kurā bērnam vismaz ir kāds, ar ko parunāt, nedomā par dzīvnieku vispār. Nevis dzīvnieks ir jāpadara par nākamā līmeņa upuri, bet jāskatās ar šā bērna vai vientuļā pensionāra dzīves apstākļu uzlabošanu.

Dzīvnieka turēšana visā Eiropā ir dārga un arī Latvijā kļūs tikai dārgāka. Pēc būtības cilvēkam, kuram ir minimāli iztikas līdzekļi, kurš saņem pabalstus, nedrīkst atļaut mājās turēt suni vai kaķi.

Ideālajā variantā visiem dzīvnieku pārdevējiem – audzētājiem un patversmēm – līdzīgi kā bankām pirms kredītu piešķiršanas būtu jāpārbauda personas ieņēmumi. Ārzemēs, starp citu, pirms patversme dod kucēnu, tās pārstāvji iepazīstas ar sagaidāmajiem dzīvnieka turēšanas apstākļiem. Runa ir par elementāru civilizētas dzīves apstākļu un kvalitatīvas pārtikas nodrošināšanu mājdzīvniekam, lai neciestu viņa veselība un gadījuma, kad suns vai kaķis jāved pie veterinārārsta, saimnieks to spētu atļauties. Tāpēc mans ieteikums mājdzīvnieku īpašniekiem būtu vai nu savu mīluļu apdrošināšana, ko Latvijā piedāvā vairākas apdrošināšanas sabiedrības, vai arī uzkrājuma veidošana dzīvnieka krājkasītē mājās apstākļos.

Cilvēkiem beidzot ir jāsaprot, ka dzīvnieku turēšana ir dārga, veterinārā medicīna ir dārga un ar laiku kļūs vēl dārgāka, līdz izlidzināsies ar Rietumeiropas cenām.

Mums liela problēma ir veterinārā medikamentu pieejamība – nākas iepirkt no Vācijas, Anglijas un citām valstīm, jo Latvijā tos neražo. Veterinārās klinikas atvēršana ir tikpat dārga kā ārstniecības iestādes ierīkošana, tikai valsts finansējuma nav ne centa.

Cenu nosaka arī tas, ka veterinārārstiem ir jāstudē sešu gadu pilna laika studijās un ik pēc pieciem gadiem jāveic resertifikācija un jāsavāc 50 punkti, apmeklējot dažādus kursus un seminārus. Esmu parēķinājusi, ka viens punkts izmaksā no 70 līdz 100 eiro.

– *Taču – no otras puses – būtu jāpiecējas par katru cilvēku, kurš savā mājoklī uzņem kādu suni vai kaķi, jo Latvijā situācija ar dzīvniekiem ir katastrofāla.*

Nē, nekādā gadījumā! Latvijā situācija ar dzīvniekiem – pretēji šim sauklim, kuru nupat citējāt, – nav katastrofāla! Ar līdzīgām problēmām kā Latvijā saskaras visas ES valstis. To zinu, jo piedalos semināros, darba grupās, kur kopīgi meklējam risinājumus. Tāpēc jājautā: kam izdevīgi Latviju noniecināt un saukāt par eitanāzijas lielveisti? Tā nav patiesība. Manuprāt, mūsu valsts specifiskā problēma ir tiesu sistēma, kad par noziegumu, kur upuris ir dzīvnieks, netiek piespriesti pienācīgi sodi. Precizējot: likumdošanā sodi ir paredzēti arī gana bargi, taču tiesneši tos nepiemēro. Otra lieta – dzīvnieku aizsardzības aktivisti Tieslietu ministrijā varētu vērsties ar priekšlikumu mainīt Civillikumu, lai dzīvniekam noteiktu citu – ne mantas – statusu.

Manuprāt, pareizu ceļu izvēlējusies Anglija. Tur valsts un pašvaldības savus līdzekļus tērē tikai tik daudz, lai pasargātu cilvēku no īpaši bīstamām situācijām (ķer un ierobežo tikai tādu dzīvnieku, kurš uzbrucis vai var uzbrukt cilvēkam vai citam dzīvniekam), neizdodot nevienu centu no nodokļu maksātāju naudas ne kaķu ķeršanai, ne sterilizēšanai, nemaz nerunājot par uzturēšanu patversmēs. Tas visas dzīvnieku glābēju organizācijas mobilizē racionālai rīcībai.

Kapitālisma valstīs ātrāk saprata, ka nepieciešama selekcija, kam vispirms sniegt palīdzību un kam veikt eitanāziju, jo visus pasaules dzīvniekus mēs nekad neizglābsim. Pēc sociālisma valstīs ar šādas izpratnes iegūšanu ir grūti visās jomās.

– *Es pieļauju, ka Latvijas dzīvnieku Aizsardzības biedrību pārstāvji Jums oponētu.*

Droši vien. Taču man ir pretjautājums: kas ir dzīvnieku aizsardzi-

bas biedrība? Diemžēl Latvijā bieži vērojams, ka sanāk kopā pāris cilvēku, dibina biedrību, vāc visus uz ielas atrodošos kaķus pēc kārtas, fotografē, liek sociālajos tīklos un lūdz ziedojumus. Tātad sākumā ir biedrība, kas prasa naudu, nevis personas, kuras vēlas dzīvniekiem palīdzēt ar savu naudu. Tā ir milzīga atšķirība starp to, kā ir Latvijā, un to, kā jābūt.

Nereti konstatējams arī rotācijas princips, proti, viens cilvēks darbojas vairākās biedrībās; arī viens un tas pats suns vai kaķis ar nelielu laika atstarpi tiek reklamēts sociālajos tīklos, it kā tie būtu dažādi dzīvnieki, protams, atkal lūdzot ziedojumus.

– *Mulsinoši, ka dažu biedrību pārstāvji regulāri sociālajos tīklos atklātībai izliek biedējošus, asiņainus attēlus ar nelaimīgajiem dzīvniekiem. Vai tas nav ētikas normu pārkāpums?*

Man ir pretjautājums: kāpēc atļaujaties šādā veidā publiskot to, kurš pats nevar aizstāvēties? Sakropļotu un slimu saimnieka dzīvnieku fotogrāfijas taču neizliek publiskai apskatei, vai ne? Esmu novērojusi, ka pastāv organizācijas, kuras nekad atklātībai nerādīs fotogrāfijas ar asiņainiem, sakropļotiem dzīvniekiem, lai gan zinu, ka pie viņiem šādi dzīvnieki ir. Kā tas var būt, ka pastāv organizācijas, kuru profilos šādu attēlu nav vispār, taču citām ir, turklāt daudz? Diemžēl dzīvnieks tiek uztverts kā ziedojumu vākšanas rīks – tā ir atbilde uz jautājumu. Turklāt ir jāsaprot, ka ziedojumu vākšanas kultūru neveido biedrības vai patversmes, bet gan paši ziedotāji.

Kā ārstē varu teikt: diezgan bieži ir konstatēti gadījumi, kad biedrību pārstāvji, lūgdami ziedot, nosauc neadekvāti lielas naudas summas, kas it kā nepieciešamas konkrētā dzīvnieka atveseļošanai. Šā iemesla dēļ es cilvēkiem, pirms viņi ziedo, ieteiktu piezvanīt konkrētajam veterinārārstam, klinikai un pajautāt, cik īsti izmaksās viņa sniegtie veterinārmedicīniskie pakalpojumi konkrētam dzīvniekam.

Vēlos piebilst, ka ne visi dzīvnieku glābšanā iesaistītie cilvēki šādi rīkojas. Ir ļaudis, kuri dzīvnie-

VETERINĀRĀRSTE LITA KONOPORE uzskata, ka daudzās dzīvnieku aizsardzības biedrībās dzīvnieks tiek uztverts kā ziedojumu vākšanas rīks.

FOTO NO PERSONISKĀ ALBUMA

kiem patiešām dara labu, palīdz savu spēju robežās, taču viņi sevi nepopularizē, netaisa pašreklāmu. Gribu paslavēt organizācijas, kuras, tiklīdz radusies šaubu ēna par viņu vāktu ziedojumu izlietojumu, bez vilcināšanās publisko veterināro pakalpojumu čekus, rēķinus. Taču ir cilvēki, kuri izdarīs simtiem ierakstu sociālajos tīklos, cenšoties pierādīt savu taisnību un apgalvojot, ka viņiem nav pienākuma neko nevienam rādīt. Tas tikai liecina, ka nav jau to čeku, rēķinu... Kur izlietota nauda, varam vien minēt.

– *Pārtikas un veterinārajā dienestā (PVD) pašlaik ir reģistrētas 28 vai 29 dzīvnieku patversmes. Cik Latvijā ir dzīvnieku aizsardzības biedrību?*

Uz šo jautājumu precīzi nevaru atbildēt, jo dzīvnieku aizsardzības biedrības aug kā sēnes pēc lietus. “Dogo” sāga manu priekšstatu par to, kas ir dzīvnieku aizsardzības biedrība un cik daudz to ir, pilnībā mainīja. Kad sākās biežie saslimšanas un nāves gadījumi no *megaesophagus*, dzīvniekiem uzturā lietojot sauso suņu pārtiku “Dogo”, slimo un mirušo suņu īpašnieki un veterinārārsti palika vieni. Mums palīgā steidza tikai Latvijas Kinoloģiskā federācija, patversme “Labās mājas” un biedrība “Dzīvnieku draugs”. Tikai šie trīs piedalījās publiskajās sarunās ar ierēdņiem, runāja par “Dogo” barības saistību ar slimības uzliesmojumu un centās risināt nenormālo situāciju ar “Dogo” ražotāju.

Milzīgs bija mans pārsteigums, kad nesen uzzināju, ka Latvijā ir

tuvu simts dzīvnieku aizsardzības biedrību. To skaits, īpaši pēdējos piecos gados, ir strauji audzis, taču bez jebkāda reāla iemesla, bez loģiska pamatojuma, jo klaiņojošo dzīvnieku skaits Latvijā šajā periodā jau bija būtiski mazinājies. Jāpiebilst, ka ne pirmo gadu desmitu sekmīgi pašvaldībās darbojas ielas koloniju kaķu sterilizēšanas programma “Noķer-sterilizē-atlaiž”.

Vēl lielākus ieguldījumus nekā pašvaldības ir devuši dažādi privātie fondi un mecenāti, kas situāciju bezsaimnieka dzīvnieku jomā Latvijā būtiski ir uzlabojuši. Gandrīz visām jaunveidotajām biedrībām statūtos ir ierakstīti ļoti cēli mērķi, taču savā darbībā tās nereti reducējas līdz ziedojumu vākšanai.

Otra lieta ir biedrību nevēlēšanās tikt reģistrētām kā valsts uzraudzības objekti – dzīvnieku patversmēm. Tas ir saprotams, jo reģistrācijas gadījumā būtu jāievēro virkne normatīvo aktu regulējumu. Biedrībām nav pienākuma uzturēt dzīvnieku reģistru, atrastajam dzīvniekam vismaz 14 dienas meklēt viņa īsto saimnieku, turēt un atdot tikai valsts vienotajā Lauksaimniecības datu centrā reģistrētos dzīvniekus. Izvairoties no reģistrācijas, biedrību vadītājiem ir virkne priekšrocību pār patversmēm, kuras uztur šos reģistrus, 72 stundu laikā uz ielas savāktu dzīvnieku uzrāda veterināram, kā noteikts likumā. Ja dzīvniekam nepieciešama medicīniskā palīdzība, viņš ārstam atrādāms nekavējoties, taču biedrību gadījumā to neviens nekontrolē. Turklāt patversmē PVD drīkst ierasties bez brīdinājuma ārpuskārtas pārbaudē, kamēr biedrības PVD tik viegli iekļūt nevar; var pat nākties piesaistīt policiju. Acimredzot priekšrocības nebūt valsts uzraudzībā ir milzīgas, ja atsevišķas biedrības pat tiesājas ar PVD, lai nebūtu jāreģistrē patversme. Mēs nerunājam par tiem gadījumiem, kad cilvēks palīdz piemājas kaķiem, taču, ja ir savākti un vienkopus turēti pat 100 suņi, ir skaidrs, ka tā ir patversme.

– *Kādu redzat izaugsmi dzīvnieku labturības jomā tuvākajā nākotnē?*

Dzīvnieku labturība ir atkarīga no cilvēku labklājības. Es ļoti vēlos piedzīvot, kā pieaug Latvijas iedzīvotāju labklājība. Ja sociālajā mājā no bada var nomirt suņi, tas nozīmē, ka, neviena nepamanīti, tur var mirt arī cilvēki. Tāpēc izdalīt dzīvnieku kā prioritāti, kā to mēdz darīt daudzas dzīvnieku glābēju organizācijas, ir ne tikai netālrēdzīgi, bet ļoti neētiski. Latvijā ir daudz cilvēku, kuri nespēj par sevi parūpēties, tieši tāpat kā par sevi nespēj parūpēties dzīvnieks. ■

— Lāsma Gaitniece

Latvijas Žurnālistu asociācija turpina projektu, kurā runās par mediju vidē aktuālo un nozīmīgo. Vēl aizvien tikai meklējam atbildes uz jautājumiem – ko sabiedrība gaida no medija? Kāpēc uzticas vai neuzticas medijiem? Vai pamana un atšķir ētisku žurnālistiku no neētiskas? Ir virkne jautājumu, kuri jāuzdod atkal un atkal, jo, mainoties sabiedrībai, mainās atbildes. Šīs diskusijas ir svarīgas gan mediju profesionāļiem, gan sabiedrībai, lai augtu gan savstarpējā sapratnē, gan uzticībā, gan kvalitāte un atbildība satura veidošanā un lietošanā. Mēs esam izvēlējušies dzīvot demokrātiskā valstī, un bez kvalitatīviem medijiem tāda nav iespējama.

Kritērijs ētikai – kādu labumu medijs dod sabiedrībai

Latvijas Universitātes emeritētā profesore vadošā ētikas jautājumu pētniece Skaidrīte Lasmane ir Latvijas Žurnālistu asociācijas izvirzītā Latvijas Mediju ētikas padomes locekle. S.Lasmane profesionālo mūžu ir veltījusi ētikas pētījumiem, arī komunikācijas ētikai. Līdz ar to, runājot par mediju ētiku, viņas viedoklis ir nozīmīgs, tāpēc aicinājam profesori uz sarunu par svarīgākajiem mediju ētikas jautājumiem.

– Ir nodibināta Latvijas Mediju ētikas padome, un jūs esat tās locekle. Kāds ir vērtējums par padomes darbu? Kā tas ietekmēs situāciju medijētikas jomā?

Tur visi strādā. Izskatītas pāris sūdzību. Es vienmēr esmu teikusi – man ļoti negribas, ka ētikas padomes ir sodīšanai, bet tā gan pašlaik sanāk. Tomēr nav tik ļauni. Pati esmu padomē un varu arī pozitīvas lietas virzīt – ne tikai sliktu teikt, bet arī iedvesmot, atgādināt. Mediju ētikas padomei, man liekas, ir jāatgādina mediju atbildība, godīgums. Tieši atbildība pret auditoriju. Būšu šajā nedēļas nogalē Cēsīs sarunu festivālā “LAMPĀ”, tur mums par mediju ētiku būs performance.

Daudziem medijiem aktuāls ir izdzīvošanas jautājums un komercintereses. Lai izdzīvotu, lai auditoriju piesaistītu, kaut kas ir jādara, līdz ar to bieži vien ir tā, kā ir. Saka – jāņem vērā auditorijas pieprasījums. Bet auditorijas pieprasījums ir ļoti dažāds. Tad kuras auditorijas pieprasījums ir svarīgs?

Es diskutēju ar kaimiņiem par vienu no mediju stereotipiem, ka jaunais prezidents nemāk sarunāties ar tautu. Bet tautai jāprot sarunāties ar prezidentu. Tautai ir jāizglitojas, lai saprastu, ko saka Levits. Prezidentam nav jārunā “vieglajā valodā”. Un te arī ir mediju loma – ar performanci likt auditorijai domāt dziļāk, citādi. Medijiem ir jāskatās plašāk.

– Jūs savulaik, jau pirms daudziem gadiem, esat uzdevusi jautājumu – kā panākt, lai ētika ir atslēgvārds komunikācijas profesionāļu domāšanā? Vai par ētiku mediji domā vairāk, mazāk?

Kvantitatīvi ētiku izmērīt nevar. Tas, ko mēs parasti mācām studentiem, ir elementāras lietas – prasījums pēc precizitātes, arī sabiedrībā nozīmīgu lietu pārzināšana. Bet galvenais ētikā ir kvalitatīva žurnālistika. Žurnālistikas kvalitāte ir gandrīz sinonīms ētikai. Ja nav izglītības kvalitātes, nav žurnālistikas kvalitātes, arī tur ir savas sakarības.

No žurnālistikas funkciju viedokļa ir jautājums – cik tās ir šauras vai plašas. Un jārunā ne tikai no precizitātes viedokļa, interesantuma, sabiedriski nozīmīgas tematikas viedokļa. Parasti mēs saucam trīs funkcijas – izglītojošā, informējošā un izklaidējošā. Pašlaik visvairāk redzam informējošo funkciju, kur žurnālistam ir jābūt objektīvam. Es šo vārdu sen esmu svītrojusi no sava repertuāra.

Es pat domāju, ka mūsdienās, kad mediju vara ir tik acīmredzama un milzīga, varbūt jāpārskata arī šīs funkcijas, žurnālistikas jēdziens jāpaplašina. Būtbū žurnālisti veido mediju kultūru.

Un mediju kultūra patlaban ir dominējošā. Mediji ir galvenais, no kā iegūst ne tikai informāciju, bet arī visas nozīmes, jēgu un vērtējumus. Mediji nosaka kultūru, tāpēc mediju atbildība ir milzīga, to tikai parasti neuzsver.

– Mediju vide pēdējos gados ir ļoti mainījusies. Kuras pašlaik ir mediju ētikas nozīmīgākās problēmas?

Arī mediju pieprasījums ir mainījies. Televīzija atstāta vecākajai paaudzei, jaunie vairāk ietekmējas cits no cita interneta medijos. Tā ka tas ir milzīgs apvērsums – digitālā revolūcija. Arī tur ir ētikas nosacījumi. Tas, ko visu laiku saka, bet grūti īstenot, – atbildēt par to, ko tu dari. Tāpēc jau ir prasījums, ka arī interneta medijos ir vaja-

dzīgs kvalitatīva, profesionāla žurnālistika.

Bet viss ir atkarīgs no pieprasījuma. Es nezinu, vai ētika ir daudz pieprasīta sabiedrībā, jaunatnē. Tagad pieprasa vieglumu, izklaidi. Sabiedrībai nepatīk nopietnas, sarežģītas lietas. Un tas būtu ētiski, ja tiešām sabiedrībai ļoti svarīgus jautājumus pasniegtu interesantā performances limenī. Nevis garlaicīgi, vienaldzīgi, nevis objektīvi, bet kvalitatīvi. Lai rezultāti būtu ētiski. Bet ētiski rezultāti nozīmē, ka cilvēka darbībai, dzīvei, devumam valstij, Eiropai, pasaulei būtu

“Kāpēc žurnālisti tik maz runā par to, ka Latvijā pārmērīgi lieto alkoholu, kas arī saistīts ar azartspēlēm?”

kāds liels svars un jēga, nevis viss tikai sev – savai ērtībai, savam labumam, savai izklaidei.

Kultūra prasa, lai piešķirtu visam kaut kādu saprātīgu jēgu. Ja mediji ir galvenie kultūras veidotāji, tad viņu atbildība ir šīs saprātīgās jēgas piedāvāšana.

– Tātad, ja auditorija vēlas vieglumu, mēs to dodam?

Performance jau būtu tikai forma. Lai kaut ko ietekmētu, svarīgi temati, ko izvēlas. Es saukšu piemērus, ko es esmu sapratusi, bet varbūt nevajag tā saprast. Es domāju, ka radio ir ārkārtīgi daudz ierēdņu informācijas. Es nebaidos no šī vārda un nepārspīlēju. No rītiem kādi tik ierēdņi tur nerunā, nevaru pat nosaukt visus tos amatus. Manuprāt, par tik maziem, nenozīmīgiem jautājumiem. Piemēram, par medicīnu ir daudz tematu un ierēdņu. Mums nevajadzētu to visu zināt. Ir tik daudz sīku jautājumu, piemēram, par zāļu iegādi. Uz veselību cilvēku vispār tas neattiecas. Ir viena ļoti maza sabiedrības daļa,

kurai adresē tēmu par valsts apmaksāto zāļu kārtību. Un informē, un informē... Nav brīnums, ka jaunatne to bieži vien neklausās.

No ētikas viedokļa mans galvenais iebildums būtu pret šo ierēdniecības informēšanas lavīnu. Ļoti maz ir refleksijas, pārdomu raidījumu, jo arī par mākslu bieži vien vairāk ir informācijas, nevis patiešām diskusiju par to, kādas ir galvenās tendences.

Ja tematika ir ļoti vienvēidīga, kas skar mazu auditorijas daļu, tad nedomāju, ka tā ir kvalitatīva žurnālistika.

Piemēram, Dombura raidījumus “Delfos” var klausīties ar baudu. Tur ir asums, pozīcija, tur nav vienkārši – es esmu informators un doodu, kā Domburs teiktu, “da jebko”. Liekas, ka ir ļoti jāredz arī izglītībā prasītais – informēt objektīvi, dot faktus. Ja medijs ir kultūras veidotājs, tad tam ir daudz dziļākas funkcijas.

Es diezgan regulāri klausos BBC, un tur par katru informāciju ir komentārs, komentē profesionāli. Bet pateikt tikai ziņu... Uzreiz sacis: bet mums nav līdzekļu – nu tad nav nekādas izejas. Tā ka man nav iebildumu pret neprecizitāti, piemēram, jo es labi saprotu, ka vajag ātri dot ziņu, un steigā ir nenovēršami, ka kļūdas būs. Bet ir daudz dziļāki un nozīmīgāki jautājumi, ko mediji Latvijā nevis pilda, bet nepilda.

Tas ir mans viedoklis, ka medijs ir kultūras galvenais veidotājs, tam ir milzīga atbildība, bet tas joprojām uzturas 19., 20. gadsimtā.

– Es runāju ar raidījuma “Aizliegtais paņēmieni” autoru Gunti Bojāru, kurš atzina, ka, viņaprāt, mēdz balansēt “uz ētikas robežas”. Kā vērtējat jūs?

Es vērtēju tā – ja ir labums auditorijai, tad esmu pret sīkumainām iebildēm. Ja žurnālists nav drosmīgs, ne viss izdosies. Un es nedomāju tikai pētniecisko žurnālistiku, kas atklāj korupciju, ko ļoti labi dara “De facto”, “Nekā personīga”.

“Aizliegtais paņēmieni” ir viens no atšķirīgiem raidījumiem, kas pa-

lielina daudzveidību. Nav ko sūdzēties par ētikas pārkāpumiem, ja ir rezultāts. Piemēram, par “Gan Bei”, “Tokyo City” ļoti daudz atklāja. “Aizliegtais paņēmieni” atsvaidzina to televīzijas rituālu – tik pierastu.

Kultūrā ļoti svarīgi ir ar savām acīm redzēt ko jaunu, kam ir jāpiešķir nozīme. “Aizliegtais paņēmieni” redz savām acīm. Bet Bojāram ir divi lieli uzdevumi. Arī diskusija trešdienā ir viņam. Un tur jābūt pārcilvēkam, lai izdarītu kvalitatīvi abus darbus.

– Kādi tad ir ētikas žurnālistikas kritēriji? Vai sabiedrība atšķir ētisku žurnālistiku no neētiskas?

Par ko es pēdējā laikā daudz esmu uzstājusies un kur saskatu ļoti dziļus ētikas pārkāpumus – tā bija intervija LTV ar Jāni Zuzānu. Kā viens žurnālists var reklamēt, nebaidos šī vārda, azartspēļu īpašnieku!? Kā žurnālists var tik nekritiski runāt par lietām, saistītām ar azartspēlēm Latvijā!?

Kāpēc žurnālisti tik maz runā par to, ka Latvijā pārmērīgi lieto alkoholu, kas arī saistīts ar azartspēlēm? Es šodien dzirdēju ziņas, kurām sekoja reklāma ar nebanku aizdevēju – un tagad man katru rītu vajadzēs desmit reizes klausīties par šo nebanku aizdevēju. Parunāji ar taksometru šoferiem, ko viņi stāsta! Ne jau pārtikai aizņem, un ne jau nabagi. Aizņem azartspēļu spēlētāji, kad visa nauda ir nospēlēta. Šie ir tie jautājumi, ko žurnālisti tik maz cilā.

Piemēram, tagad samazinās alkohola cenu konkurences ar Igau-niju dēļ – vai tā nav tuvredzība, kāpēc žurnālisti par to nekliedz skaļi, ka tas vairo alkoholismu? Un tā nav viena ierēdņa lieta, bet visas sabiedrības milzīga sociāla trauma un nevēlēšanās. Kāpēc par to tik maz runā? Es saprotu, ka vieglāk ir izlasīt reliži, atsaukt ierēdņi, kurš atskaitīsies, ka bija medijā. Visiem izdevīgi. Bet sabiedrība no tā neiegūs. Man galvenais ētikas kritērijs ir – kādu labumu medijs dod sabiedrībai. Vairāk man neko nevajag. ■

— Sigita Roķe

PUBLICITĀTES FOTO

Ētikas padome – par atbildīgu žurnālistiku

Šogad darbu uzsāka Mediju ētikas padome, ko izveidoja mediji un mediju organizācijas. Mediji un mediju organizācijas šādi rāda, ka mediju ētikas jautājumi nozarei ir būtiski, ka mediji vēlas par tiem domāt, diskutēt un ētikas latīņu celt aizvien augstāk. Biedrības “Mediju ētikas padome” valdes loceklis Jānis Lielpēteris stāsta, kas ir Mediju ētikas padome un kā tā darbojas.

– Kādi ir padomes darbības mērķi un virzieni?

Statūtos rakstīts, ka biedrības “Mediju ētikas padome” darbības mērķis ir veicināt ētiskas mediju prakses attīstību un sekmēt mediju pašregulāciju Latvijas mediju telpā. Biedrība ir izveidojusi padomi, kura skata sabiedrības un žurnālistu sūdzības par mediju ētikas pārkāpumiem. Būtiski, ka organizācijā ir apvienojušies mediji un mediju organizācijas, kas līdz ar to ir apņēmušies ievērot ētikas principus un ieviest tos praksē. Svarīgi, ka šajos jautājumos neiejaucas valsts.

Padome skata gadījumus, kur viena no pusēm ir uzskatāma par cietušu. Piemēram, kad persona uzskata, ka medijs vai žurnālists pret to ir rīkojies neētiski. Bet ne tikai. Padome izskata arī situācijas un sniedz viedokļus, vai mediju darbība atbilst ētikas praksei vai ne. Tātad būtībā padomei ir divi darbības virzieni – oficiāli atzinumi par personu, kas jūtas aizskarta, un neformāli vērtējumi par medija darbību no ētikas viedokļa.

– Kādi ir ieguvumi sabiedrībai, izveidojot šādu padomi?

Galvenais ieguvums ir tas, ka sabiedrībā tiek aktualizēta diskusija

Darbības Nr.	Darbības Mediju ētikas padomē
1.	Persona, kura cietusi aizskārumu, aizpilda iesnieguma formu interneta vietnē www.lmepadome.lv
2.	Biedrības valde 5 darba dienu laikā pieņem vienu no šādiem lēmumiem: 1) nodod izskatīšanai Ētikas padomē; 2) noraida (gadījumos, ja sūdzība nav piekritīga Ētikas padomei); 3) pieprasa papildu informāciju
3.	Ja valde pēc papildu dokumentu saņemšanas lemj, ka sūdzība ir piekritīga Ētikas padomei, nodod to izskatīšanai padomē
4.	Ja iesniegums tiek pieņemts izskatīšanai, tas tiek nodots Ētikas padomei, pieprasot atbildētāja paskaidrojumu, kuru tas sniedz 10 darba dienu laikā
5.	Ētikas padome pēc iespējas iesniegumu izskata tuvākajā sēdē. Ētikas padome uz sēdēm sanāk vienu reizi mēnesī

par mediju ētikas jautājumiem. Mediju konverģences apstākļos, mainoties mediju videi un formātiem, mediju ētikas jautājumi pēdējo desmit piecpadsmit gadu griezumā ir ieguvuši jaunus aspektus. Līdz ar to ir būtiski, ka pašregulācijas formātā nozare pati var spriest par šiem jautājumiem, noteikt virzību un sabiedrības gaidas. Sabiedrības ieguvums līdz ar to ir ētiskāka mediju vide, draudzīgāka to lietotājam. Un, protams, individuāls ieguvums – katra persona, kas jūtas aizskarta, var vērsties padomē un iegūt vērtējumu.

– Kā var vērsties padomē, ja rodas šaubas par kāda medija materiālu?

Šobrīd visērtāk ir izmantot biedrības tīmekļa vietni www.lmepadome.lv, kur aprakstīts ceļš, kā iesniegt savus jautājumus un sūdzības. Pro-

tams, var sūtīt iesniegumu arī papīra formātā uz norādīto adresi. Iesniedzējam jāmin medijs, laiks, jāapraksta situācija. Iespēju robežās jānorāda, kurš Ētikas kodeksa pants, viņaprāt, ir pārkāpts. Tīmekļa vietnē ir izvietots gan Ētikas kodekss, gan biedrības statūti.

– Kas un par kādiem jautājumiem var vērsties padomē? Vai jebkurš sabiedrības loceklis var vērsties padomē par jebkuru mediju materiālu? Kādi ir kritēriji? Kas izlemj, ko padome skatīs vai neskatīs?

Ir divi jautājumu izskatīšanas formāti – formālais iesniegumu izskatīšanas process, kur, konstatējot ētikas pārkāpumu, biedriem ir pienākums atsaukt informāciju, atvainoties. Otrs – sniegt viedokli par mediju ētiku, situācijām, darbību. Te padome nav ierobežota, tā raugās, kādus

jautājumus konkrētajā brīdī ir vērts skatīt un par kādiem sniegt vērtējumu. Šis viedoklis nav saistošs, bet norāda virzienu un dod situācijas skaidrojumu no ētikas viedokļa.

– Ja persona ir vērsusies ar iesniegumu padomē, kāda ir procedūra, kāda ir iesnieguma virzība?

Saņemot sūdzību, atbilstoši biedrības statūtiem sākotnējo vērtējumu veic biedrības valde. Tā novērtē un pieņem vienu no trim iespējamajiem lēmumiem – nodot izskatīšanai padomē, atteikt, ja iesniegums neatbilst padomes kompetencei, vai lūgt papildu skaidrojumus.

Vērsties padomē var arī žurnālists. Ja žurnālists vēlas, lai padome sniedz atzinumu par vispārīgu jautājumu, tad padome skatīs un centīsies sniegt savu viedokli. Ja tā būs konkrēta sūdzība, kur žurnālists jūtas aizskarts no kāda medija vai trešās puses, tad padome skatīs jau konkrēti – ir vai nav pārkāpts Ētikas kodekss.

– Cik saistošs padomes lēmums ir medijam?

Biedrības biedriem padomes lēmums ir saistošs, tie, iestājoties biedrībā, ir apņēmušies ievērot statūtus un Ētikas kodeksu. Padome var lūgt medijam labot kļūdu, atvainoties, atsaukt informāciju. Ja

“Mediju ētikas padomei ir divi darbības virzieni – oficiāli atzinumi par personu, kas jūtas aizskarta, un neformāli vērtējumi par medija darbību no ētikas viedokļa”

par kādu jautājumu padomei ir lūgts tikai informatīvs viedoklis, tad juridiski saistošu seku nav.

– Kas notiek, ja medijs nepilda padomes lēmumu?

Ja medijs padomes lēmumu nepilda, statūti paredz tiesības šo biedru izslēgt no biedrības. Jāpieņem gan, ka padome var realizēt arī iesaistīto pušu samierināšanas procesu. Turklāt padomes mērķis nav kādu izslēgt, bet rūpēties par ētikas normu ievērošanu medijos.

– Vai ir paredzētas pārsūdzības tiesības, ja kādai no pusēm ir iebildumi pret padomes lēmumu?

Padome pieņem lēmumu, balsojot vismaz sešiem no deviņiem padomes locekļiem. Pirms balsošanas tiek lūgts medija viedoklis, un tas tiek ņemts vērā un var ietekmēt padomes lēmumu.

– Padomē ir ievēlēti arī konkrēti mediju pārstāvji. Kas notiek gadījumos, ja tiek vērtēta sūdzība par viņa pārstāvētā medija materiālu?

Ir paredzēts, ka padomes loceklim ir pienākums atsacīties no jautājuma izskatīšanas, ja viņam ir in-

terešu konflikts. Ja interešu konflikts ir vairākiem padomes locekļiem, biedru sapulce var pieaicināt padomē konkrētā jautājuma risināšanai citus ekspertus.

– Vai ir bijuši iesniegumi, kas noraidīti?

Pagaidām noraidīts viens iesniegums, jo tas būtu skatāms Reklāmas asociācijas Ētikas padomē vai arī iesniedzējam jālūdz vērtējums Patērētāju tiesību aizsardzības centrā.

– Kādi vēl būs padomes pienākumi?

Šobrīd iezīmējas padomes tuvākā gada darbības plāns – paredzēts, ka līdztekus iesniegumu izskatīšanai padome veiks vēl citus pasākumus, kur runās par mediju ētikas jautājumiem. Esam plānojuši realizēt arī plašus komunikācijas pasākumus, lai veicinātu sabiedrībā diskusiju par mediju ētikas jautājumiem.

– Ar ko šāda – mediju organizēta – padome atšķiras no citām piedāvātajām formām – ombuda funkcijas nodot tiesībsargam, NEPLP?

Manuprāt, Ministru kabinets pieņēma pareizu lēmumu, atbalstot mediju pašregulācijas formu. Tas mazina riskus, kad valsts mēģina pateikt, kāds ir nozares virziens, kurp jāiet. Šajā modeli mediji virzienu nosaka paši. Pašregulācija ir pozitīva tendence, kas praksē aplicinājusies virknē Eiropas un pasaules valstu.

– Vai padomē var iesaistīties jebkurš medijs vai mediju organizācija? Ir kādi kritēriji? Kā to var izdarīt?

Darbībai padomē ir iespējami divi statusi – biedra vai asociētā biedra. Asociēta biedra statusā var būt jebkura organizācija, arī fiziska persona, kas atbalsta biedrības darbību un statūtus. Biedrs var būt juridiska persona – medijs, mediju organizācija, arī, piemēram, universitāte, kas realizē komunikācijas programmas.

Dalībai biedrībā ir noteikta biedra nauda – biedra statusā ne mazāka kā 100 eiro gadā, asociētā biedra statusā – ne mazāk kā 50 eiro gadā.

Jāpiebilst, ka būtiskākais kritērijs, lai tiktu akceptēts dalības statuss, ir pretendenta atbalsts padomes Ētikas kodeksam.

Lai kļūtu par biedru, jāaizpilda pieteikuma anketa, kas atrodama Mediju ētikas padomes tīmekļa vietnē vai vaicājama biedrības valdei. Saņemot aizpildītu anketu, valde piecu dienu laikā pieņem lēmumu, vai pieteicējs atbilst biedra statusam, un pieņem lēmumu par uzņemšanu. [\[1\]](#)

— Sigita Roķe

Mediju atbalsta fonda ieguldījums no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

Par raksta saturu atbild Latvijas Žurnālistu asociācija.

ĪSUMĀ

Depozīta sistēma
vēl jāgaida

Saeimas deputāti atbalstījuši grozījumus Iepakojuma likumā, ar kuriem paredzēts ieviest normatīvo regulējumu dzērienu iepakojumu depozīta sistēmas darbības uzsākšanai no 2023. gada. Grozījumi paredz, ka tirdzniecības vietās otrreizējai pārstrādei varēs nodot noteiktas kategorijas dzērienu iepakojumus – alus, bezalkoholisko un mazalkoholisko dzērienu dažāda tilpuma plastmasas vai stikla pudeles vai skārdenes. Nav paredzēts iekļaut stipro alkoholisko dzērienu iepakojumus.

Veic izmaiņas
PVN likumā

1. jūlijā stāties spēkā vairāki šogad maija beigās veiktie būtiskie grozījumi Pievienotās vērtības nodokļa (PVN) likumā. Būtiskākie attiecas uz apgrieztais jeb reversā PVN maksāšanas kārtības atcelšanu un ierobežošanu vairākām preču grupām un pakalpojumiem. No 1. jūlija tiks atcelta reversā PVN maksāšanas kārtība metālizstrādājumu pakalpojumiem. Ievērojot to, ka Eiropas Komisija nav piešķūrusi atļauju Latvijai ieviest reverso PVN maksāšanu būvizstrādājumu, sadzīves elektronisko iekārtu un elektriskās aparātūras piegādēm, tā tiks piemērota līdz 31. decembrim. Visiem komersantiem, kuri veic jebkāda veida būvizstrādājumu un/vai sadzīves tehnikas un elektrotehnikas piegādi, no 2020. gada 1. janvāra būs jāpiemēro vispārīgā PVN maksāšanas kārtība.

Par zemes
neizmantošanu – sods

Latvijā plānots noteikt administratīvo atbildību par tādas lauksaimniecības zemes neizmantošanu lauksaimnieciskajā darbībā, kas iegūta īpašumā pēc 2014. gada 1. novembra. Ja zeme platībā no viena līdz 20 hektāriem bijusi pieteikta tiešajiem maksājumiem un to neizmanto lauksaimnieciskajā darbībā, piemēros brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajām personām no 15 līdz 60 eiro, bet juridiskajām – no 50 līdz 150 eiro; līdz 50 hektāriem – naudas sods fiziskajām personām no 60 līdz 350 eiro, bet juridiskajām – no 150 līdz 650 eiro. Līdz 100 hektāriem piemēros brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajām personām no 350 līdz 500 eiro, bet juridiskajām – no 650 līdz 1500 eiro. Ja netiks izmantota par 100 hektāriem lielāka platība, piemēros brīdinājumu vai naudas sodu fiziskajām personām no 500 līdz 700 eiro, bet juridiskajām – no 1500 līdz 5000 eiro.

— Sagatavojuši
Liene Andersone-Kolosova

JAUTĀ DROŠI!

Tualetes kārtība liecina par kvalitāti

Kas nosaka tualetes nepieciešamību sabiedriskajās vietās, un kas atbild par tualesu tīrību un kārtību?

Atbild Veselības inspekcijas sabiedrisko attiecību speciāliste Saiva Luste.

Saskaņā ar Epidemioloģiskā drošuma likumu Veselības inspekcija kontrolē higiēnas prasību ievērošanu iestādēs, uzņēmumos un organizācijās, kas nodrošina pakalpojumu sniegšanu patērētājiem un ir paaugstināta riska objekti, jo to darbības vai izmantojamo iekārtu dēļ var izplatīties infekcijas slimības un rasties risks cilvēku veselībai.

Latvijā ir maz tādu normatīvo aktu, kuros kā obligāta prasība būtu norādīta papīra un ziepju nepieciešamība tualetēs. Veselības inspekcija norāda, ka bieža roku mazgāšana vai dezinficēšana palīdzēs izsargāties no vīrusiem. Netīru roku dezinficēšana ar spirtu saturošiem līdzekļiem samazina vīrusu daudzumu, tomēr mazgāšana ar ziepēm un ūdeni ir efektīvāka.

Par higiēnas prasību ievērošanu sanitārā mezglā telpās sabiedriskā iestādē atbild konkrētās iestādes, uzņēmuma īpašnieks vai vadītājs.

Jebkuras iestādes interesēs ir nodrošināt sakārtotus darba apstākļus saviem darbiniekiem un kvalitatīvus pakalpojumus saviem klientiem, kas ietver arī sakārtotas vides nodrošināšanu iestādes sanitārā mezglā telpās.

To, ka nepieciešamas tualetes sabiedriskajās vietās, nosaka Ministru kabineta noteikumi par higiēnas prasībām attiecīgajam objektam. Pārtikas aprīes uzņēmumiem savukārt ir savas prasības. 2015. gada 30. jūnijā pieņemtajos "Noteikumos par Latvijas būvnormatīvu LBN 208-15 "Publiskas būves"" (Nr. 331) noteikts, kādām tualetēm jābūt.

Noteikumi "Darba aizsardzības prasības darba vietās" paredz nodarbināto drošības un veselības aizsardzības prasības darba vietās. Noteikts, ka tualesu un izlietņu skaits ir pietiekams, ņemot vērā nodarbināto skaitu. Attiecīgajās telpās ir nepieciešamie personīgās higiēnas līdzekļi (tualetes papīrs, ziepes, dvieļi vai roku nosusināšanas ierīces); tualetes un izlietnes ir ierīkotas tuvu darba un atpūtas telpām, gērbtuvēm un dušas telpām; ir atsevišķas vīriešu un sieviešu tualetes vai nodrošināta to atsevišķa lietošana, kā arī, ja ne-

FOTO: DAINIS ĢELZIS

pieciešams, ierīkota atsevišķa kabīne invalīdiem.

Savukārt Ministru kabineta noteikumos "Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība" prasības attiecas uz šajos noteikumos minētajām peldvietām. Peldvietas apsaimniekotājs peldsezonas laikā peldvietā ierīko tualetes, paredzot kanalizācijas sistēmu ar notekūdeņu novadīšanu kanalizācijas tīklā vai vietējās attīrīšanas iekārtās, vai izvieto pārvietojamās tualetes.

Veselības inspekcijas uzraudzības objektos noteiktas higiēnas prasības tualetēm arī ārstniecības iestādēs, skolās, pirmsskolas izglītības iestādēs un bērnu uzraudzības pakalpojuma sniegšanas vietās, sociālās aprūpes iestādēs, bērnu nometnēs, dienesta viesnīcās, skaistumkopšanas pakalpojumu sniegšanas vietās, solārijos, tetovēšanas, pīrsinga pakalpojuma sniegšanas vietās, pirtīs, peldbaseinos un peldvietās. ▮

— Liene Andersone-Kolosova

Kāpēc neatstāt bērnu automašīnā vienu?

Lasītāja dalās, ar kādu situāciju nesēn saskārusies. "Lielveikala stāvlaukumā blakus mašīnā pamanīju, ka spēkratā viens pats sēdekliņš nezināmu laiku atstāts ap gadu vecs bērns. Izskatījās, ka mazulis mašīnā atstāts aizmidzis, bet tobrīd viņš bija pamodies. Raudāt neraudāja, mašīnā bija nedaudz atvērti logi. Biju nezinā – nesapratu, kā jārikojas. Es tobrīd stāvēju un gaidīju, līdz atnāk vecāki – saņēmu no viņiem pārmetumus, ka bāžu degunu, kur nevajag. Stāsts šajā reizē nav tikai par karstāko gadalaiku vien. Cik lielu bērnu mašīnā vispār drīkst atstāt vienu un uz cik ilgu laiku?" jautā sieviete.

Komentē Valsts policijas un Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) sabiedrisko attiecību speciālisti.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24. pantu "Vecāku pienākumi pret bērnu" vecākiem vai personai, kuras aprūpē bērns nodots, ir pienākums neatstāt bērnu līdz septiņu gadu vecumam bez pieaugušo vai personu, ne jaunāku par 13 gadiem, klātbūtnes. Šādās situācijās, kāda aprakstīta, būtu jāzvana uz tālruni numuru 112.

Tas ir attiecināms uz jebkuru situāciju, kurā cilvēks saskata draudus otra veselībai un dzīvībai – vai tas ir bērns vai pieaudzis cilvēks, vai arī uz ceļa gulošs, šķietami piedzēries

cilvēks – otram no malas ir grūti noteikt, kas ar viņu ir noticis.

Ja karstā laikā vai arī ziemas salā bērns ir viens pats automašīnā, apkārtējie nevar noteikt, cik ilgi viņš tajā jau atrodas. Ir situācijas, kurās katra minūte ir svarīga. NMPD mediķi uzsver aicinājumu pieaugušajiem nekad neatstāt mašīnā zīdaiņus vai mazu bērnu vienu pašu. Tas var būt mazuļim bīstami, piemēram, karstajā laikā stāvoša mašīna uzkarst ātri, bet maziem bērniem termoregulācija vēl nav nostabilizējusies un ļoti strauji var sākties ķermeņa pārkaršana, kā dēļ bērns var iet bojā.

Taču bez pārkaršanas iespējami arī citi riski, piemēram, mazs bērns, kurš bija iemidzis, var pamosties un nobīties, jo ir viens pats – šādos brīžos nav iespējams paredzēt, kā mazulis reaģēs un kādas sekas tas var radīt.

Sociālajos tīklos karstajās dienās

FOTO: WWW.FACEBOOK.COM

kā brīdinājums tiek izplatīta vācu laikrakstā "Bild" publicētā shēma, kas tapusi pēc Džordžijas Universitātes pētījuma. Shēmā redzams, cik karsti ir automašīnas salonā pēc 5, 10, 30 un 60 minūtēm, ja ārā temperatūra ir virs 20 grādiem. Tādēļ glābšanas dienests atgādina, ka ma-

šīnā karstā laikā atstāt bērnus un mājdzīvniekus ir bīstami, kā arī pašiem cepināties nav ieteicams. Jālieto kondicionieris, bet tā uzregulētai temperatūrai ir jābūt, maksimums, par diviem grādiem zemākai nekā gaisa temperatūrai laukā. ▮

— Liene Andersone-Kolosova

LČ medaļas īsajā baseinā Valmierā

FOTO: JSPS

Jelgavnieku izcīnītās godalgas

ZELTS

Jevgeņijs Boicovs (50 m brass)

SUDRABS

Jana Dobrjanska (200 m brass)

Anete Meja Kalniete (50 m tauriņstils)

4x100 m kombinētās mix stafetes komanda (Laura Šinkus, Didzis Rudavs, Jevgeņijs Boicovs, Anete Meja Kalniete)

4 x200 m brīvā stila vīriešu stafetes komanda (Kristaps Kalniņš, Roberts Freimanis, Jēkabs Audzēvičs, Jevgeņijs Boicovs)

BRONZA

Jevgeņijs Boicovs (100 m brass un brīvais stils)

Jēkabs Audzēvičs (400 m brīvais stils)

Andris Skuja (100 m komplekss)

Jana Dobrjanska (100 m brass)

Elīza Lagzdīņa (200 m brass)

4x100 m brīvā stila vīriešu stafetes komanda (Emīls Dūmiņš, Jēkabs Audzēvičs, Didzis Rudavs, Kristaps Kalniņš, Jevgeņijs Boicovs)

4 x100 m kombinētās vīriešu stafetes komanda (Maksims Ņikitins, Didzis Rudavs, Kristaps Kalniņš, Jevgeņijs Boicovs)

4x200 m brīvā stila sievietes stafetes komanda (Mareta Kalniške, Nikola Elpe, Patrīcija Adamoviča, Laura Šinkus)

stafetē, bronzu – 100 metru brīvā stila un tikpat garā brasa distancē individuāli, kā arī vīru 4x100

metru brīvā stila un 4x100 metru kombinētajā stafetē. **■**

— Maija Laizāne

Samsona balva – cēsniekam un jelgavniecei

Zemgales Olimpiskā centra stadionā Jelgavā vakar saimniekoja vieglatlēti – vienlaikus ar pilsētas čempionātu norisinājās “Sportland” kausa trešā posma sacensības, bet diska mešanas sektorā – cīņas par trenera Ulda Samsona piemiņas balvu. To, sasniedzot personīgos rekordus, vīru konkurencē nopelnīja cēsnieks Aleksandrs Volkovs (49,30 m), bet sievietēm – jelgavniece Dace Šteinerte, kas kilogramu smago disku piezīmēja pie 53,19 metru atzīmes.

“Sportland” kausā U18 grupas sportisti sacentās 200, 400, 800 metru gludajās distancēs un 100, 110 un

FOTO: EVA PRIČIŅA

400 metru barjerotajās, kā arī trīssolīlēšanā, augstlēkšanā un kārtslēkšanā. Pieaugušajiem savukārt programmā 100, 400 un 800 metru skrējieni, trīssolīlēšana, augstlēkšana un kārtslēkšana.

Kā informē Latvijas Vieglatlētikas savienība (LVS), “Sportland” kauss iekļauts arī starp sacensībām, kur

var nopelnīt IAAF pasaules ranga punktus kvalifikācijai Tokijas olimpiskajām spēlēm. U18 konkurencē sportistiem savukārt 26. jūnijā vēl bija pēdējā iespēja izpildīt Latvijas Jaunatnes olimpiādes normatīvus.

Visi sacensību rezultāti – mājas lapā athletics.lv. **■**

— Maija Laizāne

Godalgas Latvijas čempionātā Jēkabpilī

VIEGLATLĒTIKA. Vairāki Jelgavas pilsētas un novada sportisti guvuši lieliskus rezultātus Latvijas U18 un U20 čempionātā Jēkabpilī. Zelta medaļas lodes grūšanā, vesera mešanā un otro vietu ar personīgo rekordu (47,39) 500 gramu šķēpa mešanā izcīnīja novada Sporta centra audzēkne Elva Vestarta. U20 grupā savukārt sudraba medaļas vesera mešanā un ar personīgo rekordu 110 metru barjerskrējienā (15,42) ieguva

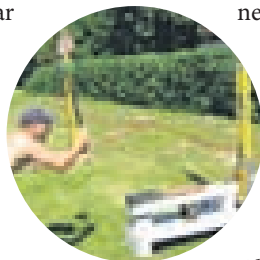
Kārlis Eiduks (attēlā). No pilsētas BJSS sportistiem U18 grupā divas zelta medaļas Mārai Annai Zivertei – 400 metru barjerskrējienā un ar meistarkandidāta normatīvam atbilstošu personīgo rekordu (12,06) 100 metros. Vēl šajā grupā divreiz sudrabs Ričardam Alanam Kļaviņam (100 un 200 m) un bronza 100 metros Artūram Isajevam. U20 grupā pirmais vesera mešanā Maksims Korotkovs.

Uztur Līgo dienas tradīciju

PAGASTU SPORTA SVĒTKI.

Jau daudzu gadu tradīcija ir Līgo dienas sporta svētki Jaunsvirlaukas pagastā, kas arī šajā reizē pulcēja paprāvu dalībnieku skaitu. Sākusies pulksten 11 no rīta, plašā sacensību programma noslēdzās ar pludmales volejbola fināl pusčetros pēcpusdienā. Ierastā vīru sacensība lielās traktora riepas pārvietošanā gan izpalika, arī vīrves vilkšanā pieteicās tikai viena komanda, līdz ar to

spēka pārbaude sanāca, vienīgi salīdzinot, kuram stiprāks āmura sitiens pie atrakciju stenda. Sportiskā garā Līgo vakaru jau vairākus gadus sagaida arī Valgundes pagastā, kur tāpat netrūka ne sporta spēļu, ne veiklību un precizitāti pagērošu atrakciju. Dienu iepriekš uz Ģimeņu sporta dienu sāncensus aicināja Platones pagastā, šonedēļ sporta svētku laiks turpinās ar pasākumiem Svētē un Glūdā.

Neveiksmju sērija apturēta

FUTBOLS. Virslīgas čempionāta otro apli “Jelgava” pabeidza ar 2:0 uzvaru pār BFC “Daugavpils” vienību. Pirmajā puslaikā rezultātu jelgavnieku labā atklāja Daniils Hvoīnickis (attēlā) un jau kompensācijas laika izskaņā – Renārs Rode. Vairākas izdevības mūsējiem bija arī otrajā puslaikā, tomēr tās pārvērst vārtu guvumā neizdevās. Taču savs bastions tika nosargāts, un rezultāts palika nemainīgs, vēstot par pirmo uzvaru teju pēc divus mēnešus ilgušās neveiksmju sērijas. “Situācija turnīra tabulā mums nedod atkāpšanās ceļus. Ir jābūt discipli-

nētiem, lai varētu tikt pie punktiem. Mūsu spēles plāns šoreiz nostrādāja. Šeit nav nekādu noslēpumu – likām uzsvāru uz organizētu aizsardzību, ātriem uzbrukumiem un standartsi- tuācijām,” pēcspēles preses konferencē sacīja komandas galvenais treneris Oļegs Kubarevs, kas oficiāli pirmoreiz vadīja komandu spēlē. Čempionāta trešo apli FK “Jelgava” uzsāka vakar vakarā “Skonto”stadionā ar maču pret turnīra pašreizējo līderi “Rīga” FC. Jāpiebilst, ka klubā ir atgriezies Artis Jaudzems, kas Jelgavā spēlēja 2014., 2015. un 2017. gada sezonā.

KALENDĀRS

27. jūnijā pulksten 16 Zemgales Olimpiskā centra mākslīgā seguma laukumā – Latvijas jaunatnes futbola čempionāta U13 attīstības grupas spēle: “Jelgavas BJSS” – FS “Jelgava”.

27. jūnijā pulksten 19 FK “Jelgava” sporta bāzē – Latvijas futbola 1. līgas B grupas čempionāta spēle: FK “Jelgava 2” – “Rīga FC 2”.

29. jūnijā pulksten 10 Glūdas pagasta Nākotnē – pagasta sporta svētki. Programmā: strītbols (3x3), pludmales volejbols, futbols (5+1), individuālas sacensības dažādu sporta veidu elementos, zolīte. Vairāk informācijas pa tālruni 28929710 (Laura).

29. jūnijā pulksten 10 Svētes Sporta hallē un pamatskolas apkārtnē – pagasta sporta svētki. Programmā pludmales volejbols, florbols (4+1), futbols (5+1), svaru bumbas celšana, velosipēdu trase bērniem, zolīte, atraktīvas individuālās sacensības.

30. jūnijā pulksten 19 Zemgales Olimpiskā centra stadionā – “Optibet” futbola virslīgas spēle: FK “Jelgava” – FK “Ventspils”.

REKORDISTEI Agnesei Gedrovicai (1:33) Aleksandrs Jakovļevs pasniedz arī speciālo "Ligo medaļu" – siera rituli

SVETLANA ŠANCEVA
sudrabs, 1:42

VITĀLIJS ŽOGLA
zelts, 1:15

JĀNIS BUNA
sudrabs, 1:25

DMITRIJS ŽIGUNOVS
bronzā, 1:29

Četru kilometru izaicinājums

MAIJA LAIZĀNE

Kluba "Jelgavas roņi" un Jelgavas Jahtkluba rīkotais "Ligo peldējums" savā desmitajā pastāvēšanas gadā Pils salā pulcēja vairāk par četriem desmitiem dalībnieku. Lielākā daļa Jāņu dienā bija gatavi pieņemt četrus kilometrus garās distances izaicinājumu individuāli, divi desmiti attālumumu veica stafetes veidā, ik pēc 10 minūtēm izmantojot atpūtas paūzi uz pavadošās jahtas.

"Ideja par peldēšanu jahtu pavādībā dzima 2009. gadā. Togad maratompeldējumu sarīkojām stafetes veidā – vispirms Jāņu dienā un otrreiz jau ziemas apstākļos novembrī. Abu peldējumu tradīcija kopš tā laika arī turpinās, bet vasaras pasākumu vairākus gadus papildina arī individuālā distance visu četru kilometru garumā. Šoreiz tai pieteicies rekordskaits – 27 dalībnieki," pastāsta "roņu" kluba vadītājs un jahtkluba komodors Aleksandrs Jakovļevs. Salīdzinot ar iepriekšējā gada septiņiem drosminiekiem, tas tiešām ir pārsteidzoši daudz.

"Šogad sadomāju..."

Tā vai līdzīgi savu izvēli arī pēc Lī-

go vakara nodoties aktīvai atpūtai skaidroja daudzie peldējuma debutanti. "Pagājušajā gadā braucu peldētājiem līdz ar kajaku kā pavadošais, šogad sadomāju piedalīties pats," teic kanoists un nu jau arī treneris Bērnu un jaunatnes sporta skolā Boriss Lonskis. Turpat līdzās rindā uz pieteikšanos startam stāvēja viens "ūdeņnieks" – kluba "KC" smailotājs Sergejs Nemņševs. "Ziemā airētāji trenējas arī peldbaseinā, bet tik daudz vienā gabalā un atklātā ūdenī līdz šim nav peldēts," atzīst Sergejs. Abi prāto, ka līdz Pils salas galam varētu tikt kādā pusotrā stundā, un pajoko, ka atpakaļ tad ar zirgiem...

Bijušie Jelgavas Specializētās peldēšanas skolas audzēkņi Ģirts Ģirupnieks un Agnese Gedrovica savulaik baseina treniņā varētu būt veikuši arī četrus kilometrus, taču spriež, ka atklātais ūdens būs pavisam cita lieta. Ģirts darba dēļ vairs sportiskajam hobijsam pievērsās tikai epizodiski, Agnese gan ir peldēšanas trenere Rīgā, bet arī viņai, tāpat kā Ģirtam, gaidāmais gargabals būs jauna pieredze.

Pirmoreiz četriem kilometriem gatavojas arī Fridons Pipija no Ventspils ziemas peldētāju kluba "Jūras lauvas". "Roņi" jau savā starpā sazinās, viņš atsmaida uz jautājumu, kā uzzinājis par pasākumu. Ar Jelgavu un peldēšanu gan azartisko gruziņu saista arī īpašas attiecības: tieši šeit viņš, kā garāmgājējs ieraudzījis diķīti tore-

zējā "Pārlielupes roņu" kluba sacensības, bez kādas iepriekšējas sagatavošanās nolēma piedalīties un – "saslima". "Ziniet, ziemas peldēšana dod tik daudz enerģijas, ka gribas vēl ko pasākt," teic vīrs, kas pirms dažiem gadiem ekstrēmā veidā ar sasietām rokām un kājām ir peldējis šķērsām pāri Lielupei, bet nu dosies cita veida pārbaudījumā – pa straumi uz leju.

Kungi lēnāki, dāmām rekords

Drošības un saskatāmības labad apsējuši oranžās bojas, pirmie ūdenī dodas individuālie peldētāji. Pirms ielēkšanas vēlreiz izplīkējis kājas, pēdējais muliņu atstāj Oskars Bartuševis. Iepriekšēja pieredze vienam no pagājušā gada dalībniekiem varētu būt pluss, taču pirms

pusotras dienas Oskars skrējis 107 kilometrus maršrutā Rīga–Valmiera, un tagad nevar zināt, kā būs. Pēc brīža ceļā dodas arī trīs jahtas un pirmajā posmā startē "stafetnieki".

Ūdens temperatūra – plus 22 grādi, straumes atbalstu mazina neliels pretvējš. Tā vai cita iemesla dēļ pēc četriem kilometriem kļūst skaidrs, ka pagājušā gada ātruma rekords – stunda un 10 minūtes – nav pārspēts. Tā īpašnieks Jānis Buna šoreiz bijis 15 minūtes lēnāks un ierindojas otrajā vietā, bet pirmais ir vēl viens rīdzinieks Vitālijs Žogla. "Pagājušajā gadā Eiropas "Masters" sacensībās atklātā ūdenī Slovēnijā piecus kilometrus nopeldēju stundā un 19 minūtēs, šeit četrus – stundā un 15," uzvarētājs

FOTO: MAIJA LAIZĀNE

Krūmiņš un Senkāns augstas raudzes 3x3 turnīros izcīna sudrabu

Ļoti veiksmīgi 3x3 basketbola turnīri izdevušies latviešu basketbolistiem. Jelgavnieks Edgars Krūmiņš ar ierasto brigādi Pasaules kausa izcīņā Amsterdamā izcīnīja sudraba medaļas un ceļazīmi uz olimpisko kvalifikācijas turnīru, savukārt BK "Jelgava" uzbrucējs Armands Senkāns ar partneriem Eiropas spēlēs Minskā 3X3 turnīrā arī kāra kaklā sudraba godalgas.

Amsterdamā notikušajā turnīrā Latvija (E.Krūmiņš, Nauris Miežis, Kārlis Lasmanis un Agnis Čavars) grupā svinēja trīs uzvaras četrās spēlēs, piekāpjoties vēlākajai bronzas ieguvējai Polijai, kurai pērn Pasaules kausā zaudēja ceturtdaļfinālā. Pēc tam ceturtdaļfinālā tika sagrauta Ukraina, bet pusfinālā pārsteidzoši arī pasaules spēcīgākā izlase Serbija. Turnīra noslēgumā finālā Latvija ar 14:18 zaudēja ASV, kuras rindās spēlēja trīs Nacionālajā basketbola asociācijā (NBA) draftēti basketbolisti.

"Turnīra sākums izdevās gana slikts, bet ar katru dienu kļuva labāk un demonstrējām pārliecinošāku sniegumu. Pirms fināla laikam pārāk daudz emociju atstājām spēlē pret serbiem, kā arī mačā pret amerikāņiem nespējām realizēt tos metienus, kurus vajadzēja realizēt. Tomēr patiesi prieks par paveikto, turklāt pārrakstot kārtējo reizi vēsturi," saka E. Krūmiņš, kurš Amsterdamā triumfēja tālmetienu konkursā.

2020. gadā 3x3 basketbols debitēs Tokijas olimpiskajās spēlēs. Trīs izlases kvalificēsies pēc Nāciju rangā, kurā Latvija pašlaik ir septītā, bet vēl trīs ceļazīmes nākamgad pavasarī tiks sadalītas olimpiskajā kvalifikācijas turnīrā. Uz to latvieši pagājušajā nedēļas nogalē oficiāli izcīnīja ceļazīmi.

Tikmēr Latvijas 3x3 basketbolisti

EDGARA KRŪMIŅA un komandas prieks par iekļūšanu Pasaules kausa finālā.

ARMANDA SENKĀNA emocijas pēc uzvaras pār Franciju.

A.Senkāns, Armands Ginters, Mārtiņš Šteinbergs un Roberts Pāže pirmdien Minskā izcīnīja sudraba medaļu otrajās Eiropas spēlēs, dodot mūsu valstij jau piekto godalgu šajās sacensībās. Grupas turnīrā Latvija ar 22:10 pārspēja Turcijas vienību, ar 21:17 Čehijas izlasi, ar

17:20 zaudēja Nīderlandes vienībai, tomēr nosargāja pirmo vietu apakšgrupā. Ceturtdaļfinālā cīņā Latvija ar 21:14 pieveica Franciju, pusfinālā ar 19:17 pagarinājumā apspēlēja Baltkrieviju, bet fināla pretinieci Krievijai piekāpās ar 14:21. **ZZ**

— Jānis Tiltniņš

Lielupē

šķiet ar rezultātu pat mazliet neapmierināts.

Lēnāks nekā iepriekš bijis arī trešās vietas ieguvējs Dmitrijs Žigunovs. "Ar katru reizi esmu mazāk trenējies," par likumsakarīgo rezultātu viņš neskumst, bet īpaši šoreiz priecējies dalībnieku skaits un sacensības gars. "Jau beigu posmā peldējām divatā ar vienu, liekas, airētāju. Brīžam viens pa priekšu, brīžam otrs. Diemžēl viņam sākās krampji kājā un bija jāizstājas," atceras Dmitrijs.

Tas ir smailotājs Sergejs, kas uz jahtas sēž mazliet saskumis – pirmais piegājiens nav izdevies. Līdz uzvarošām beigām tikuši 25 dalībnieki. Pēdējais no kungiem peldējis teju divarpus stundas, bet par viņu ātrākas ir divas finišējušās dā-

mas. Agneses stunda un 33 minūtes sieviešu konkurencē izrādās jauns sacensību rekords, jo iepriekšējais, kas piederēja šoreiz sudraba medaļas īpašniecei Svetlanai Šancevai, pārspēts par divām minūtēm.

"Peldēšana atklātā ūdenī kļūst arvien populārāka. Šāda veida sacensību gan ir samērā maz – vēl Jūrmalā, Cieceres ezerā, tagad būšot arī Ikšķilē. Pārstāvam Jelgavu, cik iespējams, arī citur, un tāpat centīsimies uzturēt un pilnveidot savas tradīcijas," dienu vēlāk sarunā ar "Ziņām" A.Jakovļevs apliecinā, ka klubā jau, piemēram, apspriesta nepieciešamība atzīmēt katru kilometru ar īpašām bojām, lai peldētāji varētu labāk orientēties un sadalīt spēkus. **ZZ**

Volejbolisti krāj spēkus treniņnometnē

Ap pussimts Jelgavas novada Sporta centra jauno volejbolistu savu treneru Sarmītes Beltes, Iritas Kulmanes, Sigitas Roziņas un Raimonda Liniņa vadībā aizvadījuši nedēļu ilgu dienas treniņnometni Valgundes pagasta izglītības, kultūras un sporta centrā "Avoti". "Pastiprinātais treniņprocess – tā faktiski saucās Sporta centra Volejbola nodaļas organizētais pasākums ar nolūku stiprināt audzēkņu fiziskos spēkus, celt taktisko un tehnisko meistarību," skaidro S.Belte. "Mērķim kalpoja ne vien volejbols, bet arī vieglatlētika, futbols, frīsbijis, krosa skrējieni, nodarbību dažādošanai viens no fiziskās sagatavotības treniņiem norisinājās pie jūras," pastāsta Sarmīte un atzīst, ka kopīgais pasākums bijis vērtīgs arī kā pieredzes apmaiņa treneriem. **ZZ**

— Maija Laizāne

FOTO: SARMITĒ BELTE

FOTO: EVA PRIČIŅA

Pēc prieciņa pie Prieciņiem

ANDRA OZOLA

“Prieciņu prieciņi” – tā sevi prezentē un savu jauno dabīgās kosmētikas produkciju piedāvā Indra un Līga Prieciņas no zemnieku saimniecības “Dārziņi 2” Jelgavas novada Platones pagastā. Indras ģimene saimnieko vectēva mājās un jau vairāk nekā 20 gadu audzē stādus. Indra gan teic, ka dārzenū, puķu un garšaugu stādi audzēti jau viņas bērnībā, bet viņai tikuši ravēšanas darbi – zem ceļiem palikts dēlītis un ar mazajiem pirkstiņiem retināti un ravēti sējumi. Arī tagad Indra vairāk rosās pa lauku, bet kosmētikas lietas galvenokārt ir meitas Līgas pārziņā.

Floristikai, veselībai un skaistumam

Indra tūlīt mūs ved uz lauku rādīt, kur floristiem tiek audzētas laukumutītes, saulespuķes un “visādi sīkumi”. Olveida zaķastes būšot daudz, jo tās esot pieprasītas. Jo-

projām floristikā jau trīs gadus modē ir bordo toņi un sudrabaini pelēkie kā salvijām. Jaunākajām tendencēm audzētājas seko līdzīgi internetā vietnē pinterest.com. Tā kā laukam ūdeni pievadīt nevarot, nākas paļauties uz dabu, kas reizēm to pārvērš dubļu pelkē, bet citreiz izkaltē.

“Šogad mums daudz visa kā no citrona – citronu baziliks, citronzāle, citronverbena, citronu piparmētra un citronu monarda, kas pavisam jauna un der tējām un saldajiem ēdieniem,” turpina Indra, kurai pašai citrusu aromāts sirdij

vistuvākais. “Dārziņos” aug tā pati citronzāle, austrumnieciskā garšviela, tropu augs, kura dzimtene ir Indija. Latvijas karstajās vasarās citronzāle augot ļoti labi, bet tai nepatīk slapjums. Indrai ir taisnība, jo citronzāles krūmi ir lieli un kupli. Līga papildina, ka citronzāli izmanto arī kosmētikā, piemēram, “Stenders” ražo auzu pārslu un citronzāles ziepes. Citronzāli var lietot kā anticelulīta līdzekli, tai piemīt asinsriti veicinošas un taukus dedzinošas īpašības. Prieciņu ģimene citronzāli izmanto arī gurķu marinēšanā, uz litra burku liekot

vienu garo kātu. Gurķi garšojot tā, it kā tiem klāt būtu pierīveta citrona miziņa. Citronzāli varot likt klāt arī vasaras zaptēm, kā arī izmantot telpu aromatizēšanai.

Uz lauka aug arī pētersīļi, puravi, sīpoli un citi garšaugi. Kartupeļi gan netiekot audzēti, jo tuvumā ir mežs un mežacūkas nākot līdz pašai mājai. Ja uz lauka mana augam kādu vibotni vai pelašķi, tad to atstāj, jo “Dārziņos” neuzskata par nezāli.

Indra rāda meža malvu – kārsrozei līdzīgu augu ar raibiem ziediem, kurus var lietot ēdiena dekorēšanai, bet tēja labi palīdzot pret pārpūlētām balssaitēm. Meža malva iepazīta Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra (LLKC) rīkotā pieredzes apmaiņas braucienā uz Igauniju. Par balsi jārūpējas, jo trīs ģimenes locekļi – Indra, Līga un viņas brālis – dzied kori “Zemgale”. Arī citi koristi ir viesojušies “Dārziņos” un pielikti pie darba – siet augu buntītes.

Katram savs uzdevums

Sīrijas raudene ir stiprāka par parasto raudeni, un saimniecībā aug arī grieķu raudene, kas zied baltiem ziedīņiem un der pat līgavu pušķiem. “Viss sākās ar floristiem, vēlāk tapa arī ārstniecības augu

lauks,” paskaidro Indra, rādot kalnumētru un franču estragonu, ko izmanto dzēriena “Tarhūns” gatavošanā. Karstajā laikā gan augi, kas satur ēteriskās eļļas, vai nu zaudē savu smaržu, vai smaržo citādi.

Kaķumētra iepazīta pieredzes apmaiņas braucienā uz zemnieku saimniecību “Rūķišu tēja”. Šo augu lieto tējās pret kolikām un vēdera pūšanas, arī maziem bērniem. Bet kosmētikā var izmantot skrubjus, jo tā izdala skaistu aromātu. Uz lauka jau zied piparmētra, ko var likt arī pirtsslotās.

“Bet es kā dārzniece visiem ieteiktu izopu (izskatās līdzīgs lavandai), kas ir labs pirtsslotās, kā nektāraugs, der istabas attīrīšanai, darbojas kā pretiekaisuma līdzeklis vai to var pievienot ūdenim vanniņā, lai ārstētu ādas slimību ekzēmu,” teic Indra, piemētot, ka abas ar meitu nav ārstes vai dziednieces un ar augu ezoterisko īpašību skaidrojumu nenodarbojas.

Rādot ārstniecības salviju, viņa stāsta, ka tā dienviņu tautām ir tas pats, kas latvietim kumelītes vai kļīņģerītes. Salvija ir dienviņu antibakteriālais līdzeklis, der arī pret sēnīšu slimībām, bet indiāņi to izmanto rituālos, vēl piemērota telpu dezinficēšanai un virsmu mazgāšanai alerģiskiem cilvēkiem.

Uz lauka aug samtenes, kas savu antiseptisko īpašību dēļ arī ir gan-
driz kā kumelītes vai kliņģerītes. Rasaskrēslis der pret iekaisu-
miem, bet tam nepatīk, ka lauku izravē, – labāk augt zālē. Tāpat zālē
tik augt meža zemenēm, kas arī šeit
tiek audzētas. Meža zemeņu van-
nas ieteicamas podagras slimnie-
kiem.

Bet limonijas un salmenes “Dār-
ziņos” jau ilgus gadus tiek audzētas
“Stenderam”. Kopā visi floristikai
paredzētie, ārstniecības augi un
garšaugi aizņem divus hektārus.
Augot arī mārtinrozēs, kas šeit labi
pārziemo. Aug pūķgalve, kas der kā
antibakteriāls līdzeklis vīrusu gadī-
jums. To lieto arī kosmētikā. Vēlāk
Indra mūs cienā ar pūķgalves tēju,
kas ir uzmundrinoša un to lieto li-
dzīgi kā ugunspuķi – enerģijai.

Priekšroka latviskajiem augiem
Kad pie Indras viesojusies delegā-
cija no Moldāvijas, saimniece no-

skaidrojusi, ka tur pūķgalvi izman-
to rituālos, gluži kā pie mums
vibotni. Tā ir arī labs nektāraugs.
Vēl “Dārziņos” tiek audzētas kliņ-
ģerītes, deviņvīru spēks, vāktas ru-
dzpuķes, amoliņš un viss, kas vien
plāvās atrodams. Iestādīti arī 30 la-
vandas stādi, taču lavandu lauku
nav paredzēts ierīkot. “Lavandai
vairāk patīk mālaina augsne, bet
mums te ir smilts. Es domāju, ka
mums nevajag pārņemt svešzemju
augu audzēšanu. Nu nevajag tagad
visiem audzēt lavandu!” saka Ind-
ra, kas vairāk cenšas turēties pie
latviskajiem augiem. Viņas moto
ir: “Izjūti smaržu un krāsu nianses
“Dārziņos”!”

Ķīmiju saimniecībā nelieto. Ja
augiem piemetas slimības vai tos
apsēduši kaitēkļi, nogriež vai izrauj
un izmet ārā. Vienīgi trijās stādu
audzēšanas siltumnīcās augu sak-
ņu stiprināšanai tiek lietots kalcija
nitrāts. Reizēm tiek izmantoti arī
minerālmēsli. Ravējot nezāles at-

stāj uz lauka, lai tās ir kā mēslo-
jums.

Nogriezti augi, sasieti buntītēs,
tiek žāvēti pirtsaugšā, pakārti uz
striķiem, nelietojot nekādus māks-
ligus žāvētājus vai kaltes. “Dārziņu”
pirtsaugšā žūst salvijas, piparmē-
ras, vibotnes un citi augi. “Citiem
vibotne ir nezāle, bet tas ir augs,
kam ir ārstnieciska iedarbība,” bilst
Līga. Ar ārstniecības augu audzē-
šanu saimniecība nodarbojas jau
gadus desmit.

Divas reizes saimniecībā vieso-
jusies pazīstamā ārstniecības augu
zinātāja un audzētāja Zeltīte Kavie-
re. Indrai bijis mazliet kauns par
darbu steigā neizravētajiem lau-
kiem, taču Zeltīte no Indras lau-
kiem un plāvām atgriezusies ar
pilnu klēpi zāļu, slavēdama un
priecādamās, kādas vērtības te aug.
Jāpiebilst, ka Indras saimniecība
apsaimnieko arī bioloģiski vērtīgus
zālājus.

Pirms diviem gadiem dārza vi-
dū Eiropas Savienības “Leader”
projektā tapusi dārza mājiņa jeb
zāļu un ziedu namiņš. Tajā saim-
nieko Līga Prieciņa, kas ieguvusi
trīs izglītības – ķīmijā, uzturzināt-
nē un doktora grādu pārtikas zi-
nātnē, kas ļauj piekļūt zinātniska-
jiem rakstiem, lai noskaidrotu, kā-
da ir augu iedarbība, cik lielās de-
vās katru no tiem un kādām ādas
problēmām lietot. Piemēram, cit-
ronverbenas dienas deva ir 0,3
grami.

Kosmētiku gatavot sāk sev
“Sākās viss ar to, ka mums abām ar
Līgu ir ļoti jūtīga āda. Mēs nevaram
lietot praktiski nekādu kosmētiku,

jo tad mūsu āda sarkst, svilst un
deg. Sākumā lietojām dažādas mā-
lu maskas. Tad 80 gadu vecajam
opim saspiegāja kājas. Saspiežot
sāli kopā ar ārstniecības augiem
(salviju) un ar šo maisījumu iezie-
žot saspiegājušās vietas, nedēļas
laikā dabūjām vecotēvu uz kājām,”
dabīgās kosmētikas gatavošanas
pirmsākumus aptuveni pirms di-
viem gadiem atminas Indra, rādot
savas rokas, kas, par spīti zemes
darbiem, tāpat kā viņas meitai, ir
tīras un baltas – arī tas ir pašu
saimniecībā gatavotās dabīgās kos-
mētikas nopelns. “Ar mūsu skrubi
var nomazgāt pat mehāniķu mel-
nās rokas,” smeļ Indra.

Mācoties kursus, dodoties pier-
dzes apmaiņas braucienos un eks-
perimentējot, piemēram, mālu ma-
sai pievienojot kliņģerītes un ku-
melītes, radās idejas. “Taču cilvēki
vēlas, lai visam būtu aromāts, bet
mēs ēteriskās eļļas negribam pie-
vienot, jo tas ir ļoti stiprs concen-
trāts, kas var būt bīstams ādai. Ta-
gad daudzi vāra ziepes pēc sentēvu
metodēm – no sārma, bet, izpētot
sīkāk, nākas secināt, ka šo ziepju
pH ir no 10 līdz 14, gluži kā tua-
letes mazgājamajam līdzeklim,” teic
Līga, aicinot izvērtēt informāciju
un akli nesekot interneta vietnēs
redzētajām pamācībām, lai nenod-
arītu sev ļaunu. Arī Indra piebilst,
ka šādus produktus nevar gatavot
cilvēki bez zināšanām. “Ja grib no-
pietni taisīt, tad ir vajadzīga labora-
torija,” viņa piebilst.

“Dārziņos” ziepes top no pār-
baudītas standarta ziepju gatavoja-
mās masas (tādu izmanto arī “Sten-
ders”), klāt neliekot ēteriskās eļļas,
bet gan pievienojot augu spirtu un
eļļas izvilkumus. Līga rāda burci-
ņas ar uzrakstiem “Citronzāle eļļā”,
“Izops spirtā”, “Pūķgalve spirtā” un
stāsta, ka, uzlejot eļļu vai spirtu
vibotnei, tie auga rūgto smaržu
pārvērš par medaini saldu. Ziepju
gatavošanas procesā klāt vēl tiek
pievienoti sausi, samalti augi. “Ar
spirtu vai eļļu no augiem visu labu-
mu var izvilkāt ārā un katrs pats ga-
tavot kosmētikas produktu mājas
apstākļos. Mēs izmantojam vīnogu
kauļiņu eļļu, jo olīvēļa un linēļa
ādai ir par smagu. Augus var salasīt
plāvā vai nopirkt tirgū pie tanti-
ņām,” skaidro Līga.

**Vairāk hobijs nekā bizness
izdzīvošanai**
Tagad tirdziņos (arī nesen notiku-
šajā Līgosvētku tirdziņā Jelgavā,
Raina parkā) tiek piedāvātas ceļo-

jumu ziepītes pieaugušajiem un
bērniem dzīvnieciņu formā, augu
buntītes pirts telpu aromatizēšanai,
kvēpeklīši, vairāku veidu smalki
samalti ķermeņa skrubi uz cukura
vai sāls bāzes, zāliņu maisījums kā-
ju vannošānai un maskas sejai un
rokām. Tā kā Indra ir arī rokdarb-
niece, tad piedāvā arī savus filcēju-
mus un tamborētas pirts cepures.

Kosmētikas produktu iepakoju-
mam netiek izmantota plastmasa.
Skrubišiem derīguma termiņš ir
gads, tāpat arī žāvētiem augiem,
bet ziepītēm – pusgads no gatavo-
šanas brīža, stāsta Līga. Indra savu
kārt papildina, ka produkti vis-
pirms tiek doti testēt radiem un
draugiem un dāvināti, tikai pēc
tam vesti pārdot tirdziņos. Latvijas
pircēji ir izglītoti un gudri, diemžēl
ne ar augstu pirkstspēju, kas liedz
arī kosmētikas gatavošanai mājās
klūt par pamatdarbu un galveno
ienākumu avotu Līgai.

Bet viņu dārza namiņš ir atvērts
ekskursantiem un grupām, kas vē-
las rīkot radošās darbnīcas, senioru
pasākumus, vecmeitu ballītes vai
korporatīvos pasākumus, lai no
piedāvātā izejvielu klāsta radītu,
piemēram, savu skrubi. Uzņēmū-
miem tiek piedāvāts sagatavot arī
dāvanu komplektus darbiniekiem
vai prezentācijas pasākumiem.
“Varam dalīties pieredzē. Par ezo-
terisko augu pusi nerunājam, tikai
par to, ko Līga izpētījusi kā zināt-
niece,” vēlreiz atgādina Indra.
“Dārziņos” goda vietā tiek turēta
Helēnas Rubines un Vijas Eņiņas
grāmata “Ārstniecības augi”.

Abas sievietes interesējas par
pirtslietām, ir apmeklējušas attiecī-
gu kursu un sadarbojas ar pirt-
niekiem. Viņām ir ieceres, piemē-
ram, gatavot smaržu spilventiņus,
kas varētu aizvietot tradicionālos
automašīnā karināmos smaržīgos
līdzekļus un spētu neitralizēt ciga-
rešu aromātu. “Mēs varam, ja cilvē-
ki grib. Noteikti būs kas jauns, jau-
ni produkti, bet augi vēl jāvāc” teic
Līga.

Produktu logo un atturīgo di-
zainu ar rasaskrēslīņiem pagājušo-
vasar izveidojusi kāda meitene,
kura mācās dizaina skolā, bet
“Dārziņos” strādājusi kā sezonas
strādniece. Grāmatvedību saim-
niecībai kārtu LLKC. Tikmēr pa-
šam saimniecēm jāsteidz uz tirdzi-
ņiem pārdot, dibināt kontaktus, kā
arī apmainīties ar informāciju ar
citiem novada uzņēmējiem. Un jā-
strādā no agra rīta līdz vēlam va-
karam. ■

OHOTSKAS JŪRAS

Nagajevs līcis – vieta, kur sāka augt Magadana. Tur stāv pieminēklis krievu dziesminiekam Vladimiram Visockim.

JĒKABPILIETIS Andrejs

Ozols kopā ar sievu uz Magadanu pārcēlās pagājušā gadsimta 60. gados. Viņa darbs biedrībā "Kolima Baltija" ir novērtēts ar Atzinības krustu. Vecumdienās A.Ozols grib atgriezties dzimtenē.

FOTO: GAITIS GRŪTUPS

Zemei jābūt apdzīvotai

Brauciena piezīmes no Krievijas Tālajiem Austrumiem

GAITIS GRŪTUPS

Sākums 6., 13. un 20. jūnijā

Uz Magadanas lidostas skrejceļa lidmašīna nosēdās ar normas robežās vēderā jūtam, pat mazliet patīkamu augšup pasviedien. Izejot pa lidostas durvīm, šķita, ka kopš 2016. gada, kad kopā ar Juriju Kotovu Magadanā biju pirmo reizi, nekas te nav mainījies. Lidostas priekšā mazliet pārfrāzēts vilinošs plakāts, ka Kolima ir Krievijas zelta sirds. Līdzīgi kā citās Krievijas lidostās uzbāzās taksisti, piedāvādami aizvest līdz četrdesmit kilometru attāļajai pilsētai. Autobusā (Magadanā atšķirībā no Habarovskas autobusi brauc bez kasiera) tam pašam ceļa gabalam cena tika noteikta desmit reizes draudzīgāka. Uz autobusa sāniem bija rakstīts "Magadana bija, ir un būs!". Tādus saukļus,

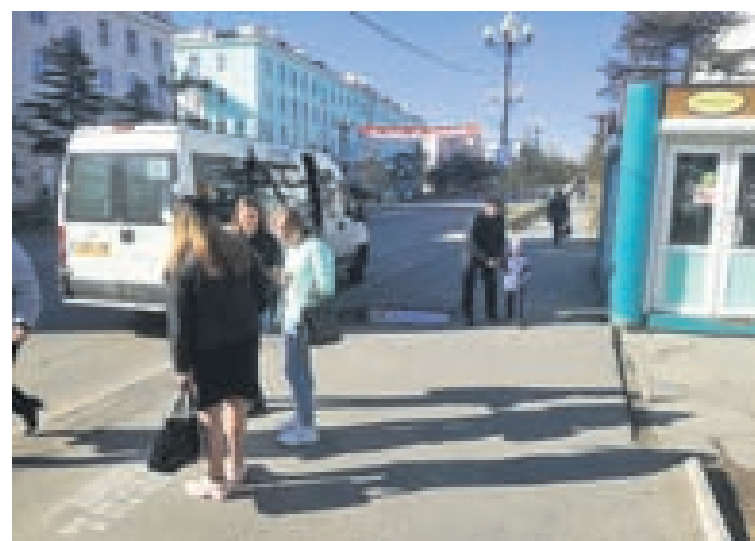
MAGADANAS MĒRA VIETNIEKS Jurij Kazetovs uzskata, ka vajadzētu stiprināt kontaktus ar Jelgavu, ar kuru sadraudzības līgums tika noslēgts 2006. gadā. Fonā līdzās piecu sadraudzības pilsētu karogiem trešais no kreisās ir Jelgavas karogs.

kas noliek zem jautājuma zīmes pilsētas pastāvēšanu mūžu mūžos, pirms trim gadiem nemanīja.

Dzīvokli grūti pārdot

Magadanā mūs gaidīja gan biedrības "Kolima Baltija" vadītājs, gan

Svētā Marka luterāņu draudzes priekšnieks Andrejs Ozols. Norunātā tikšanās vieta – pie viņa mājas Kārļa Luksa ielā. "Manā dzīvokli ir remonts," kāpēc tiekamies ārā, paskaidroja Ozola kungs. Viņš iedeva atslēgas no draudzes dzīvokļa, kur

SAULEI LECOT, pilsētas galvenajā ielā.

mums ar Juriju bija laipni atļauts apmesties. Vēlāk ilgākā sarunā Andrejs Ozols teica, ka viņš kopā ar sievu vēlas atgriezties Latvijā. Taču atgriezties nav vienkārši. Mūsdienās Magadanā ir grūti pārdot dzīvokli – piedāvājums daudzkārt pārsniedz pieprasījumu. Aizbraucēju ir ievērojami vairāk nekā ieobraucēju.

Kārlis Jāņa dēls Lukss (1888–1932), kura vārdā 1970. gadā tika nosaukta Magadanas iela, kur dzīvo Andrejs Ozols, bija kurzemnieks. Politisko uzskatu dēļ desmit gadu no sava tikai 44 gadus garā mūža Kārlis Lukss pavadīja cietumos. Viņš karoja boļševiku pusē Krievijas pilsoņu karā. Magadanā īpaši uzsver viņa centienus Krievi-

VIETĒJĀ PRESE varēja lasīt, ka naktī televīzijas tornī ierāpies kāds “jautrītis” un saucis: “Dejo, Magadana!” Lai tas neatkārtotos, bijis priekšlikums ap torni apjozt dzelonstieplu žogu, tomēr pilsētas mērs Jurijs Grišāns to nav atļāvis.

jas ziemeļaustrumu mazo tautu labā; tolaik, dzīvojot nabadzībā un analfabētismā, tās draudēja izmirt.

Ar draudzes dzīvokļa atslēgām kabatā atgriezies labu laiciņu nremontētājā un diezgan noplukušajā Magadanas autoostā, kur gaidīja Jurijs. Tālāk abi jau gājām kājām. Luterāņu draudzes dzīvoklis atrodas pašā pilsētas centrā japāņu karagūstekņu būvētā mājā. Parketa grīdas tur nečikst. Droši vien agrāk šajā mājā dzīvojuši lieli priekšnieki, varbūt čekisti. Tagad tajā bija novietots vistālāk Eirāzijas ziemeļaustrumos esošais luterāņu altāris.

Magadanas draudze ir daļa no Urālu, Sibīrijas un Tālo Austrumu evaņģēliski luteriskās baznīcas, kurā ievērojama ietekme ir vācu mācītājiem. Par to varēja lasīt draudzes dzīvokļa plašajā koridorā novietotajā šīs reliģiskās organizācijas žurnālā “Loza”, kas tur bija plaša klāstā. Aprakstītie vācu luterāņu mācītāji uz Krieviju bija devušies gan pensijas, gan jaunākos gadus. Viņi kalpoja Omskā, Tomskā, Vladivostokā un citviet, sevi dēvējot par sapratnes būvētājiem starp vāciešiem un krieviem.

Vācietis ir arī Magadanas luterāņu draudzes priekšnieka vietnieks Jurijs Fogels, kas mūs draudzes dzīvokli sagaidīja. Viņš gan nācis no politiskajiem represētajiem un Krievijas Tālajos Austrumos ir dzimis un audzis. Stāstot par savu ģimeni iepriekšējā paaudzē, Jurijs minēja, ka viņa tēvs bija skolotājs Baltkrievijā, māte – tā sauktā Volgas vāciete. Abi satikās Austrumos.

Kad bijām iekārtojušies mums atvēlētajā istabā, kopā ar Jurijs Fogelu un draudzes locekli Svetlanu virtuvē dzērām tēju. Svetlanas sen-

čos luterāņu nav, un būt šajā draudzē esot pašas izvēle. Viņu kristījuši sludinātāji no ASV, kas uz Magadanu brauca 80. gadu beigās. Tuvākā amerikāņu pilsēta Ankoridža ASV Aļaskas štatā ir trīs stundu lidojumā uz austrumiem pāri Klusajam okeānam. Ankoridžu un Jelgavu vieno tas, ka abas ar Magadanu ir sadraudzības pilsētas.

Mūsdienās, kad Magadanas centru iezīmē Svētās Trīsvienības pareizticīgo katedrāle ar pieciem apzeltītiem kupoliem un krustiem 75 metru augstumā (divtūkstošo gadu sākumā tā tapa, pārbūvējot padomju laikos iesāktu un nepabeigtu vietējās administrācijas ēku), grūti iedomāties, ka Svētā Marka luterāņu draudze bija viena no pirmajām reliģiskajām organizācijām šajā pilsētā. “Padomju gados Magadanā neviens baznīcas un pat draudzes nebija. Vienīgi baptisti pulcējās uz dievkalpojumiem Olas ciemā, kas atrodas kilometrus trīsdesmit no Magadanas,” teica Jurijs Fogels. Tagad Magadanas centrā savs dievnams ir arī katoļiem, adventistiem un citām draudzēm.

Dzerot tēju, sarunas novirzījās uz to, ka luterāņu draudze, kurā palikuši tikai deviņi locekļi, šos plašos apartamentus cer pārdot. Proti, dzīvokļa uzturēšana draudzei kļuvusi par smagu. Apkurei vien iziet 30 tūkstoši rubļu (ap 450 eiro) mēnesī. Lai kaut cik atvieglotu komunālo maksājumu slogu, viena dzīvokļa istaba izīrēta kādai jaunai sievietei no Kirgīzijas, ko Jurijs sauca par Enju. Viņa jau vairākus gadus strādāja Magadanā veikalā. Cēlās agri, mājās nāca vēlu. Uz jautājumu, cik ilgi domā strādāt Magadanā, sieviete domīgi nē: “Laiks rādis.” Šķiet,

1988. GADĀ atklātais piemineklis Eduardam Bērziņam. Viņa vārds Magadanā izsaka daudz.

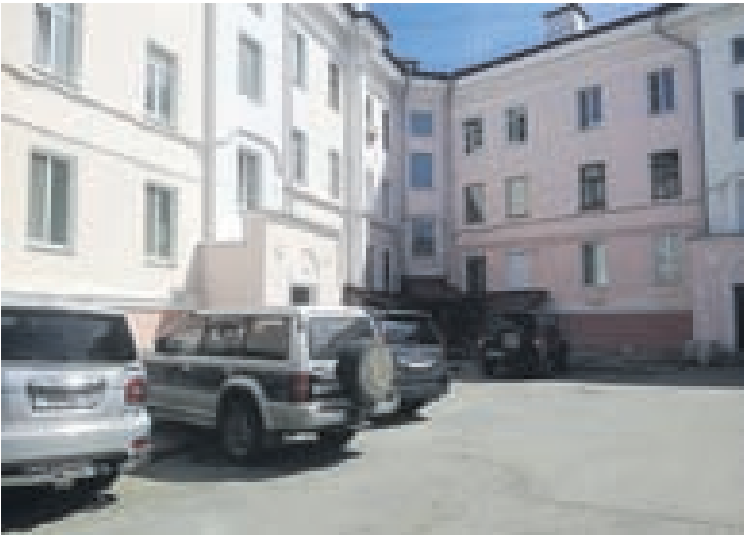
viesstrādniekus no Vidusāzijas Magadanā manīja vairāk nekā pirms gadiem trim. Jaunos cilvēkus bez bērniem, kas lielākoties šeit plānoja uzturēties dažus gadus.

Gan Muzeju nakts, gan diena bez auto

Tajā nedēļas nogalē Magadana gatavojās Muzeju naktij. Pirms tam vēl bija tūrisma aģentūras rīkotā diena ar velosipēdu, kas turienes klimatiskajos apstākļos nebija visai populāra. Par Magadanai cerīgo, kāda paziņa, kas strādāja pašvaldības iestādē, izteicās, ka tas saistās ar apgabala gubernatoru Sergeju Nosovu, kas šajā amatā nozīmēts pirms gada. Viņš esot gara auguma, Pētera I tipa, enerģisks un prasīgs pret padotajiem. Publicētais liecina, ka viņš ir zinātnu doktors metalurģijas jomā, bijis liela uzņēmuma vadītājs un Sibīrijas pilsētas Nižņņtagilas mērs, par kuru balsojuši 90 procenti vēlētajū.

Arī Magadanas mēra vietnieks Jurijs Kazetovs isā sarunā minēja, ka vasarā pilsētas 80 gadu jubilejas svētkos ieradisies respektablas personas un tad, viņaprāt, apgabala attīstība sekmēsies. Tostarp Magadanā tiks stiprināta Ohotskas jūras krastmala un būvēta jauna autoosta. Par attiecībām ar sadraudzības pilsētu Jelgavu mērs noteica, ka divus gadus nekādu kontaktu nav bijis.

Tomēr, domājot par Magadanas un Krievijas Tālo Austrumu attīstību, vairāk nekā palaušanās uz izdarīgiem priekšniekiem pārliecināja luterāņu draudzes priekšnieka vietnieka Jurijs Fogela stāstītais, ka labi klājas viņa dēlam, pēc izglītības tautsaimniekam, kas strādā kanādiešu koncernā “Kinros”. Saskaņā ar starp-

JAPĀŅU karagūstekņu būvētā māja Gorkija ielā, kur atrodas Svētā Marka luterāņu draudzes dzīvoklis.

valstu līgumu koncerns Čukotkas pussalā veiksmīgi iegūst zeltu. Strādnieki uz maiņu darbu lido ar lidmašīnu divas vai trīs stundas. Arī iegūtais zelts tiek vests līdzīgā veidā.

Magadanas centrā uz vienas “ass” ar lielo pareizticīgo baznīcu un pilsētas domes ēku stāv pieminēklis Eduardam Bērziņam (1894–1938). Viņš jaunībā bija Vilhelma Purviša gleznošanas studijas audzēknis, tad latviešu strēlnieks, bet pēc tam jaunās komunistiskās pasaules cēlājs. 1932. gadā komunistiskā terora un represiju laikā kļuva par šī Tālo Austrumu reģiona pārvaldnieku un attīstītāju. Prasmīgā, tiem apstākļiem humānā Eduarda Bērziņa vadībā strādāja desmitiem tūkstošu apcietināto. Viņa laikā jeb nepilnos sešos gadus reģionā daudzkārt auga zelta ieguve, tika izbūvēta Kolimas trase un arī Magadana no ciema pārvērtās par pil-

sētu. Vēl joprojām tās centrā pēc Eiropas pilsētu parauga ir liels parks. 1938. gadā, līdzīgi kā daudzus latviešus, kas bija augstos amatos komunistiskajā Krievijā, arī Eduardu Bērziņu apvainoja iedomātos noziegumos un nogalināja. Aleksandrs Čaks “Mūžības skartajos” vārsmoja, ka tādu latviešu strēlnieku otreiz vairs nebūs. Ar to saprotu ne tikai latviešu varonību kauju laukos, bet arī vēlāko ietekmi Krievijā. Varbūt tomēr nav izslēgts, ka ar latviešu prātu un darbaspējām kaut kas tiešām vērtīgs latviešiem izdodas lielajā kaimiņzemē. Beidzamajā sarunā pirms prombraukšanas Andrejs Ozols minēja, ka kanādiešu koncerna “Kinros” vadībā strādā kāds latvietis. Viņš uz Magadanu bijis atbraucis no Kanādas. ▣

*Turpinājums
nākamajā numurā*

FOTO: EVA PRIČINA

Muzejā – alum veltīta izstāde

“Ūdens, tēja, alus – tieši tādā secībā rindojas populārākie dzērieni cilvēka dzīvē, un alus ir tikpat sens, cik cilvēka vēlme komunicēt ar savu zuticamo sarunbiedru no Senās Ēģiptes laikiem līdz pat mūsdienām. Dzīves dabīgās komponentes – skumjas un prieks vai ūdens saldme un apiņu rūgtums – apvienojas dzērienā, kas savu izejvielu dualismā apvieno cilvēka alkas pēc līdzsvara. Tieši alus bija demokrātiski pieejama alternatīva dvēseles stāvokļa uzlabošanai un veldzei līdz brīdim, kad biedrs Dmitrijs Mendeļevs kā blakusproduktu savai slavenajai ķīmisko elementu tabulai radīja arī degvīna zelta formulu – 40 procentu laimes un 60 procentu ūdens,” nosmaida Ģederta Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzeja direktores vietnieks Gints Putiķis. Līdz 28. augustam muzejā skatāma pirms vasaras saulgriežiem atklātā izstāde “Alu tīņi, vecais brāli... Viss par un ap alu”.

Kā skaidro, G.Putiķis, viduslaikos alus Eiropā bija ierasts šķidruma uzņemšanas veids un ūdens dezinfekcijas līdzeklis. Cilvēku dzīvesvietās pilsētās valdīja netīrība, un cieta arī ūdens kvalitāte. Tad vienīgā alternatīva bijusi alus. “Kāds

gan varētu būt ticamības līmenis rakstītajiem vēstures avotiem, ja viduslaiku pilsētu hronikas un dokumenti lielāko tiesu ir tapuši vidēja reibuma pakāpē? Nosacīti var teikt, ka viduslaiki alus dzērājiem bija gaišie laiki pretstatā dažkārt vēstures aprakstos lietotajam jēdzienam “tumšie viduslaiki”. Dzīve bija skaista un gaiša visos laikos, jo cilvēki dzīvoja, ticēja, karoja par savu pārliecību un labprāt iedzēra alu, lai tas viss šķistu mazliet vieglāk uzņemams un emocionāli varētu saprast notiekošo būtību,” teic G.Putiķis.

“Rūpnieciskajā alus darīšanas vēsturē Latvijā tradicionāli tiek izcelts “Aldara” devums un mītiskā Bavārijas aldara Joahima Daudera ieguldījums alus rūpnīcas izveidē. Patiesībā minētā persona bijis latvietis – Jānis Daude no tagadējā Siguldas novada, kura pēcteči sevi jau identificēja ar baltvāciešiem un 1939. gadā repatriācijas programmā devās prom uz “dzimto zemi”, uzsvē G.Putiķis. Latvijā bija vēl neskaitāmas vidējās un mazās alus darītavas, nemaz nerunājot par katras lauku sētas saimnieka individuālo praksi brūvēt miestu pašu priekiem un godiem.”

— Santa Logina

Latvijas dārgumi – saktas

Lai celtu godā latviešu tautas senatnes liecības, mudinātu apkārtējos cienīt mūsu senču radītās kultūras vērtības un lepoties ar tām, kolekcionārs Normunds Beržinskis aicina skatīt savu saktu kolekciju, kas vēl šonedēļ aplūkojama izstādē “Latvijas dārgumi” Jelgavas Sabiedrības integrācijas pārvaldē.

Kad 2013. gada nogalē tika mainīta likumdošana, nosakot, ka viss, kas datējams līdz 17. gadsimtam, pieder valstij un to glabā muzeji, izņemot Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijā reģistrētos artefaktus (izstādē ir arī tādi eksponāti), kolekcionārs pārgājis uz tādu Latvijas zemē gatavotu rotu – saktu – kolekcionēšanu, kas izgatavotas no 17. gadsimta līdz pat 21. gadsimta sākumam, informē

FOTO: EVA PRIČINA

Jelgavas Sabiedrības integrācijas pārvaldē.

Izrādījies, ka saktas interesē ļoti daudzus kolekcionārus un tās nemaz nav tik viegli un lēti iegūstamas. Reizēm par kādu retāku eksemplāru pat notiek kolekcionāru cīņas. “Tas attiecīgi rada lielāku cieņu pret šīm rotām un iedvesmoja mani kolekciju noformēt, lai

caur vēsturi un stāstiem par šo mūsu senču radošo potenciālu, kas ir realizēts, izjusts rotās, parādītu to arī mūsu zemes iedzīvotājiem, ciemiņiem un visiem citiem interesentiem,” tā N.Beržinskis.

Piecu gadu laikā izveidota rotu kolekcija, kas papildināta ar stāstiem un grāmatām par vēsturi, kultūru, arheoloģiju, etnogrāfiju. “Tā kā dažus stendus ar rotām biju izlicis savā personālizstādē 2016.

gadā un dzirdēju labas atsauksmes, nospriedu izrādīt šo kolekciju ar 50 stendiem publiski mūsu valsts simt gadu jubilejā. Izrādās, ka šī tēma ir neapmierama un saktu daudzums ir vienkārši nenosakāms. Latvijā un ne tikai ir vairāki nopietni kolekcionāri, kam pieder pasakainas rotas, ceru, ka ar savu piemēru iedrošināšu arī viņus uz savu kolekciju izrādīšanu publiskajā telpā,” teic N.Beržinskis. ■

— Santa Logina

Aicina fotografēt Jelgavu un piedalīties konkursā

Ikviens, kuram tuva fotogrāfēšana, aicināts piedalīties fotokonkursā “Jelgava 2019”, darbus iesūtīt līdz 12. septembra pulksten 12.

Konkurss Jelgavā tiek rīkots jau astotajā gadā, lai izceltu pilsētas skaistākās vietas, interesantākās pastāstus, kā arī fotogrāfām dotu iespēju redzēt iemīļotās Jelgavas fotogrāfijas visās vērtības tādās kategorijās: “Kādreizējā Jelgava”, “Portrets” un “Radītais mēklis”. Vēsta par Jelgavas izveidi “Kultūra” fotogrāfijā izveidota noapaļotā, divpusējā, pieaugušo un bērnu izveidota, bērnu beigām. Latvijā darbi būs apskatāmi izstādē Jelgavas Kultūras namā. Kopējais balvu fonds – 1500 eiro. Konkurss notiks un pieteikuma anketa atrodamā mājaslapā kultūra.jelgava.lv.

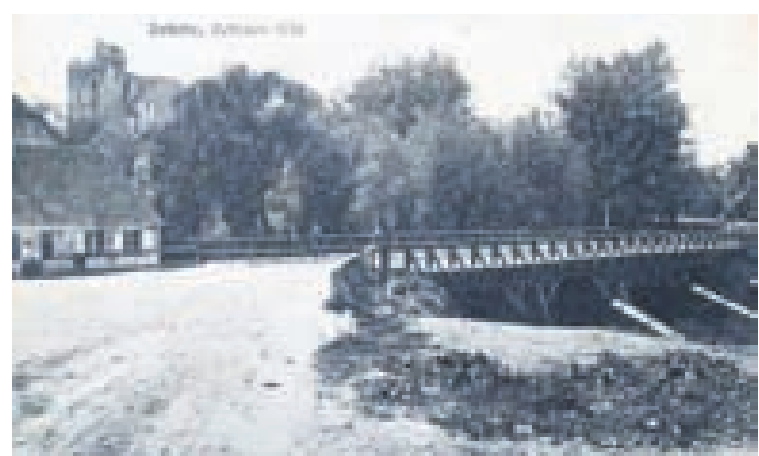
PUBLICITĀTES FOTO

Top Dobeles muzeja raksti

Lai apkopotu aktuālus pētījumus par Dobeles pilsētas un novada, kā arī Zemgales vēsturi un veicinātu to pieejamību, 2018. gadā Dobeles Novadpētniecības muzejā uzsākta ikgadēja rakstu krājumu sērijas “Dobeles muzeja raksti” izdošana. Pētnieki aicināti iesniegt savus darbus šī gada krājumam.

Vēsturnieki, novadpētnieki un citu jomu speciālisti, kuri veic ar Dobeli vai Zemgales kultūrvēsturiskā novada vēsturi saistītus pētījumus, aicināti piedalīties Dobeles muzeja zinātniskajos lasījumos un iesniegt savu rakstu publicēšanai 2019. gada izdevumā, informē muzejā. Lasījumi paredzēti šī gada novembrī, savukārt digitālā rakstu krājuma publicēšana – 16. decembrī.

Tēmu pieteikumi težu formātā tiek gaidīti līdz 15. jūlijam. Raksts jāiesniedz novembrī. Plašāka informācija, sazinoties ar muzeja vēsturnieci Beāti Orlovu (orlova.

Bērzes tilts un Dobeles pilsdrupas 20. gadsimta sākuma pastkartē.

FOTO NO DOBELES MUZEJA KRĀJUMA

beate@gmail.com, 25142337).

Pernā gada izdevums pieejams mājaslapā dobelesmuzejs.lv/publikācijas/. Tajā sešos rakstos aplūkotas tādas tēmas kā Dobeles pils arheoloģiskās izpētes vēsture, arheoloģisko priekšmetu kolekcijas, pils

attēlojumi 18.–20. gadsimta mākslas darbos, Dobeles vācu draudzes mācītāja Augusta Bilenšteina darbība, nozīmīga Dobeles novada arheoloģiskā piemineklis – Lejasciskus apmetnes – izpēte. ■

— Santa Logina

Tiiiik
daudz ogu!

PŪRE
SMĒRINŠ™

LASĀM

VENERANDA GODMANE

Vietējā stacija

Latviešu rakstnieces Annas Katras trešais romāns “Vietējā stacija” ir traģikomisks stāsts par kādas sievietes labākajos gados piedzīvojumiem laukos.

Kad ilgi dzīvots rāmi, pēc noteikumiem un izvairoties no jebkādiem satraukumiem, ko var radīt pazišanās ar pretējo dzimumu, pienāk brīdis, kad gribas ļauties pārgalvībai.

Aelita, kā jau grāmatvede, radusi visu smalki aprēķināt, pirms uzsāk ko jaunu. Taču nevar pretoties interneta drauga vilinājumam kādreiz pie viņa aizbraukt ciemos. Pēc divu gadu sarakstes Aelitai liekas, ka ir gatava spontānam lēmumam doties ceļā ar vilcienu, Ventu bridinot tikai ar vēstuli “draugos”. Viņai ne prātā neienāk kaut ko saskaņot, pārliecināties, vai šāda tikšanās iespējama.

Un nu piedzīvojumi sākas. Sākas jau tepat vilcienā. Jo sieviete ar vilcienu nekad nav braukusi un nesaprot, kā lai pavadā garās stundas

ceļā. Pēc visa spriežot, viņa brauc uz Jēkabpils pusi. Steigā mājās aizmirsies mobilais telefons. Un nu izkāpusi nezināmā vietā, kur nav nekādas civilizācijas, nesaprot, uz kuru pusi iet. Nevienš arī nav pretī, ar rozēm, protams, kā viņa bija gaidījusi. Nu atliek apjautāties vietējiem, kas šī isti ir par vietu un kā lai nokļūst atpakaļ uz Rīgu. Nevienš viņai nav stāstījis, ka lauki nav tas pats, kas Rīga, tikai ar kokiem. Ka te stacijas var būt slēgtas un sabiedriskais transports kursē ārkārtīgi reti, ka nav norāžu, viesnīcu un citu pilsētā pašsaprotamu labumu. Tomēr ar visu kultūršoku, ko sieviete piedzīvo, viņa atrod labsirdīgu dvēseli, kas viņu iepazīstina ar dzīvi laukos un beigās aizved arī pie cilvēka, ko sieviete grib satikt. Un tad tikai sākas. Nevienš viņu te negaida, te ir kāzu drudzis. Vietējie sievieti uzņem laipni, bet jau sagudrojuši veselu fabulu, kas viņa tāda ir un kāpēc ieradusies. Te daudz jautrības arī starp jaunlaulātajiem, da-

žādas greisirdības scēnas, policistu reids, meklējot kreiso “šņabi” kāzās. Un pa vidu Aelitas pārdomas par savu neizdevušos dzīvi. Viņa jau nemaz nav mēģinājusi veidot attiecības, jo māte kā mūris visus brāķējusi. Bet pieaugusi redzēja, ka godīgu vīriešu nav. Tāpēc tagad, nonākot laukos, salīdzina sevi ar vietējo lauku staciju, kas sen jau slēgta un nekādos sarakstos nav iekļauta, bet vilcieni brauc tik garām, un neviens nepietur.

Imants Aelitu pieskata un izpalīdz, uzklausa sirdsēstus un nedaudz pasaka arī par sevi: “Dzīvei ir tāda īpatnēja humora izjūta. Ironija vai sauc to, kā gribi. Kāds tad es biju, kad biju vesels? Varēju strādāt, un es strādāju. Daudz. Tas bija kā dzīvot darbam. Tu it kā dzīvo dzīvi un it kā nedzīvo.

Redzi savus bērnus un it kā neredzi. Dari savu darbu un vairs neatšķir vienu darbdienu no citas. Tava sieva guļ tev blakus, bet tu ar viņu neguli. Tu tikai skaiti naudu. Un vispār nedomā, vai tev ir sirds. Tu aizej pie ārsta, un ārsts tev pasaka: teorētiski vairs jau nav arī. Ar tādu sirdi dzīvot nevar. Ir jāapstājas. Un te es esmu apstājies.”

Aelita satiek arī savu interneta draugu Venti, bet kādreizējā jūsmā jau pagaisusi lauku brīvdienās. Iespējams, tāpēc, ka viņai ir tik kolorīts jauniegūts paziņa Ilmārs.

Savukārt Aelitas kāzās piedzīvotie krenķi, ka viņa vairs nav tik jauna, lai dzemdētu, citas sievietes mierina. Ka tikai tagad, kad bērnus vairs praktiski nevar ieņemt, rodas īstais dzīves smeklis.

Daudzus pārpratumus rada arī Ilmāra suns, kura vārds ir Šņabulītis.

Interesanti uzrakstīts, lasās viegli, bet liek arī aizdomāties par to, cik adekvāti cilvēki redz savu un citu dzīvi un vai spēj pacelties pāri sev uzliktajiem rāmjiem. Autorei izdevies aprakstīt gabaliņu īstas dzīves. **ZZ**

Sadarbībā ar apgādu “Zvaigzne ABC”

PIRMS 40 GADIEM

1979. gada 27. jūnijā

Katrai dienai – raženu darbu!

“Pirmās zāles plauja rajona saimniecībās strauji tuvojas nobeigumam. Pēc nedaudz dienām mehanizatori lopbarības sagādes tehniku varēs novietot mašīnu glabātavās līdz tam brīdim, kad vajadzēs stāties uz vāla atālos. Taču šovasar apstākļi daudz īpatnējāki nekā iepriekšējos gados, kolhozu un sovhozu ļaudīm būs jāstrādā bez kārotās atelpas. Maz līdz šim šķūņos ievests irdenā siena, maz sagatavots skābsiena, zāles miltu, griezumu un granululu. Stipri aizkavējusies kultivēto ganību apļaušana un papildmēslošana. Tāpēc jāmeklē rezerves lopbarības krājumu papildināšanai. Daudz nopietnāk nekā līdz šim jārisina jautājums par kultivēto ganību racionālu izmantošanu un laba zelmeņa saglabāšanu. Šo uzdevumu izpildē mehanizatoriem atkal būs jāiet pirmajās rindās.”

Izlaidums akadēmijā

“LLA Lauksaimniecības mehanizācijas un Hidromeliorācijas un zemes ierīcības fakultātēs notika jauno speciālistu izlaidums. Stāsta prorektors mācību darbā O.Brinkmanis:

“Republikas tautas saimniecībai ir papildinājums: 182 lauksaimniecības mehanizatori

un 105 hidromelioratori un zemes ierīkotāji. (...) Šī gada absolventu diplomdarbi bija cieši saistīti ar ražošanu. Sevišķi tas attiecināms uz Mehānizācijas un Hidromeliorācijas fakultātiem. Šo darbu vidējais vērtējums šogad ir 4,33, augstāks nekā iepriekšējos gados.

Pavisam kopš fakultātes izveidošanas sagatavoti 1218 hidromelioratori un 2701 inženieris mehanizators.”

Vasaras atvaļinājumu laiks

“Ražošanas specifika apvienībā “Latvijas lini” ir tāda, ka vasaras mēnešos – jūlijā un augustā – uzņēmumā pārtrauc darbu, lai izdarītu tehnoloģiskās iekārtas remontu. Apmēram divas trešdaļas kolektīva šajā laikā dodas atvaļinājumā.

“Kā šādos apstākļos veido savu darbu arodorganizācija?” šādu jautājumu uzdevām apvienības “Latvijas lini” arodkomitejas priekšsēdētājam Lidijai Ņebikovai.

“Protams, labi, ka praktiski visi mūsu darbinieki var izmantot atvaļinājumu atpūtai vislabvēlīgākajā gada laikā. Taču mums, arodbiedrības darbiniekiem, šis apstāklis uzliek, es teiktu, sevišķu atbildību – ļoti rūpīgi jāsadala ceļazīmes uz sanatorijām un atpūtas namiem, tūristu braucieniem, jāiedala vietas atpūtas nometnē Jaunķemeros utt. Dabiski, ka vispirms ievēro-

jam to intereses, kuri rāda paraugu darbā, aktīvā līdzdalībā kolektīva sabiedriskajā dzīvē. Tāda pieeja ir viens no mūsu ļaužu darba un sabiedriskās aktivitātes paaugstināšanas stimuliem. Tajā pašā laikā mēs cenšamies dažādās atpūtas formās ietvert jo vairāk apvienības strādnieku un kalpotāju. Te jāparāda liela atjautība, lai izmantotu visdažādākās iespējas.”

Dikstāvju radītie zaudējumi

“Dienu un nakti pa tērauda maģistrālēm traucas vilcienu sastāvi ar tautas saimniecībai vajadzīgām kravām. Šis kravas gaida visdažādākie pasūtītāji. Tomēr daļa kravu, nonākot galapunktos, netiek laikus izkrauta. Gadās arī otrādi. Uzņēmumu un organizāciju vadītāji nervozēdami zvanās pa telefoniem, sūta telegrammas, lai panāktu viņiem nepieciešamo vagonu iedalīšanu. Taču, kad vagoni tiek saņemti, izrādās, ka tajos vēl nav ko kraut vai arī nav organizēts krāvēju darbs. No tādiem gadījumiem arī sākas postošā ķēdes reakcija, kura vēlāk laika tecējumā kā bumerangs trāpa arī pašus vainīgos. Ne tiek izpildīti ražošanas un produkcijas realizācijas plāni, jācieš zaudējumi sakarā ar soda naudu maksāšanu,” raksta Jelgavas starprajonu prokurora palīdzē B.Purmaleta. **ZZ**

— Sagatavoja Santa Logina

KAS? KUR? KAD?

“Veltām dančus Jelgavai”

Vidējās paaudzes deju kolektīvu “Rota” un “Ex Lielupe” sadancis ar draugu kolektīviem brīvdabas koncertzālē “Mītava” 29. jūnijā plkst.18.

“Latvijas dārgumi”

Normunda Beržinska saktu kolekcijas izstāde Jelgavas Sabiedrības integrācijas pārvaldē līdz 29. jūnijam.

“Ar baložiem”

Mairītas Zvirgzdiņas gleznu izstāde Jelgavas Kultūras namā līdz 31. jūnijam.

“Cepums ar slavenību”

33 iedvesmas stāsti vairāk nekā simt fotogrāfijās, kuru varoņi ir Latvijā zināmi cilvēki, sarunu cikla “Cepums ar slavenību” viesi. Jelgavas pils aulas foajē līdz 30. jūnijam.

“Vecpilsētas iela kādreiz”

Ulda Rogas gleznu izstāde Jelgavas Sv.Trīsvienības baznīcas tornī līdz 2. jūlijam.

Lietišķās mākslas izstāde

Platonas lietišķās mākslas pulciņa darinājumu izstāde Lielvircavas Kultūras namā.

“Nerātnā vasaras nakts”

Draisku joku, dziesmu un danču programma (režisors Valdis Pavlovskis, lomās aktieri Mārtiņš Brūveris, Ieva Pļavniece, Artis Robežnieks, Kārlis Reijers, dziedātāji Anmary, Atis Auzāns, Rūta Dūduma, dejotāji un “Nerātnais orķestris”) brīvdabas koncertzālē “Mītava” 21. jūlijā plkst.18.

“Spēles ar materiālu”

Latvijas Tekstilmākslas asociācijas izstāde Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā līdz 28. jūlijam.

“Šņāpuļa piedzīvojumi”

Liepājas ceļojošā leļļu teātra “Maska” muzikāla izrāde bērniem (režisore Agita Trupa) brīvdabas koncertzālē “Mītava” 28. jūlijā plkst.17.

“Ainavas un ziedi”

Dainas Šulcas gleznu izstāde Jelgavas Sv.Trīsvienības baznīcas tornī līdz 15. augustam.

“Alutiņi, vecais brāli...”

Alum veltīta izstāde Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā līdz 28. augustam.

“Domu sprakšķi”

Miniatūrtekstiliju darbu izstāde Ģ.Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā līdz 31. augustam.

“Antīkā pasaule”

13. starptautiskajā smilšu skulptūru festivālā tapušās skulptūras Pasta salā līdz 31. augustam.

PRETSKATS

ELĪNA APSĪTE,
FILOZOFE,
SKOLOTĀJA,
REŽISORE

Vasara ir tik nepasakāmi skaista un vienos ziedos!

Brienu pa pļavu uz Jāņu kalnu – āboliņa galviņas tik lekņas, medainas un smaržīgas, margrietiņas groza savas baltās galviņas saulē, zilie zvaniņi liegi šūpojas vējā, dzegužpirstītes izslējušās taisnas kā sveces, zilos un dzeltenos vanagzirņos pinas kājas –, un man nāk smieklī, tā klūpot un lēkājot virs garās zāles, starp smalkajām smilgām. Pļava ir krāsu un smaržu caurausta un šūpojas neredzamas rokas kustināta. Gaiss vēl putnu dziesmu pilns, pēc Jāņiem tās kļūst arvien klusākas, līdz dzirdama vienīgi sienāžu sisināšana un bišu sanēšana.

Guļu zālē un mēģinu saklausīt balsis. Žubīte – to es pazīstu, tā pieskandina visus pilsētas parkus un kapsētas; čunčiņš – tas mazais putniņš mežmalā, kura dziesmas iedvesmota pirms daudziem gadiem bija mana pirmā un mīļākā Dabas koncertzāle. Vēl var dzirdēt dzeguzi, bet viņas ku-kū man vairs neskādē. Tā pirmā reize jau ir garām, kad mani pavasarī, kā vienmēr, aizkūkoja neēdušu, bez graša kabatā un vienā naktskreklā plivinoties pa pagalmu. Un katru pavasarī es tak zinu, ka no mājas neēdis, bez naudas un neapģērbts nevar laukā iet; nekas, varbūt nākamgad. Lakstīgalas balss no tuvīnā krūmāja – to pogošanu gan pazītu ikkatrs, kurš sēdējis pirmsjāņu laikā vakarā pie ugunsкура. Aizlaižas mazais svilpis ar savu steidzīgo svilpošanu, ķīvītes, svīres, koku čipste, no zara uz zaru lēkādama, upes kauķis ar vienmērīgo zāģēšanu un griezes – tik ritmiskas un daudz, pļavā man priekšā un katrā pusē pa divi.

Aizveru acis. Tā ir mana vasaras sajūta – siltais smaržu vilnis visapkārt, saule sijājas starp rasainām ziedu un smilgu galviņām, gaiss tik skanīgs, ka gribas dziedāt līdzī, un visam pāri grieze. Latvijas jušana, sevis sajušana. Ceļos augšā, ņemu savu lielo grozu un lasu ziedu galviņas. Baltais āboliņš, sarkanais āboliņš, vīgriezes, raspodiņi, kosa, māršils, pelašķi, zigskābene, deviņviru spēks – tā vasaras sajūta kaltēties pie mājas pakša ēniņā un vējā un pāri ziemei pastieps roku preti jaunai vasarai. Līgo! Lai top!

Ļaužu sirdis sadziedētas, locekļi maigi, atvilguši un lokani, acis gaišas un redzīgas. Katra jauna vasara mums māca sākt dzīvi no jauna, katru dienu sākt no baltas lapas, nevelkot sev līdzī vakardienas raizes, pāridarījumus un izjukušas mīlestības, vasara jau arī nenes līdzī rudens dubļu un pūstošu lapu smagumu. Vasara ir vislabākais laiks, kā cilvēkam mācīties būt. Šis mazais vārdiņš “būt”, bet tā ir esamības kategorija – tas ir mācīties sajūst sevi, saklausīt sevi, veltot pasauli sev apkārt, un ļauties neredzamas rokas kustībai kā smildziņai piekalnē, kā Māras šūpulišu šūpotai dvēselei šajā baltā pasaulē. ■

“MONTAI KROMAI pilsēta ir dzīvs, mainīgs, pulsējošs organisms, un reizē dzejā tiek ievīta arī jutekliskuma tēma ar tādu dzīvības un patiesības apliecinājumu, ko, šķiet, nevar piedēvēt nevienam citam latviešu dzejniekam,” teic literatūrzinātniece Agija Ābiķe-Kondrāte.

Strādā nevis cilvēkiem, bet pati sev

SANTA LOGINA

Šis pavasaris latviešu literatūrā lielā mērā aizritēja modernistiskās avangarda dzejnieces Montas Kromas (1919–1994) simtās jubilejas zīmē. Maijā norisinājās starptautiska konference, interneta žurnāls “Punctum” laidis klajā M.Kromas parafrāžu krājumu “Monta Kroma. Re:”, savukārt apgādā “Neputns” ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu izdota viņas dzejas izlase “Trotuārs”, ko sastādījusi literatūrzinātniece Agija Ābiķe-Kondrāte. Krājumā apkopoti

dzejnieces modernistiskā posma (1959–1993) dzejoļi.

M.Kroma, dzimusi Apse, 1919. gada 27. februārī pasaulē nāca Jelgavā, pēc pašas rakstītā, “bēgļu istabā, mātes rokās, apkārt saīņi”, tomēr jau gada vecumā viņa kļuva par ridzinieci. Pēc mātes nāves rūpes par meiteni uzņēmās klasesbiedrenes Veras mamma komunistiskās partijas biedre Lidija Erna Pārūpe, un dzīve viņas ģimenē arī izskaidro topošās dzejnieces agrinās daiļrades impulsus. Pēc nokļūšanas Maskavas Maksima Gorkija institūta Augstākajos literatūras kursos mainās M.Kromas pasaules redzējums un viņas dzeja iegūst modernistiskas aprises. Vēlāk M.Kromai izveidojas ciešs kontakts ar 29 gadus jaunāko Veras meitu ievērojamo gleznotāju Helē-

nu Heinrihsoni, kura kopš krājuma “Lūpas. Tu. Lūpas. Es”, kas tiek uzskatīts par autores izcilāko darbu, bijusi visu M.Kromas grāmatu māksliniece.

Tāpat kā M.Kroma, arī A.Ābiķe-Kondrāte dzimusi Jelgavā. Literatūrzinātnieci aicinājām uz sarunu par dzejnieci un viņas daiļradi.

– Monta Kroma man pašai līdz šim bija mazpazīstama dzejniece, un pieļauju, ka arī liela daļa sabiedrības nav pazīstama ar viņas dzeju. Kā to varētu skaidrot?

Domāju, tur ir dažādi aspekti. Daļai vecākās paaudzes Monta Kroma droši vien saistās ar ne īpaši aizraujošu literāro mantojumu. Tā ir paaudze, kas skolā iepazinusi viņas socialistiskā reālisma dzeju par pionieriem, Ļeņinu, poēmu bēr-

niem “Svinīgais solījums”. Šogad, Montas Kromas jubilejas gadā, kad aktualizēts viņas literārais mantojums, daudzi teikuši, ka dzejnieci atklājuši no jauna. Līdz šim viņa saistījusies ar diezgan skaidras ideoloģiskās formas un vēstījuma trafaretiem, klišejiem sacerējumiem, un skolas laika pieredze kavējusi iedziļināties turpmākajā dzejnieces daiļradē.

Monta Kroma debitējusi divreiz. Pirmo reizi – 40. gados, kad viņa sāk sacerēt socialistiskā reālisma dzeju. Savukārt otrā reize ir 60. gados pēc Maskavas M.Gorkija institūta Augstākajiem literatūras kursiem, kad dzejniece pievērsās modernismam. Tobrīd viņa ir jau mūža otrajā pusē. Tā ir neraksturīga parādība latviešu literatūrā. Šajā periodā viņa sacer ļoti juteklisku,

FOTO: EVA PRIČIŅA

ķermenisku dzeju, dzejoļu forma ir neparasta. Tas savilpno sabiedrību, bet tobrīd ne literātu sabiedrība, ne lasītāji kopumā viņu īsti nepieņem. Kromas darbi ir parodēti, izsmieti. Autoram nav vienkārši just, ka tavus darbus neizprot – tas ir smags pārbaudījums. Pagāja apmēram desmit gadu, līdz viņas dzeju sāka vērtēt atzinīgāk – ap 80. gadiem tapuši vairāki pozitīvi laikabiedru vēltējuma dzejoļi Kromai, 1985. gadā viņai piešķirta Raiņa prēmija. Ne visi saprata un pieņēma Kromas brīvdomīgumu un atklātību. Dzejnieku vidē Montai bija savs uzticības personu loks – Valija Brutāne, Mersedē Salnāja, Lija Brīdaka, Māris Čaklais, Imants Auziņš un citi. Draudzība viņai bija vērtība.

– **Pieminēji neparasto faktu Montas Kromas biogrāfijā – viņas pārorientēšanos no sociālistiskā reālisma uz modernismu.**

Lielā mērā to ietekmēja studijas Maskavas M.Gorkija institūta literatūras kursos. Tajos studējuši arī citi latviešu literāti – Vizma Belševica, Imants Ziedonis, Olga Lisovska, Knuts Skujenieks, Māris Čaklais... Turienes atmosfēra bija radoša un ļoti brīvdomīga. Montu Kromu iedvesmoja arī krievu dzejnieki, īpašu iespaidu atstājuši

Andrejs Vozņesenskis, Jevgeņijs Jevtušenko, Bella Ahmaduļina. Daudzi Montas Kromas dzejoļi ir autobiogrāfiski, un tajos viņa stāsta par savu bērnību, dažādiem daiļrades posmiem, atsaucas uz Maskavas laiku. Domāju, nozīme ir arī nokļūšanai Maskavas radošajā vidē ārpus ierastās māju vides Rīgā. Maskavā viņa gūst daudz jaunu iespaidu, jaunas informācijas profesionālajā ziņā. Jāpiemin arī amerikāņu urbānās dzejas pārstāvis Volts Vitmens, ar kura darbiem Monta Kroma iepazīstas Maskavā un kurš arī viņu ievērojami ietekmējis.

Interesanti, kā laikabiedri atceras Montu Kromu. Knuts Skujenieks, ar kuru kopā studējuši Maskavā, atminas, kā dzejniece savas izklaidības dēļ pa atkritumu vadu nolaidusi stipendiju – tik svarīgo naudu iztikšanai. Mākslinieces Helēnas Heinrihsones, nozīmīgas Montas Kromas līdzgaitnieces, atmiņās ir daudz tādu neprātīgu epizožu. Piemēram, steigoties uz sanāksmi, kurā būs arī Montas mīļotais cilvēks, viņa ir tik mīlestības un aizrautības pilna, ka nevar atskrūvēt smaržu pudelīti, tāpēc nodauza pudelītei kakliņu. Uz grīdas paliek smaržu plankumi, bet viņa traucas pie sava mīļotā cilvēka, un nekas cits nav svarīgi. Monta Kroma bija neparasta, vitāla un spilgta personība.

– **Modernistiem raksturīga spēle ar dzejas formu. Kā Kromas dzejoļu forma palīdz atklāt to saturu?**

70. gadu dzejai ļoti zīmīgi ir rindu lauzumi, verlibrs kā formas paveids. Grafiskā vizualitāte vispār iedarbojas uz lasītāju citādi, mazliet izaicinoši, atšķirībā no klasiska izkārtojuma rindām un pantiem. Šī dzeja ir arī izteikti asociatīva. Urbānās dzejas kontekstā Kroma ir iezīmīga ar apziņas plūsmu apliecināšiem elementiem – kā, ejot pa pilsētu, cilvēks sajūt dažādus mainīgus pilsētas tēlus, ritmus, kustību, krāsas. Es ļoti labi izjutu šos tekstus ar rindu dalījumu, pārnesumiem, negaidītiem paradoksiem, akcentiem. Arī mūsdienās cilvēka pilsētas sajūta ir tieši tāda – mirklīga, negaidītiem iespaidiem, savu iekšējo ritmu, skaņu, kustību, fragmentarismu. 80. gadu dzejā, kad atkal mazliet mainās dzejnieces rakstības stils, viņai raksturīga reflektēšana, poētiski formulējumi atziņu veidā.

– **Par pilsētu runājot – dzejas izlases priekšvārdā mini, ka 20. gadsimta nozīmīgākā pilsētas dzejnieka vārds ierasti tiek piedēvēts Aleksandram Čakam, bet Montas Kromas novatoriskais devums līdz šim pilsētas dzejas attīstībā maz skatīts. Kāds ir viņas nozīmīgākais ieguldījums?**

Tā sabiedrībā iegājies, ka ar pilsētas dzeju pirmkārt asociējas Aleksandrs Čaks, bet tas nenozīmē, ka mums nav citu pilsētas dzejnieku – gan padomju Latvijā, gan trimdā. Par pilsētu rakstījuši Jānis Sudrabkalns, Gunars Saliņš, Līnards Tauns, Jānis Rokpelnis, tāpat gana daudz mūsdienu dzejnieku.

Montas Kromas dzejā izteikti nodalāma urbānā estētika – lielpilsētai un modernajam industriālajam laikmetam piederīgā dzeja. Salīdzinot ar Aleksandru Čaku, kurš uzmanību pievērš konkrētiem tēliem, Montas Kromas dzejā pilsētas realitāte ir abstraktāka. Viņa raksta par mikrorajoniem, masīvu celtniecību, un varētu šķist – kas gan pievilcīgs tipveida arhitektūrā, ielu segumā – trotuārā? Bruģis šķiet tāds romantisks un apcerīgs, bet kāda pievilcība var būt vienkāršā pelēkā asfalta ietvē? Kromas skatījums maina arī lasītāja skatījumu uz vidi sev apkārt.

Veids, kādā dzejniece runā par pilsētu, ir ļoti daudzšķautņains. Viņa raksta, ka mīl Rīgu ar visiem tās apdrupušajiem trotuāriem un zālienu dzīvojamās masīvos. Tā ir dzīvesprieka pilna atzišanās mīlestībā

šķietami neestētiskajam. Protams, arī Čaka dzejā ir sastopamas marginālās sabiedrības grupas un pilsētas perifērā vide, bet industriālās vides romantizēšana un estetizēšana ir kas īpašs Montas Kromas gadījumā. Viņa pilsētu pielīdzina cilvēkam, tā ir ķermeniskota, piešķirot tai lūpas, smadzenes, nāsis. Kromai pilsēta ir dzīvs, mainīgs, pulsējošs organisms, un reizē dzejā tiek ieviesta arī jutekliskuma tēma ar tādu dzīvības un patiesības apliecinājumu, ko, šķiet, nevar piedēvēt nevienam citam latviešu dzejniekam.

– **Droši vien svarīgi pieminēt arī to, ka Kroma ir sieviete, kura raksta par pilsētu.**

Tā ir būtiska iezīme, jo vīrieša un sievietes redzējumā ir savas atšķirības. Salīdzinot ar citām tā paša laika dzejniecēm, Montas Kromas dzejas estētika un filozofija ir atšķirīga un novatoriska. Ārijas Elksnes, Lijas Brīdakas vai Olgas Lisovskas dzejā atainota vairāk māju pavarda, ģimeniskā, dabas vide. Tradicionāla kultūrvēsturiska asociācija ir sievieti saistīt ar dabu, bet Monta Kroma izteikti atšķiras ar pilsētvides tēlojumu – viņas dzejā sastopamas tehniskās realitātes, autobusi, veikalu vitrīnas, neona gaismas... Sieviete Kromas dzejā ir pašpietiekama un neatkarīga. Iespējams, ietekme ir dzejnieces frontes pieredzei. Sievietes un karš Latvijā ir maz aktualizēta, bet būtiska tēma.

Montas Kromas laikmetam neparastais skatījums ir iedvesmojis diezgan daudzus mūsdienu autorus. Interneta žurnāls "Punctum"

laidis klajā dzejas grāmatu "Monta Kroma. Re:", kurā publicēti 23 mūsdienu autoru dzejoļi, kas tapuši, iedvesmojoties no dzejnieces darbiem un personības. Kromas iespāids uz latviešu literatūru un lasītājiem ir nozīmīgs.

– **Kāda bija tava satikšanās ar dzejnieci?**

Manu vecāku mājas bibliotēkā Montas Kromas krājumi ir bijuši vienmēr, bet tādu lielāku vēribu nebija sanācis pievērst. Vēlāk dzejniece tika aktualizēta magistrantūras studiju laikā nodarbībā pie profesora Viestura Vecgrāvja.

Jelgavā, kur dzimusi Monta Kroma, vecvecāku grāmatu plauktā pamanīju krājumu "Monta". Interesanti, ka reizēm izšķirīga ir vizualitāte – arī par "Trotuāru" daudzi teikuši, ka dzejas izlase ir spilgta un piesaista uzmanību. Mani savukārt

uzrunāja šī mazā, dzeltenā grāmatīņa, kuras māksliniece, tāpat kā gandrīz visām Kromas grāmatām, ir Helēna Heinrihsone.

Sākotnēji šķita, ka tā ir sarežģīta dzeja un varbūt labāk nenodarboties ar to, kas nav īsti saprotams. Sāku pamazām lasīt, un mani īpaši piesaistīja dzejolis "Mīlu Rīgu...". Tajā ir kas tāds, ko nekur – ne citu autoru dzejā, ne kādā citā mākslā – īsti nebiju sastapusi. To sajūtu laikam var salīdzināt ar mīlestību, kādu augstāku spēku. Turpinot lasīt Montas Kromas dzeju, jūti, ka caur šo literatūru arī tavas dzīves kvalitāte mainās, un tā ir neatkarojama sajūta. Magistrantūras studiju laikā sapratu, ka tas ir izaicinājums, kas jāpieņem.

– **Montas Kromas dzejas pētniecībai pievērsies jau magistrantūrā?**

Mans maģistra darbs bija veltīts 60.–80. gadu Kromas daiļradei un novatoriskajiem elementiem viņas dzejā. Ceru, ka pēc pāris gadiem būs izstrādāts arī promocijas darbs, kurā skatu Montas dzejas poētiku, sākot no 40. līdz pat 90. gadiem. Ambīcijas ir lielas – aptvert visu viņas dzejas mantojumu. Gribētos pilnīgot Montas Kromas atstāto radošo mantojumu, pētot aspektus, par kuriem neviens pētnieks iepriekš nav runājis.

Interesanti, ka Kromas pētniecībai pievērsušies tieši dzejnieki. Savu promocijas darbu par dzejniecēm Āriju Elksni, Vizmu Belševicu un Montu Kromu šogad aizstāvējusi dzejniece literatūrzinātniece Anna Auziņa. Iepriekš Latvijas

Kultūras akadēmijā bakalaura darbā tapis nozīmīgs Pēterā Draguna pētījums, kas nav publicēts, bet kurā lasāms daudz vērtīgas informācijas par Kromas biogrāfiju, daiļradi, tās vēsturiskajiem aspektiem. Kromai pievērsies arī dzejnieks Ronalds Briedis, kurš interesējas par dzejnieces biogrāfiju. Nepētīts un arī ne vienkārši izpētāms lauks ir viņas bērnība, par kuru trūkst daudz informācijas. Zināms, ka pavisam īss Montas agrās bērnības laiks saistīts ar Jelgavu un ka viņas māte nāk no Līvberzes.

Latvijas Nacionālajā bibliotēkā klausījos ierakstus, kur savu dzeju lasa pati autore. Viens ir lasīt dzeju grāmatā, kas cits – tā enerģētiskā saite ar autori, ko sajūti, dzirdot viņas balsi. Otrs nozīmīgs moments ir satikšanās ar Helēnu Heinrihsonei maģistra darba izstrādāšanas laikā. Helēna ar tādu mīlestību un nesavtīgu prieku dalījās informācijā un stāstos! Tā bija liela pretimnākšana un atsaucība. Mūsu sadarbībā ļoti varēja just to mīlestības līniju, kas vieno gan Kromu ar Heinrihsonei, gan Heinrihsonei ar sabiedrību, gan pašu dzejnieci ar cilvēkiem. Pret šo optimismu un dzīvesprieku nevar palikt imūns.

– **Ar Montu Kromu jūs vieno tas, ka abas esat dzimušas Jelgavā.**

Jelgavā esam dzimušas, bet neesam īsti dzīvojušas. Taču pilsēta man tuva ar to, ka te ir manu vecvecāku mājas, kur mani vienmēr gaida, daudz skaistu bērnības atmiņu. Tieši šeit es iemācījos lasīt. Lai arī Eiropas mēroga kultūras mantojums Jelgavā pēc 1944. gada kara notikumiem ir zudis, šai pilsētai joprojām ir īpaša aura.

Līdzīgi kā Kromas gadījumā, manuprāt, visas vietas, kurās esi pavadījis kādu laiku, cilvēka mūžā atstāj zināmus nospiedumus. Kromas dzeja pārsvarā ir par Rīgu, bet Jelgava arī ir moderna pilsēta. Pirms vairākām paaudzēm cilvēks no laukiem pārcēlās uz pilsētu un kļuva par pirmo pilsētnieku paaudzi dzimtā, bet mūsdienās ļoti daudzi asociē sevi tikai ar pilsētas telpu. Daba latvieša dzīvē vienmēr būs klātesoša, bet skatījums uz to mainās. Liela daļa latviešu no zemniekiem kļuvuši par pilsētniekiem, un ir labi, ja ar savu pilsētas izjūtu var asociēties dzejā, kur tiek atspoguļota mūsu ikdiena.

Lai arī Montas Kromas laikabiedri ne vienmēr dzejnieci saprot un arī kritika mēdz būt skarba un nedraudzīga, viņa turpina rakstīt dzejoļus, kā pati saka, "tik neglītus kā tuksneša zirnekļus", bet viņai pašai tie patīk. Helēnai Heinrihsonei, kuras darbus tāpat ne vienmēr pieņēma izstādēs, jo tie bija pārāk spilgti un moderni, Kroma iemācījusi, ka tu nestrādā cilvēkiem, bet strādā pati sev. Tas šķiet ļoti spēcīgs, jēgpilns un iedvesmojošs vēstījums, ko varam atgādināt arī katrs pats sev. Ne vienmēr ir svarīga apkārtējo atziņa – kaut ko darām tāpēc, ka tas ir svarīgi mums pašiem, jo jūtam sevī kādu misiju. ▣

Dzimšanas diena Jāņos

No 5. līdz 25. jūnijam Jelgavas slimnīcā pasaulē nākuši 56 mazuli – 30 meitas un 26 dēli, tostarp divi dvīņu pāri

FOTO: EVA PRIČINA

Otro dēliņu sagaidījuši **Vita un Ēriks Ševčenko**. Lukass piedzima 24. jūnijā pulksten 2.53 55 centimetrus garš un 4400 gramu smags. Viņa mājas būs Jelgavā, kur brālīti gaida trīspus gadu vecais Markuss.

Līgo dienā pieteicās četras meitenītes. Pēcpusdienā pulksten 14.37 47 centimetrus gara un 2780 gramu smaga piedzima Alīna, kura **Anastasijas Proškinas un Aleksandra Racejava** ģimenē ir pirmā atvasīte. Meitenītes šūpulis kārts Jelgavā.

Par Jāņu ritu savu dzimšanas dienu izvēlējās **Elinas un Linarda Iršu** pirmdzimtais Ernests, pasaulē nākot 24. jūnijā pulksten 7.30. Puisītis sevi pieteica 54 centimetrus garš un 3900 gramu smags. Ernests ticis pie vārda, kurš bija uzrakstīts uz kāzās izvēlētās šķīvja lauskas. ■

— Santa Logina

Bērni ar invaliditāti projektā saņem individualizētu atbalstu

Kopš pērnā gada septembra Labklājības ministrija sadarbībā ar pašvaldībām ar Eiropas Sociālā fonda līdzfinansējumu īsteno izmēģinājuma projektu, kura mērķis ir izmēģināt jaunu pieeju sociālo pakalpojumu finansēšanā – individuālo budžeta modeli. Projekta laikā simt bērnu ar invaliditāti un viņu ģimenes no desmit Latvijas pašvaldībām saņem individualizētu atbalstu – sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus.

Kādas pašvaldības sociālā darbiniece stāsta par bērnu, kuram viens no mērķiem bija iespēju robežās attīstīt neatkarību. Projektā bērnam tika piedāvāts ergoterapeita pakalpojums, kura laikā izdevās atrast kopīgu valodu ar bērnu un sākt kopā apgūt ikdienas aktivitātes. Iepriekš vecāki tās veica bērna vietā, domājot, ka tās viņam ir pārāk sarežģītas. Visbiežāk viens no mērķiem bija ie-

spēju robežās attīstīt un veicināt bērnu patstāvību un mazināt atkarību no apkārtējiem ikdienišķās aktivitātēs. Vairumā pašvaldību sociālie darbinieki novērojuši, ka šajā jomā vērojams progress, gan nodrošinot fizioterapeita un ergoterapeita palīdzību, gan strukturējot dienas režīmu. Speciālistu atbalsts ir palīdzējis bērniem atvērties, kļūt pārliecinātākiem un uzturēties mēģināt līdz šim neapgūto.

Projektā izdevies pozitīvi ietekmēt pašu vecāku ikdienu. Vairāki vecāki ir atsākuši strādāt. Atsevišķas ģimenes atzinušas, ka uzlabojusies visas ģimenes dzīves kvalitāte, jo vecāki var veltīt vairāk laika bērniem, viens otram un sev.

Projekta vadītāja Ārija Baltiņa uzskata, ka nav notikuši brīnumi, bet sasniegtais ir intensīva speciālistu un vecāku kopējs darba rezul-

tāts. Piemēram, viens no izmēģinājuma projektā iesaistītajiem bērniem ir sācis runāt, kāds cits staigāt. Katram bērnam ar invaliditāti ir robeža, līdz kurai iespējams progress, bet mērķis ir nodrošināt tādas apstākļus, lai būtu iespēja pietuvoties savas robežas virsotnei. Pozitīvo rezultātu sasniegšanā būtiska loma bija arī pakalpojumiem, kuru nodrošināšanā iesaistītas ārstniecības personas, bet dažādu iemeslu dēļ bērniem šie pakalpojumi nebija pieejami vai pieejami nepietiekami. Situācijas uzlabošanā svarīga ir veselības aprūpes jomas līdzdalība.

Izmēģinājuma projekts noslēgsies oktobrī, informē I.Šalamaja. Tad tiks vērtēti tā rezultāti un izstrādāti priekšlikumi turpmākai rīcībai sociālo pakalpojumu nodrošināšanas jomā. ■

— Santa Logina

Salidojumā tiksies Latvijas audžuģimenes, adoptētāji un aizbildņi

Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija (VBTAI) sadarbībā ar nodibinājumu "Sociālo pakalpojumu aģentūra" rīko Latvijas audžuģimeņu, adoptētāju un aizbildņu salidojumu, kas notiks 29. un 30. jūnijā Līgatnes novadā, Latvijas Universitātes konferenču un atpūtas kompleksā "Ratnieki".

"Ikgadējie salidojumi ļauj tikties cilvēkiem, kas raduši iespēju palīdzēt bez savas ģimenes palikušajiem bērniem. Tie ļauj šīm ģimenēm ne tikai atpūsties un atgūt

spēkus, bet arī iegūt jaunu pieredzi, zināšanas un, cerams, arī draugus un tik ļoti nepieciešamo atbalstu šajā grūtajā, bet tik ļoti vajadzīgajā darbā," norāda VBTAI vadītāja vietniece Gunita Kovaļevska.

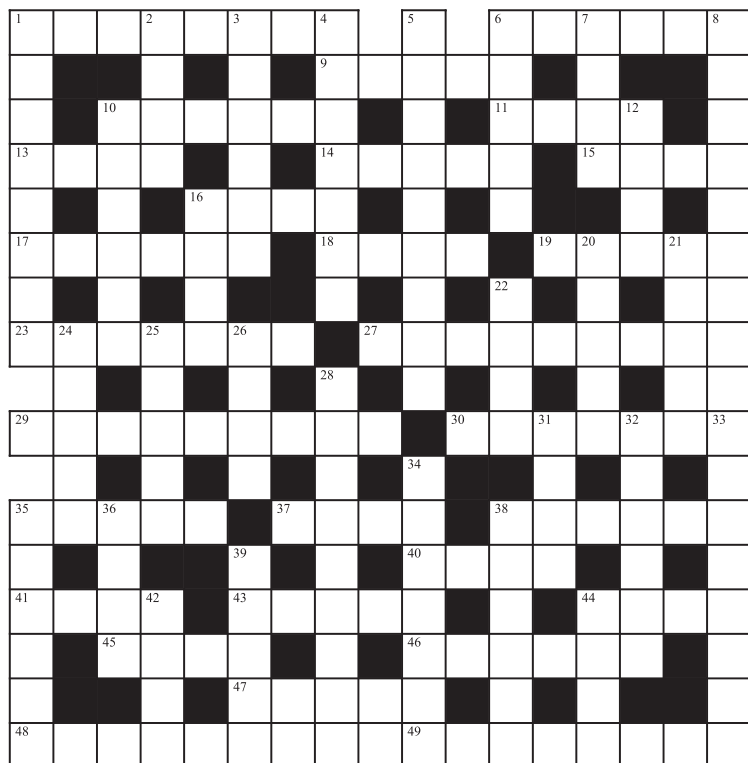
Salidojumā ģimenes varēs apmeklēt izglītojošas un radošas darbnīcas, uzklaut pieredzes stāstus un papildināt savas zināšanas un prasmes praktiskajās nodarbībās. Ģimenes saņems tām nepieciešamo speciālistu konsultācijas un atbalstu, iepazīsies ar inovatīvām

pozitīvās audzināšanas un bērnu attīstību veicinošām metodēm. Notiks arī dažādi izklaidejoši pasākumi – radošie pasākumi, sadziedāšanās, teātra izrāde, sporta spēles. Dalība pasākumā, dzīvošana un ēdināšana ģimenēm ir bez maksas.

Šādi salidojumi ir kļuvuši par tradīciju un katru gadu vasarās pulcina cilvēkus, kas iesaistījušies kādā no ārpusģimenes aprūpes formām. Šogad notiks divi salidojumi – otrs norisināsies jūlija nogalē. ■

— Santa Logina

KRUSTVĀRDU MĪKLA

HORIZONTĀLI: 1. Apliedzamais apsējs ārstnieciskā vai kosmētiskā nolūkā. 6. Neliels, smalks veikalīnš, kur tirgo modes preces. 9. Laboratorijas trauks. 10. Peldošas ierīces derīgo izrakteņu iegūšanai. 11. Sauss klajums mežā. 13. Virieša vārds janvārī. 14. Šajā laikā; šajā brīdī. 15. Austriešu komponists (1819–1895). 16. Franču rakstnieks (1898–1971). 17. Ķermeņa īpašība saglabāt miera stāvokli. 19. Šķidrums ēdiena. 19. Laukums ar bišu stropiem. 23. Vienvietīgas lidmašīnas ar mazas jaudas motoru. 27. Sengrieķu astronoms, matemātiķis (ap 90 – ap 160). 29. Ievērojama latviešu rakstniece (1861–1933). 30. Izmeklēti pieklājīgs. 35. Kūmiņš. 37. Zemes platības mērvienības ASV, Anglijā. 38. Koka burukuģis, kas izplatīts Dienvidaustrumāzijā. 40. Mājdzīvnieks. 41. Laika posms (aptuveni 12 mēneši). 43. No miltiem cepts pārtikas produkts. 44. Parazītiski kukaiņi. 45. Pirmā sieviete, kuru radija Dievs. 46. Romas imperators (37–68). 47. Reibinoša, tveicē radusies, smarža. 48. Valsts Āfrikas D. 49. Konfidencialas.

20. JŪNIJA MĪKLAS ATBILDES

HORIZONTĀLI: 4. Buklē. 9. Brošūra. 10. Marle. 11. Abava. 13. Plafons. 15. Anglija. 16. Slava. 18. Aguts. 20. Elerons. 23. Smuka. 25. Aube. 28. Avēnija. 30. Piroga. 32. Amorfs. 33. Skarene. 35. Čoks. 37. Stūre. 40. Taurija. 42. Algot. 44. Arods. 46. Šķirsts. 48. Epikūrs. 49. Sakss. 50. Groks. 51. Glorija. 52. Vērst. **VERTIKĀLI:** 1. Prologs. 2. Ešafots. 3. Krons. 5. Uzbūve. 6. Lāva. 7. Tallina. 8. Eleja. 12. Anūrija. 14. Sloka. 17. Alanīns. 19. Smogs. 21. Sukre. 22. Čeiiss. 24. Avārija. 26. Apači. 27. Trūkt. 29. Amūra. 31. Akurāts. 34. Etīde. 36. Sabrukt. 38. Elektra. 39. Sodreji. 41. Arests. 43. Šķūre. 45. Spole. 47. Sakē.

— Vilnis Polīņš

Zilbju kāpnes

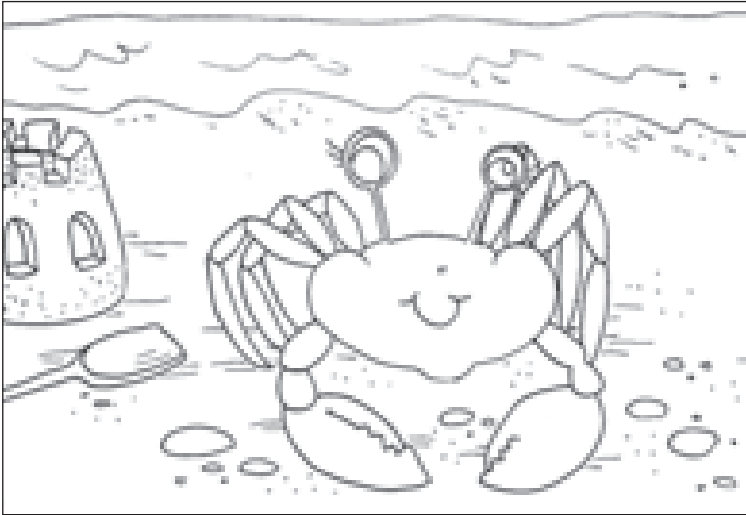
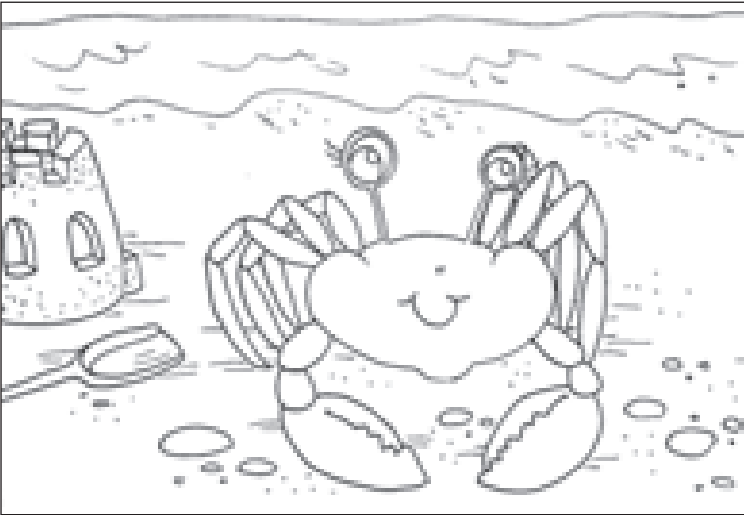
- Katrā rūtiņā ierakstāma viena zilbe. Atbildes vārdi – iekrāsotajās rūtiņās.
- 1. Lamu ģints gvanako sugas domesticēta forma, ko Dienvidamerikā audzē galvenokārt augstvērtīgas vilnas iegūšanai.
 - 2. Grafiskas zīmes skaitļu apzīmēšanai.
 - 3. Sauszemes daļa, kura tālu iestiepjas jūrā vai ezerā un kurai ir asi izvirzīti krasti.
 - 4. Mākoņu un ūdens dievības hinduismā un budismā.
 - 5. Papagaiļveidīgo kārtas putns ar cekulu un spēcīgu knābi.
 - 6. Priekšmetu komplekts, kas paredzēts karavīriem ieroču, munīcijas, pārtikas un aizsarglīdzekļu, kā arī personisko mantu nešanai.
 - 7. Saules vainags.
 - 8. Simbolu virkne, kas dod iespēju identificēt datorsistēmas lietotāju.
 - 9. Tēva sieva attiecībā pret viņa agrākā laulībā dzimušiem bērniem.
 - 10. Zīdītāju kārta, pie kuras pieder augsti organizēti zīdītāji ar labi attīstītām galvas smadzenēm.
 - 11. Psihisks stāvoklis, kam raksturīgas ārkārtīgas, nepārvaramas bailes, to radīta nespēja saprātīgi apsvērt un mērķtiecīgi rīkoties un ko izraisa stihiskas nelaimes, ārkārtēji notikumi.
 - 12. Visnoturīgākā skaņkārtas skaņa.
 - 13. Plosta vadītāja korņika palīgi.
 - 14. Gari, plati uz guļasvietas, arī zem segas klājami plāna auduma izstrādājumi.
 - 15. Daudzgadīgs lakstaugs, kam ir ložņājošs saknenis vai kas aug cerā un kura ziedkopas ir saliktas vārpas.
 - 16. Nolietota (izpērta) pirts slota.

— Sastādījusi Aija K.

1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			

Atrodi deviņas atšķirības!

ZĪMĒJUMS: AIJA K.

Pievieno burtu!

No četru burtu vārdiem izveido piecu burtu vārdu! Ja izvēle būs pareiza, tad no klāt pievienotajiem burtiem ietonētajā vertikālē izveidosies atbildes vārds.

— Sastādījusi Aija K.

Z	Ī	L	E	+		=					
A	U	B	E	+		=					
L	E	N	S	+		=					
Ā	R	D	I	+		=					
A	G	R	E	+		=					
M	A	R	I	+		=					
R	O	T	A	+		=					
I	E	V	A	+		=					

ATBILDES

Burtu salāti
Jāņu naktī, saulei rietot, jānopin vainags. Tad, nevienam neredzot, jāmet ozola zaros. Pēc cik reizēm tas pakaras zaros, pēc tik gadiem apprecas.

Ungāru mīkla
Pāri paliek: ANO.

Aploksne, ābele, brilles, burtnīca, ciprese, drakons, kamols, kartupelis, kazlēns, klavieres, klubs, kosmētika, krelles, lācenes, lapsa, maratons, persiks, prestižs, pudele, radiators, rokassprādze, serpentīns, sortiments, šampūns, telpaugs, tramvajs, zemūdene, zibensnovedējs.

HOROSKOPI

28. JŪNIJS–5. JŪLIJS

- AUNS** ♦ Daudz domu būs par tālāku ceļojumu. Vairāk enerģijas tiks veltīts dzīvesvietas labiekārtošanai. Atceries, ka katrs neapdomīgs teikums var otru dziļi aizvainot.
- VĒRSIS** ♦ Nedēļas nogalē iepazītais cilvēks var kļūt par labu draugu. Izdevīgs biznesa darījums var atrisināt sarežģītu situāciju. Darbavietā gandarījumu dos kāda neparasta ideja.
- DVĪNI** ♦ Pienākumu apjoms var būt tik liels, ka mazāk laika sanāks tuviniekiem. Izvairies no domstarpībām ar kolēģiem! Kāds neveikls pārpratoms ļaus pasmaidīt pašam par sevi.
- VĒZIS** ♦ Līdzcilvēku attiecīme mudinās radikāli mainīt līdzšinējos plānus. Patikamu pārsteigumu sagādās kāds tuvinieks. Darbavietā panākumus gūsi, ļaļaujoties uz zināšanām.
- LAUVA** ♦ Sarežģītākas attiecības ar mīļoto cilvēku izgaismos visas laika gaitā notušētās plaisas. Jauni pienākumi darbavietā mudinās straujākai virzībai pa karjeras kāpnēm.
- JAUNAVA** ♦ Paveiksi daudz vairāk, nekā plānots un ietilpst tavos pienākumos. Vairāk laika tiks veltīts āra darbiem. Izvairies no sīkām un neiederīgām piezīmēm!
- SVARI** ♦ Daudz enerģijas tiks ieguldīts kādā iesāktā projektā. Var tikt saņemts izdevīgs biznesa piedāvājums. Negaidīti pavērsieni romantiskajās attiecībās ievirzīs tās nopietnākā gultnē.
- SKORPIONS** ♦ Kāds priecīgs notikums ģimenē būs laba motivācija paplašināt darbības jomu daudz vērienīgāk. Jaunas iepazīšanās var izveidot brīnišķīgu biznesa sadarbību. Vairāk pievērsies hobijs!
- STRĒLNIEKS** ♦ Velti laiku sevis palutināšanai ar kādu jaunu pirkumu. Sakārtosies finansiālā situācija un tiks izlīdzinātas visas neskaidrības. Tiks apsvērta doma par tālāku atpūtas braucienu.
- MEŽĀZIS** ♦ Aktualizēsies nekustamā īpašuma iegāde. Rūpīgi izvērtē visas darījuma nianšes! Romantiskajās attiecībās plaukums būs gaidāms, ja vairāk ieklausīsies mīlotā cilvēka vēlmēs.
- ŪDENSVĪRS** ♦ Veltīgas ir raizes par materiālo stāvokli, jo viss sakārtosies vislabākajā veidā. Piedāvājums par kādu ārvalstu projektu būs ieguldījumu vērts.
- ZIVIS** ♦ Straujākiem soļiem virzība pa karjeras kāpnēm augšup būs aizvien redzamāka. Labs finansiālais ieguvums ļaus piepildīt kādu vēlmi. Harmniskākas kļūs attiecības ar mīļoto cilvēku.

— Inita Dilāne

PĀRDOD

"Premium" apses granulas, 6 mm, maisos pa 15 kg, pelnainums 0,41%, mitrums 5,61%, neatstāj kvēpus, bet iztīra dūmeni. Piegāde. Tālrunis 20122224.

skaidu briķetes un akmeņogles. Var ar sociālā dienesta palīdzību. Tālrunis 26376844.

jebkura izmēra kokmateriālus, ir uz vietas. Var ar piegādi. Atrodami Dobelē. Tālrunis 26158729.

skaldītu lapukoku malku. Tālrunis 26412970.

ozola un bērza kantainās skaidu briķetes. Tālrunis 27029553.

bērza briķetes no ražotāja, iepakojumos pa 10 kg, kaloritāte 5,09 kWh/kg, mitrums 6,8%, ilgi deg, augsta siltumatdeve, degot neizjūk, ekoloģiski tīras, bez piemaisījumiem. Izdevīgi. Piegāde. Tālrunis 20122224.

metāla jumtus un notek sistēmas no ražotāja, no 4,95 eiro/m². Tālrunis 28308017.

kviešus. Tālrunis 25903485.

PĒRK

īpašumus ar mežu, cirsma. Tālrunis 25770062.

meža īpašumus. Tālrunis 29420502.

mežu ar zemi. Tālrunis 25663900.

traktor, piekabes un inventāru. Tālrunis 26104984.

visu veidu metāllūžņus un automašīnas. Tālrunis 28229998.

visu veidu metāllūžņus. Izbraucam. Tālrunis 29718434.

IZIRĒ

vienistabas dzīvokli ar malkas apkuri. Tālrunis 63010029.

DARBS

PIEDĀVĀ

automehānikā Rīgā, nodrošinām dzīvesvietu. Alga: 1000-2500 eiro. SIAD "RVS" (reģ. nr. 40103701104). Tālrunis 29541311.

Rīgipša montāžas darbi Zviedrijā. Apmaksāti ceļa izdevumi, nodrošinām ar dzīvošanu, instrumentiem utt. Alga: 12-20 eiro/h. SIA "OPG"

(reģ. nr. 40103435790). Tālrunis 27339995.

DAŽĀDI

Plauj zāli. Tālrunis 25994203.

Plauju zāli. Tālrunis 26079526.

Mūrē skursteņus, plītis, krāsnis, kamīnus. Tālrunis 20265396.

Siltinām mājas ar ekovati, granulām un termoputām. Tālrunis 26748235.

SIA «Lauku miesnieks» IEPĒRK MAJLOPUS Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svāri. Tel. 20207132

SIA «Valinda» pērk aitas, liellopus, jaunlopus. Sver uz svariem. Samaksa tūlītēja. Tāl. 29434034

SIA «LATVIJAS GAĻA» Iepērk liellopus, jaunlopus, aitas, zirgus. Samaksa tūlītēja. 2 8 7 6 1 5 1 5

PAZIŅOJUMS

VAS "Latvijas dzelzceļš" Ceļu distance informē, ka sakarā ar dzelzceļa remonta darbiem **2. jūlijā no plkst. 8 līdz 18** būs slēgta autotransporta kustība autoceļā **V1060 Kājnieki-Bramberģe** pāri dzelzceļa posma Jelgava-Glūda 53. km pārbrauktuves pieturas punktam **Viesturi**.

Autotransporta kustība notiks pa apbraucamo ceļu pāri Dorupes pieturas punktam (56. km pārbrauktuvei) caur Bramberģi un Zemgali pa autoceļiem P97, P96, V1059.

Senlejas
IEPĒRKAM liellopus, teļus.
Samaksa tūlītēja. t. 62003939

SIA Aibi iepērk LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TEĻUS, JĒRUS Par augstām cenām iepērk arī gaļas šķirnes lopus eksportam. Paaugstinātas cenas, apjoma piemaksas. Samaksa tūlītēja. Svāri. **20238990**

LLU VMF vasaras periodam meklē aizvietotāju **DZĪVNIEKU KOPĒJA DARBAM** dzīvnieku stacionārā.

- Darbs maiņās.
- Stundu tarifa apmaksa 2,59 eiro/h

Interesentiem vērsties VMF KLINISKĀJĀ INSTITŪTĀ K. Helmaņa 8, Jelgavā.
Tel. **63024665**
vmfclin@llu.lv

Sakarā ar pirmsskolas grupu skaita palielināšanos Jelgavas novada Svētes pamatskola aicina darbā **pirmsskolas izglītības pedagogus** uz nenoteiktu laiku (2 štata vietas) ar 2019. gada 1. augustu.

Alga par 1 likmi no 710 EUR.
Darba vietas adrese – Vilces iela 6, Svētes pagasts, Jelgavas novads, LV-3008
Prasības: izglītības un valsts valodas prasme atbilstoša spēkā esošajiem LR normatīvajiem aktiem.

CV un motivācijas vēstuli sūtīt uz e-pastu: inga.jansone@jelgavasnovads.lv līdz 2019. gada 19. jūlijam. Tālrunis informācijai 20274304. Reģ. nr. LV90009118031

Uzņēmums SIA "Liellopu Eksports" **SĀK IEPIRKT GAĻAS ŠKIRNES vai GAĻAS KRUSTOJUMA BULĻUS UN TELES EKSPORTAM.** Samaksa tūlītēja. Bezmaksas transports ar svariem. Zvanīt +37129344089.

BEZ MAKSA ATTĪRA NO KRŪMIEM laukus un citas aizaugušas platības **PĒRK zarus, cirsma atlikumus, šķeldojamo materiālu** Ātra samaksa. **26 663 273**

Akciju sabiedrība "Publisko aktīvu pārvaldītājs Possessor (Privatizācijas aģentūra)" pārdod atklātā mutiskā izsolē ar augšupēju soli **NEIZIRĒTU** valsts dzīvokļa īpašumu Nr.71 Jaunības ielā 2, Kalnciemā, Kalnciema pagastā, Jelgavas novadā – izsoles sākumcena **EUR 6 300.00**, nodrošinājums **EUR 630.00**, izsole 15.08.2019. plkst. 14.

- **Pieteikšanās** līdz 01.08.2019. plkst. 16. Pirmpirkuma tiesīgo personu nav.
- **Izsole** notiek Possessor telpās Krišjāņa Valdemāra ielā 31, Rīgā.
- **Nodrošinājums** jāiemaksā līdz pieteikuma iesniegšanai.
- **Izsoles noteikumi** pieejami www.pa.gov.lv/izsoles.
- **Pirkuma apmaksa:** tūlītēja samaksa vai nomaksa līdz 5 gadiem.
- **Informācija par apskati** – 67021348, 67021413, 67021300.

Izsole
Valsts akciju sabiedrība "Valsts nekustamie īpašumi" (reģistrācijas Nr. 40003294758) 2019. gada 17. jūlijā Valņu ielā 28, Rīgā rīko valsts nekustamā īpašuma atkārtotu mutisku izsoli ar augšupēju soli:

Rīgas ielā 3, Bauskā, Bauskas novadā (kadastra numurs 4001 003 0030), kas sastāv no zemes vienības 1196 m² platībā (zemes vienības kadastra apzīmējums 4001 003 0199) un trīs būvēm (būvju kadastra apzīmējumi 4001 003 0030 001, 4001 003 0030 002 un 4001 003 0030 003), par sākumcenu **EUR 40365,90**, izsoles laiks pulksten 14.00.

Personām, kuras vēlas piedalīties iepriekš minētā objekta izsolē, jāiemaksā nodrošinājums 10% apmērā no izsolāmā nekustamā īpašuma sākumcenas AS "SEB banka" Rīdzenes filiāles kontā Nr. LV22UNLA0002200609436, kā arī jāiesniedz izsoles noteikumos norādītie dokumenti.

Par nosolīto objektu jānorēķinās divu nedēļu laikā, maksājumus veicot pilnā apmērā eiro.

Saskaņā ar izsoles noteikumiem nosolīto nekustamo īpašumu var iegādāties, izmantojot bankas aizdevumu, slēdzot darījuma konta līgumu.

Iepazīties ar izsoles noteikumiem, iesniegt pieteikumu izsolei, kā arī saskaņot objekta apskates laiku var valsts akciju sabiedrībā "Valsts nekustamie īpašumi" Valņu ielā 28, Rīgā, darbdienās no pulksten 9.00 līdz 17.00.

Tālrunis uzziņām 80002000, 67024659, 26320958.

Pēdējā pieteikumu reģistrācijas diena izsolei ir 2019. gada 15. jūlijs līdz pulksten 16.00 Valņu ielā 28, Rīgā.

Visām personām, kurām uz objektu ir tiesības, kas nepieļauj tā pārdošanu izsolē, jāpieteic savas prasības tiesā līdz izsoles dienai. <http://www.vni.lv>

PĒRKAM

* **Augošu koku cirsma un sortimentus pie ceļa;**

* **Papirmalku ostās:** (Rīgā, Mērsragā, Liepājā)

Meža īpašniekiem:

- Veicam bezmaksas konsultācijas;
- Palīdzam meža taksācijas sagatavošanā, cirsma iestīgošanā;
- Palīdzam iesniegt ciršanas pieteikumu VMD.

Metsā

Telefoni informācijai: **29266289; 67804343**
www.metsaforest.com/lv

Abonē savam uzņēmumam "Zemgales Ziņas" vismaz 3 mēnešiem un ievieto reklāmu portālā ZZ.lv uz divām nedēļām bez maksas!

Informācija: reklama@zz.lv / tālr. 63028175

Kvalitatīvi dzīvokļu remonta darbi. Tālrunis 26246521.	Visu veidu rakšanas darbi. Miniekskavatora pakalpojumi. Tālrunis 25915430.	Tīrām dziļurbumus. Tālrunis 29296723.
Veic kanalizācijas sistēmas izbūvi privātmājām. Septiķi, bioiekārtas par ražotāja cenu. Nodrošinām pilnu montāžas un apkopes servisu. www.ddre.lv. Tālrunis 25915430.	Visu veidu mīksto mēbeļu remonts un restaurācija. Tālrunis 26620132, 63080395.	Jelgavas pilsētas pašvaldības policija lūdz atsaukties mirušā Andra Urtāna (dz. 19.05.1980., deklarētā dzīvesvieta – Jelgava, Filozofu iela 69) radniekus. Lūdzam personas, kurām kaut kas zināms par minētās personas radniekiem, pieteikties Jelgavas pilsētas pašvaldības policijā vai zvanīt pa tālruni 63028550.
Siltinām ēku ārsienu gaisa spraugas. Tālrunis 28445867.	Asenizācijas pakalpojumi. Sīkāka informācija pa tālruni 20307775.	
Jumtu remonts. Tālrunis 29728210.	Smidzinātāju sertifikācija. Tālrunis 29423960.	

JAUNA GRĀMATA!

Osvalds Zebris

Māra

Pamatu pamatos mans stāsts ir par drosmi – par galvenās varones Māras ceļu no sava “es” apzināšanās līdz sevis pieņemšanai. Kad pēkšņi brūk sen auklēta draudzība un arī mājas vairs nav patvērums, kad vecie pamati izzūd, bet jaunu zem kājām vēl nav, Māra izšķiras par izmisīgu soli... Māra man ir mīļa, jo ir spējīga rīkoties. Ne tikai prātot par rīcības iespējamībām. Pieņem, ka tas arī ir pilnvērtīgas dzīvošanas, dzīves pieredzēšanas, izdzīvošanas nosacījums.

OSVALDS ZEBRIS

Osvalda Zebra romāns “Māra” ir par vidusskolēnu dzīvi un savas patības atrašanu. Skolā satiekas jaunieši, kuriem ir dažāda dzīves pieredze un izpratne par savu vietu pasaulē. Rakstnieks parāda, ka ikkatra paaudze, meklējot atbildes uz līdzīgiem jautājumiem, nonāk jaunās skarbās situācijās un pārbaudījumos.

DR. PHILOL. IEVA KALNIŅA

Osvalds Zebris (1975) ar rakstniecību nodarbojas jau vairāk nekā desmit gadu. Pirmā grāmata, stāstu krājums “Brīvība tīklos”, saņēma Latvijas literatūras gada balvu nominācijā “Spilgtākā debija”. Arī abi

romāni – “Koka nama ļaudis” un “Gaiļu kalna ēnā” – tikuši nominēti Literatūras gada balvai kā gada labākie prozas darbi. Par romānu “Gaiļu kalna ēnā” Osvalds Zebris 2017. gadā saņēma Eiropas Savienības Literatūras balvu.

AR ELĪNAS BRASLIŅAS ZĪMĒJUMIEM
GRĀMATA TAPUSI UN IZDOTA AR
VALSTS KULTŪRKAPITĀLA FONDA ATBALSTU
MĪKSTO VĀKU SĒJUMS, 224 LPP.,
IZDOTA 2019. GADA 17. JŪNIJĀ

Dienas Grāmata
www.dgramata.lv

“Zemgales Ziņu” publiskais grāmatu skapis – ŅEM UN LASI

Mūsdienās visvairāk noteikti tiek lasīti ieraksti interneta portālos, bet nedrīkst aizmirst grāmatu vērtību. Kādam to mājās sakrāties daudz, citam nepietiek naudas, lai iegādātos jaunu lasāmvielu. Varbūt tieši pašlaik grāmatas vienkārši nav aktuālāko iegādājamo lietu sarakstā. Jebkurā gadījumā “Zemgales Ziņu” publiskais grāmatu skapis ir vieta, kur iespējams izvēlēties sev kaut ko lasāmu. Var ielikt vietā kādu, ko palasīt citam, bet var arī paņemt tāpat. Skapis ar grāmatām atrodas Lielās ielas 13 pagalmā, turpat pie laikraksta pastkastītes. Ņem un lasi!

levieto sludinājumu “Zemgales Ziņās” samaksājot portālā www.zz.lv

1,42 € *

privātpersonām

2,85 € *

juridiskām personām

Uzmanību! Pirms sludinājuma iesniegšanas iepazīstieties ar sludinājumu pieņemšanas noteikumiem.

* par 30 simboliem (cenā iekļauts PVN)

LĪDZJŪTĪBAS

Izsakām patiesu līdzjūtību un domās esam kopā ar Inesi Bandenieci, māti mūžības ceļā pavadot.

Jelgavas 1. internātpamatskolas–attīstības centra kolektīvs

*Paliec, māt, smaidā,
Paliec, māt, glāstā,
Paliec jaukajā bērnības stāstā.* (O.Lisovska)

Skumju brīdī esam kopā ar Edgaru Ošenieku, māmiņu mūžībā pavadot.

SIA “KULK” kolektīvs

*Kas smagāks vēl var būt,
Pa dzīves taku ejot,
Kā atdot zemei to,
Kas sirdij tuvs un dārgs.* (I.Lasmane)

Izsakām visdziļāko līdzjūtību un skumjās esam kopā ar Edgaru Ošenieku un viņa ģimeni, mammu mūžībā pavadot.

SIA “Kulk” inženieru komunikācijas nozares kolektīvs

AIZSAULĒ

Vladimirs Timošenko (1949. g.) – izvadīšana 27. jūnijā plkst.13.30 Zanderu kapsētā
Galina Poļakova (1930. g.) – izvadīšana 27. jūnijā plkst.15.15 Zanderu kapsētā
Inese Ošeniece (1956. g.) – izvadīšana 28. jūnijā plkst.16 Meža kapsētā
Ļevs Podkolzins (1947. g.) – izvadīšana 29. jūnijā plkst.13 Meža kapsētā
Vija Fukse (1937. g.) – izvadīta 22. jūnijā Baložu kapsētā
Fatina Griškina (1938. g.) – izvadīta 22. jūnijā Bērzu kapsētā

Jelgavas novada Dzimtsarakstu nodaļā reģistrēti mirušie
Pēteris Liepiņš (1932. g.), Glūdas pag.
Jons Žeinis (1937. g.), Kalnciema pag.
Aleksandrs Goršenins (1955. g.), Sesavas pag.
Vija Fukse (1937. g.), Rīga

APBEDĪŠANAS PIEDERUMI, PAKALPOJUMI UN KONSULTĀCIJAS VISU DIENNAKTI
Nelaiķu iezārkošana vai nogādāšana morgā

SIA «Velis-A» Jelgava, Sakņudārza ielā 5a
Darba laiks: 9:00 līdz 16:00, brīvdiena – svētdiena.
Tālruni: **28651582; 63020151; 29232585.**
Brīvdienās un nakts stundās lūdzam zvanīt: 28651582 (vai pa augstāk norādītajiem tālruniem).
www.velis-a.lv

ABONĒ “ZEMGALES ZIŅAS”

Redakcijā
Lielajā ielā 13

Interneta laikmetā, šķiet, vienā mirklī varam uzzināt par jebkuru notikumu, kas norisinās plašajā pasaulē. Un nereti rodas jautājums – vai tagad dzīve ir ātrāka un viss notiek vairāk un iespaidīgāk? Varbūt vienkārši daudz ātrāk un izteiksmīgāk par visu uzzinām? Egils Jucevičs “Ziņām” sagatavojis apskatu par notikumiem šajā laika periodā pasaulē pagātnē. Ir interesanti palūkoties uz jūniju un jūliju pilnīgi citā laikmetā.

1859. gada 27. jūnijā piedzima Luisvilas (Kentuki štats, ASV) “Louisville Experimental” bērnudārza skolotāja Mildreda J. Hilla. Amerikas un pasaules mūzikas vēsturē viņa uz visiem laikiem iegāja, kopā ar māsu Petiju Hillu sacerot kontinenta pašu pazīstamāko dziesmiņu – “Happy Birthday to You”. Melodiju Mildreda rakstīja kā apsveikumu bērnudārzam, bet Petija sacerēja tekstu “Good Morning to All”, kas pirmo reizi tika publicēts 1893. gadā.

MILDREDA J. HILLA

Izdevējs Roberts H. Kolemans 1924. gada 27. jūnijā dziesmu krājumā “Harvest Hymns” publicēja versiju ar otro pantu, tagadējo “Happy Birthday”. Tā kā viņš to bija darījis

bez autoru piekrišanas, Hillu ģimene viņu iesūdzēja tiesā, kas 1935. gadā lēma par labu autoriem. Tajā pašā gadā Hilli reģistrēja savas autortiesības uz melodiju un tekstu, ko 1989. gadā pārpirka mūzikas izdevniecība “Chapell Music Publishing” par 15 miljoniem sterliņu mārciņu. Līdz 2015. (ASV – līdz 2016.) gadam dziesmu aizsargāja autortiesības.

Sevišķi populārs šis muzikālais sveiciens kļuva pēc tam, kad kinoaktrise Merilina Monro to 1962. gada 19. maijā dziedāja ASV prezidentam Džonam Fildžeraldam Kenedijam viņa 45. dzimšanas dienai par godu sarīkotajā galā pieņemšanā Ņujorkas “Madison Square Garden” zālē 15 000 skatītāju un TV kameru priekšā. Aktrises caurspīdīgā kleita un, pēc daudzu uzskatiem, pārāk intīmais izpildījums par jaunu uz-bangoja runas par abu mīlas sakaru. Pēc dažiem mēnešiem Merilina tika atrasta savā mājā mirusi.

Sevišķi populārs šis muzikālais sveiciens kļuva pēc tam, kad kinoaktrise Merilina Monro to 1962. gada 19. maijā dziedāja ASV prezidentam Džonam Fildžeraldam Kenedijam viņa 45. dzimšanas dienai par godu sarīkotajā galā pieņemšanā Ņujorkas “Madison Square Garden” zālē 15 000 skatītāju un TV kameru priekšā. Aktrises caurspīdīgā kleita un, pēc daudzu uzskatiem, pārāk intīmais izpildījums par jaunu uz-bangoja runas par abu mīlas sakaru. Pēc dažiem mēnešiem Merilina tika atrasta savā mājā mirusi.

1903. gada 28. jūnijā piedzima banku bieds gangsteris Džo Dilindžers (miris 1934. gadā). Viņa dēļ no 1933. gada jūnija līdz 1934. gada jūlijam neviens ASV bankieris nevarēja gulēt mierīgi: Džo šajā laika periodā patukšoja desmit bankas, aplaupīja piecus lielus juvelierveikalus un trīs reizes izbēga no cietuma. Veselu ga-

DŽO DILINDŽERS

du viņa vārds praktiski neizzuda no laikrakstu pirmajām lappusēm.

1934. gada 22. jūlijā Dilindžera draudzenes istabas biedrene paziņoja FIB, ka abi gatavojas apmeklēt kinoizrādi. Seši FIB aģenti pēc seansa beigām iejuka skatītāju pūli, un, kaut gan Džo nesen bija veicis plastisko operāciju, gangsteri izdevās atpazīt. Džo centās izraut ieroci, bet aģenti atklāja uguni pirmie. Noziedznieku smagi ievainoja, un ceļā uz slimnīcu viņš mira. Viņa kapavieta “Crown Hill Cemetery” kapsētā Indiannopolisā ir tūristu iecienīta. Visu ziņošie žurnālisti gan apgalvo, ka bojā gāja pavisam cits cilvēks, īstajam Dilindžeram izdevies izbēgt, veikt vēl vienu plastisko operāciju un pārcelties uz Kaliforniju.

2011. gada 29. jūnijā 28 gadus vecais jaunzēlandietis Mets Šeuričs ar draudzeni Papua-Jaungvinejā peldējās upē, kad krastā pienāca jauns papuass. Neko nesakot, viņš noņēma no muguras loku un iešāva Metam krūtīs un vēderā divas bultas. Redzot, ka vīrietis nezauvē samānu, papuass sāka ar akmeni sist viņam pa galvu un ķermeni. Metam izdevās uzbrucēju atgrūst tik spēcīgi, ka tas krita, ar galvu atsitās pret akmeni un pats zaudēja samānu. Tikai šis apstākļi paglāba tūristu un viņa draudzeni. Abiem izdevās nokļūt līdz tuvākajam hospitālim, kur Metam izvilka bultas un sniedza medicīnisko palīdzību. Viņš bija atradies soli no nāves: bultas uzgalis bija izgājis cauri ribai un apstājies pie aortas, to nesaplēšot. Ja tas būtu noticis, Mets pat nebūtu ticis līdz slimnīcai.

Policijai ilgi neizdevās noskaidrot uzbrucēja personību, tikai septembrī tā aizturēja deviņpadsmitgadīgo vietējo iedzīvotāju Frensisu Neobiju, pazīstamu sabiedriskās kārtības traucētāju. Kā viņš paskaidroja nopratināšanā, noziegumu pastrādājis aiz greizsirdības: Frensisam, kurš šo pāri bija novērojis ilgāku laiku, ļoti iepatikusies Meta meitene.

1942. gada 30. jūnijā angļu izlūkdienesta aģents holandiešis Lovers ar izpletni nolaidās Nīderlandē un praktiski tūlīt pat viņu sagūstīja vācieši. Viņiem jau bija izdevies notvert pagrīdnieku radistu, un vācu izlūkdienestam tagad radās lieliska izdevība diktēt Loveram

LIDMAŠĪNU SADURSMĒ BOJĀGĀJUŠAJIEM VELTĪTA PLĀKSNE IBERLINGENAS MEMORIĀLĀ

SVĒTĀ PĀVILA KATEDRĀLE

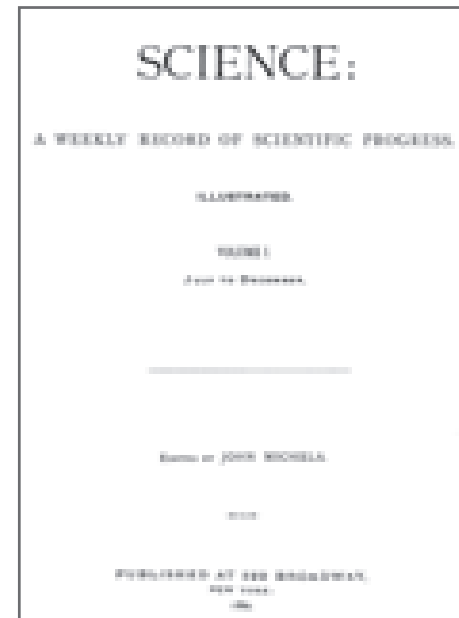
viltus ziņojumus. Londonā apmānu nepamanīja, un vāciešiem izdevās likvidēt gan drīz visu angļu aģentūru Eiropā. Kā vēlāk noskaidrojās, šī masveida aģentu iekrišana notika angļu izlūkdienesta darbinieku nepiedodamas nolaidības dēļ – neatpazīna Lovera brīdinājumu. Viņam izdevās pārraidīt kodēto vārdu, kas nozīmēja, ka viņš ir notverts, taču tas nerādīja aizdomas ne tikai vāciešiem, bet arī angļiem.

1675. gada 1. jūlijā svinīgā ceremonijā izcilais angļu zinātnieks un arhitekts Kristofors Rens lika pamatakmeni Svētā Pāvila katedrālei. Šo Eiropā lielāko protestantu baznīcu ar gigantisko kupolu, kas izmēros tikai nedaudz zaudē savam katoliskajam sāncensim – Romas Svētā Pētera katedrālei –, uzcēla 1666. gada Lielajā Londonas ugunsgrēkā iznīcinātās baznīcas vietā. Kādreiz tur atradās pati pirmā Londonas kristīgā baznīca, bet pirms tam – romiešu dievietes Diānas templis. Baznīcas kriptā apglabāti daudzi slaveni angļi: admirālis Nelsons, karavadonis lords Velingtons, mākslinieks Džozefs Tērnērs u.c. Vīrs Rena kapa var izlasīt epitāfiju, kura vēsta, ka “par pieminēkli celtniekam kalpo tas, ko jūs redzat visapkārt”, tātad pati katedrāle.

2002. gada 2. jūlija naktī vīrs vācu pilsētiņas Iberlingenas pie Bodena ezera netālu no Vācijas un Šveices robežas notika traģiska Krievijas TU-154 un kompānijas DHL “Boeing 757” sadursme, kurā gāja bojā 71 cilvēks, no tiem 46 bērni.

Firma, kas organizēja Baškīrijas bērnu atpūtas lidojumu uz Barselonu, kļūdījās, un bērnu grupa izlidoja nevis ar paredzēto reisu, bet pēc divām dienām ar čarterreisu. Sadursme notika gaisa telpā, ko kontrolēja Šveices aviodespečeru kompānija “Skyguide”. Izmeklēšana parādīja kārtības trūkumu firmā un darbinieku nolaidību. Tajā liktenīgajā naktī nestrādāja viens no lidojumu vadības centra radariem, bet trīs dežurantu vietā darba vietā atradās tikai viens – Peters Nilsens. Tiesa, sākumā bija vēl otrs dispečers, bet, tā kā šajās stundās gaisa satiksmes intensitāte parasti bija neliela, maiņas vecākais Nilsens atļāva viņam uzaicināt draudzeni, un tas, pametis darba vietu, aizveda viņu izrādīt centra telpas.

Tobrīd nebija ekspluatējama centrālā telefonu sakaru līnija, bet vienīgo rezerves līniju bija aizņēmusi minētā draudzene, kas sajūsmīnātā klāstīja savus iespaidus paziņai, tāpēc vācu kolēģi, kas ekrānos redzēja draudošo situāciju, nespēja Nilsenu brīdināt. Te vēl ekrānā parādījās nepieteikta lidmašīna, kas devās uz nolaišanos – ar to bija jānodarbojas pirmkārt. Un tad Nilsens pieļāva liktenīgo kļūdu: aizņēmts ar negaidīto lidmašīnu, viņš nesaklausīja “Boeing” pilota ziņojumu, ka tas sāk samazināt augstumu, un deva rīkojumu krievu lidmašīnai darīt to pašu. Abas lidmašīnas bija apgādātas ar pretsadursmes ierīcēm, krievu lidaparāta otrais pilots pieprasīja klausīt tai un celties augstāk, bet tā laika noteikumi lika kritiskā situācijā pildīt dispečera norādījumus.

1880. gada 3. jūlijā Ņujorkas žurnālists Džons Maikls ar izgudrotāju Tomasa Alvas Edisona finansiālu atbalstu izdeva pirmo daļu un zinātnei veltītā žurnāla “Science” numuru. Nu jau vairāk nekā gadsimtu žurnāls saglabā reputāciju kā viens no pasaules prestižākajiem līdzīga profila izdevumiem. Ideja veidot šādu žurnālu Edisonam radās 1878. gadā pēc tikšanās ar britu astronomu Normanu Lokjeru, kurš deviņus gadus iepriekš bija dibinājis zinātnisku nedēļas izdevumu “Nature”.

Žurnāls “Science” pirmā numura 12 lappusēs stāstīja par elektrisko dzelzceļu radīšanu, par nesenajiem Plejādes zvaigžņu kopas novērojumiem, par dzīvnieku smadzeņu darbības pētīšanas nozīmi. Žurnāla atbilstam pieslēdzās arī telefona izgudrotājs Aleksandrs Bells. Mūsdienās populāro žurnālu lasa gan cilvēki, kuri vienkārši interesējas par zinātnei, gan profesionāli zinātnieki, un tā abonentu skaits pasaulē pārsniedz 130 tūkstošus. **ZZ**

Ar jaunatklājējas kompasu rokā

Bridī, kad dienas atkal kļūst īsākas un nakts iestiepjas aizvien garākas, saulgrieži izdziedāti pie ugunskura un sameklēti papardes ziedā, uz sarunu aicinām jaunieti, kas vasaras svētkus šogad pavadījusi sev pavisam neierasti – ar jaunatklājējas kompasu rokās.

“Cilvēka dabā ir baidīties no nezināmā”

Krista Anna Beļajevskova ir Jelgavas Spīdolas Valsts ģimnāzijas skolniece, kas nu jau lepnī iesaļojusi vidusskolas pēdējā klasē. Par nākotnes plāniem Krista teic, ka agrāk domājusi dzīvi saistīt ar politiku, taču, laikam ejot, pamānījusi savā raksturā jaunas šķautnes, kas šobrīd liek nosvērties vairāk uz kādu ar vides aizsardzību un vides problēmu risināšanu saistītu jomu. Pēdējā laikā dzīve viņu savedusi kopā ar līdzīgi domājošiem cilvēkiem, un tas licis citādi uzlūkot tik ierastas lietas, kā, piemēram, plastmasas izmantošanu ikdienā vai gaļas lietošanu uzturā. Pārdomas un apjausma pēc tam, kad ilgāku laiku tikusi vākta informācija par apkārt notiekošo, arī pamudinājusi Kristu pievienoties biedrībai “Dzīvnieku brīvība”.

Nolēmusi vairs vienkārši nestāvēt malā un aktīvi darboties biedrībā, meitene izaicinājusi sevi vasaras saulgriežos organizēt pasākumu, kurā pulcēt cilvēkus, kas jau ir pievērsušies veģetāram un vegānam uzturam, kā arī tos, kuriem šis dzīvesveids vēl ir atklāšanas stadijā: “Vasaras saulgrieži ir brīdis, kad daba piedzīvo savu spēcīgāko uzplaukumu, un kāpēc gan lai to nesasaistītu ar šobrīd tik aktuālo vegānisma tēmu.” “Vegjāņi”, kas notika 21. jūnijā Lastādijas (Maskavas priekšpilsētas Rīgā senais nosaukums) pagalmā, ir tāds kā ikgadējā vegānfestivāla (šogad tas norisināsies 24. augustā Esplanādē) ieskaņas pasākums. Meitene atzīst, ka “Vegjāņi” bijis pirmais tik liela mēroga pasākums, kura organizēšanā viņa piedalījies, un tas prasījis ne mazums pūļu, pacietības un izturības.

Uz jautājumu, vai nebiedē cilvēku dažādie viedokļi par “mūsdienu modes kļiedzienu”, kā bieži dzirdam sakām par veģetāro un vegānisko dzīvesveidu, Krista atbild lakoniski: “Ne gluži!” – un atzīst, ka viss jau prasa laiku un ar cilvēkiem ir jārunā, jāskaidro un jāiepazīstina ar inovācijām. “Cilvēka dabā ir baidīties no jaunā un nezināmā.”

Ģimenei šašliks, pašai – “sojšliks”

Pēdējie divi gadi Kristai bijuši pilni atklājumu un izaicinājumu. Un, ja esot jāatbild uz jautājumu, kā ģimene uztvērusi viņas dzīvesveida maiņu, Krista smeij: “Tikpat ne-

gaidīti kā pirms gada to, ka es nolēmu pieteikties vienam no cīņas mākslas veidiem – karatē, kurā šobrīd esmu ieguvusi sarkano jostu.” Viņa atzīst, ka vecāki gandrīz vienmēr ir atvērti jaunām idejām un dzīves pārmaiņām, kā arī gata vi atbalstīt jebkuros apstākļos. Krista no vecākiem iemācījusies pieiet dažādām dzīves situācijām no dažādiem skatpunktiem un ar humoru.

Tuvākajā nākotnē viņas plānos ietilpst beidzot iestāties kādā korī, jo dziedāšana vienmēr bijis aicinājums, kurš diemžēl aizņemtības dēļ vēl nav piepildījies. Arī pagājušā gada XXVI Vispārējie latviešu Dziesmu un XVI Deju svētki, kuros meitene darbojusies kā brīvprātīgā, bijis kā katalizators šai idejai. “Tik spēcīgu savīļņojumu, kādu guvu Mežaparkā, koru izpildījumā klausoties dziesmu “Lec, saulīte!”, nezinu, vai jebkad spēšu izdzēst no savas atmiņas un sajūtām. Tik ļoti gribējās iekļauties, stāvēt līdzās un dziedāt.” Krista atzīst, ka tas bijis kā atspē-

Dzīve Kristu Annu savedusi kopā ar līdzīgi domājošiem cilvēkiem, un tas licis citādi uzlūkot tik ierastas lietas, kā, piemēram, plastmasas izmantošanu ikdienā vai gaļas lietošanu uzturā

riena punkts domai pievienoties korim, jo nākamgad taču ir Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki.” “Kas zina, varbūt sapnis piepildīsies,” viltīgi teic Krista.

Līgo vakaru jaunie pavadījusi ģimenes lokā Elejas pagastā. Bija Jāņu ugunskurs, Līgo dziesmas un, protams, šašliks – mammai, tētim un mātai, bet Kristai – “sojšliks”. Pašas marinēts!

Visiem “Ziņu” lasītājiem jaunie atgādina: “Komforta zona ir tavs lielākais ienaidnieks – pat tad, ja tev ir bail, turpini iet uz priekšu!”

— Inguna Pranka

“VEGJĀŅI” bijis pirmais tik liela mēroga pasākums, kura organizēšanā Krista Anna piedalījies, un tas prasījis ne mazums pūļu, pacietības un izturības.

FOTO: INGU NA PRANKA

FOTO: NO PERSONĪGĀ ALBUMA

ATJAUNOTIE "DZINTARVĒJI" jeb fišereja ir vietējās nozīmes kultūras piemineklis. Gan ārējais, gan iekšējais izskats saglabāts tieši tāds kā pagājušā gadsimta 30. gados, kad ēku uzcēla vietējo zvejnieku vajadzībām.

FOTO: DAINIS ĢELZIS

Atjaunotie "Dzintarvēji" – piemineklis Papes zvejniecībai

Tas ir sapņa piepildījums – nozīmīgo ēku ir izdevies atjaunot, tā nav aizgājusi bojā, uzsver Rucavas novada tūrisma organizatore Dace Mieme. Papes "Dzintarvēji" jeb fišereja, kā šo ēku specifika dēļ jau no seniem laikiem sauc tautā, turpmāk vietējos un ārvalstu tūristus uzņems daudz plašākās telpās, sniedzot nepieciešamo tūrisma informāciju un piedāvājot apskatīt pastāvīgās ekspozīcijas un izstādes.

Jau izsenis – sabiedriska vieta

"Tautā ēku vairāk zina kā fišereju, daudzi nemaz nezina, ka tās īstais nosaukums ir "Dzintarvēji". Māja ir celta praktiski mērķiem 20. gadsimta 30. gadu vidū, pirms Otrā pasaules kara, lai Papes piekrastes zvejniekiem būtu vieta, kur pārstrādāt zivis – saskvērt, apstrādāt, sasālit, salikt mucās transportēšanai tālāk, jo kādreiz nebija ie-

spēju zivis saldēt," zina stāstīt tūrisma organizatore. Tajā laikā Papes un Nīdas ciema iedzīvotājiem zvejniecība bijusi viens no galvenajiem nodarbošanās veidiem. Zivis tika piegādātas ne tikai Rucavas novada robežās, bet vestas arī uz Bārtu un citiem attālākiem apgabaliem, lasāms dažādos informācijas avotos internetā. Tādēļ "Dzintarvēji" ir ne vien Rucavas novadam un Papei nozīmīgs vēsturiskais objekts, kam piešķirts vietējas nozīmes kultūras pieminekļa statuss, bet arī vieta, kas glabā senās nodarbošanās – zivsaimniecības un zvejniecības – noslēpumus.

Kā agrāk, tā arī tagad ēka būs sabiedriskais punkts – satikšanās vieta ar senajām tradīcijām. Tās varēs izzināt, apskatot ēkas iekšieni, ievācot informāciju par ēkas un Papes vēsturi, kā arī apskatot dažādu laiku zvejniecības rīku ekspozīciju. Visticamāk tā tiks papildinā-

ta, jo atklāšanas dienā daudzi apmeklētāji teica, ka mājās varot atrast dažādus priekšmetus, kas varētu noderēt tūrisma informāci-

Lielākā aktivitāte sāksies jūlijā un līdz augusta vidum, kad atvaļinājumi būs lietuviešu tūristiem, kuri veido lielāko daļu šejienes apmeklētāju

jas punkta pastāvīgo izstāžu krājumam.

"Ilgu laiku un mūsdienās Rucavā un Papē tāda istā zvejniecība, kādu to iztēlojamies, vairs nepastāv. Tādēļ atjaunotā fišereja ir ne tikai kultūras, bet arī tradicionālās zvejniecības piemineklis," uzsver D. Mieme. Viņa pauž gandarījumu, ka, par

spīti visām grūtībām, ēku ir izdevies izglābt atjaunojot, nevis gaidīt, ka tā aizies bojā.

Otra pastāvīgā ekspozīcija būs mūžībā aizgājušā Rucavas tautas muzikanta Pūķu Jāņa mūzikas instrumentu kolekcija. "Atjaunotā ēka atrisināja viņa lielās kolekcijas glabāšanas telpu jautājumu," priecājas tūrisma organizatore. Dzīves laikā Pūķu Jānis daļu instrumentu bija atdāvinājis saviem domubiedriem un palīgiem, kuri arī piedāvā to apskati, taču, tā kā viņa kolekcija ir milzīga, bijuši vēl instrumenti, kas glabājušies privātās telpās, kaut kas vēl arī paša muzikanta dzīvoklī. "Tagad būs vieta, kur lielāko daļu instrumentu varēs apskatīt."

Piedāvā zivju zupu

Galvenais viesis, kuram bija uzticēts, lai ēkas atklāšana noritētu gan tematiski, gan garšīgi, bija pazista-

mais pavārs Raimonds Zommers. Daudzus apmeklētājus pārsteidza, ka rucavniekiem izdevies dabūt viņu uz pasākuma atklāšanu un būt aculieciniekiem, kā viņš gatavo ēdienu.

Rucavas novada Attīstības nodaļas vadītāja Raimonda Ābelīte atklāj, ka R.Zommers ir ģimenes draugs. "Runājām, ka sasaistīsim to ar zivju gatavošanu, zivju zupu, bet ne tādu, kādu mēs to jau zinām katrs savā tradicionālajā izpildījumā. Tādēļ tapa pavisam oriģināla zivju zupa – ar veselu stori katlā, turku zirņiem un garšvielām," stāsta R.Ābelīte.

Darbosies kafejnīca

Arī turpmāk "Dzintarvēju" teritorijā darbosies āra kafejnīca "Amber Wind Cafe", kur saimnieko Dina Alberta. "Kafejnīca ir iemīļota vieta, šogad viss būs tā, kā bija, taču, plānojot nākamo gadu, būs jāsānāk

LIELĀKĀ DAĻA no pērn mūžībā aizgājušā Rucavas tautas muzikanta Pūķu Jāņa mūzikas instrumentu kolekcijas tagad būs apskatāma plašākam interesentu lokam.

PAZĪSTAMĀIS PAVĀRS Raimonds Zommers (pa kreisi) ar savu komandas biedru gatavo oriģinālu zivju zupu – katlā vārīšanai iegremdē veselu stori. Tāda zupas gatavošana daudziem bija pārsteigums.

RUCAVAS SIEVAS, kuras ir īstenas tradīciju glabātājas un popularizētājas, sagatavojušas cienastu – veldzējošu dzērienu un rupjmaizi ar tradicionālo Rucavas balto sviestu – un gatavojas uzņemt uz atklāšanas pasākumu atbraukušos ciemiņus.

kopā un jāizdomā, kā piestrādāt pie kafejnīcas vizuālā tēla, lai tā sašķanētu un harmonētu ar vēsturiskās atjaunotās ēkas izskatu,” norāda D. Mieme. Tā kā ēka ir nozīmīgs objekts ar attiecīgo statusu, bijis jāievēro vairāki nosacījumi – ēkas āriene un iekšiene jāatjauno pēc iespējas tādā pašā izskatā, kādā tā izskatījiesies 30. gados. “Piemēram, mums bija doma, ka pietrūkst ūdens notekcauru, taču vēsturiski ēkai tādu nav bijis. Telpu iekšienē ir atjaunots sienas ornamenti,” piezīmē D.Mieme. Arī R.Ābelīte ir gandarīta par paveikto: “Bija jāseko līdzi tam, ko darām un varam darīt, ja ēka ir pieminekļa statusā.”

Nākotnē pašvaldība iecerējusi ar šā paša projekta – “Piekrastes zvejniecības kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un popularizēšana” – starpniecību atjaunot ēku “Centra dzirnavas”. “Tas viss ir atkarīgs no tā, vai un kad Valsts kasē dabūsim aizņēmumu. Esam iestājušies rindā, tā iet uz priekšu, bet reāli ir tā, ka Valsts kasei nav naudas, ko izsniegt,” skaidro Attīstības nodaļas vadītāja.

Telpās – lielāks plašums

Tūrisma informācijas punktā saimniekos Māris Muitenieks, kurš jau iepriekšējos gadus veica šos pienā-

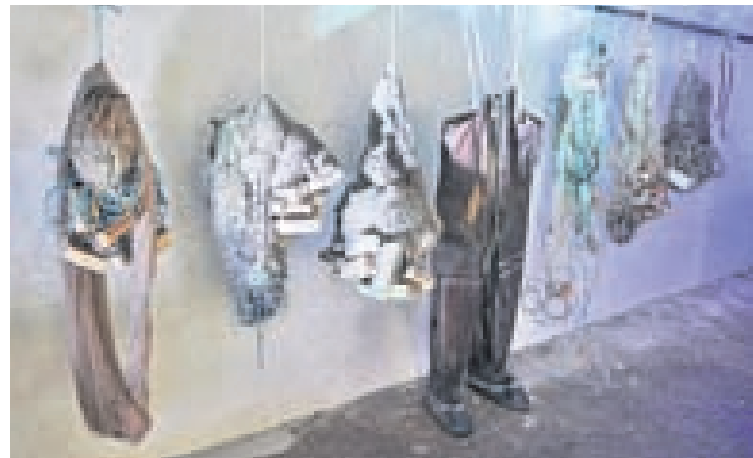

kumus. “Pirmā mana darbadiena bija 8. jūnijā – atklāšanas dienā. Strādāšu no ceturtdienas līdz svētdienai; no pirmdienas līdz trešdienai informācijas punkts būs slēgts. Lielāka kustība ir nedēļas otrajā pusē, tādēļ lēmām par labu šādam darbalaikam,” stāsta M.Muitenieks. Viņaprāt, atpūtniekiem par Papi ir gana liela interese. Lielākā aktivitāte gan sāksoties jūlijā un līdz augusta vidum, kad atvaļinājumi būs lietuviešu tūristiem, kuri veido lielāko daļu šejienes apmeklētāju. Vasaras sākumā visbiežāk ierodoties

atpūtnieki un dabas mīļotāji arī no citām valstīm – Vācijas, Holandes un citurienes.

Tūrisma punktā darbalaikā darbosies laivu un velosipēdu noma. “Kādreiz, kad te darbojos un uzņemu tūristus, sēdēju vienā ēkas telpā. Tagad, kad ēka ir atjaunota, plašums ir daudz lielāks. Tagad jāstrādā un tūristi būs jāvadā pa visu māju,” salīdzina M. Muitenieks. Laika gaitā viņš cer saprast, ko vēl interesenti vēlas redzēt ēkā un ko vēl piedāvāt. ☐

— Liene Andersone-Kolosova

LAI IEPAZĪTU daļu Papes un Nidas zvejniecības, apmeklētāji fišerejas plašajās telpās var apskatīt dažādus zvejas rīkus.

UZZINI, KAS TAVĀ
PILSĒTĀ, NOVADĀ
JAUNS

Kritērijs ētikai – kādu
labumu medijs dod
sabiedrībai **10. lpp.**

Jevgeņijam Boicovam
septiņas medaļas Latvijas
čempionātā. **13. lpp.**

Ar jaunatklājējas
kompasu rokā.
29. lpp.

Jelgavas
Amatu
vidusskolas
audzēkņi par
praksi Eiropā.
6., 7. lpp.

Četru kilometru
izaicinājums Lielupē
14., 15. lpp.

JELGAVAS TEHNIKUMS
Mācību ilgums 4 gadi, mācības bez maksas, izglītojamie saņem stipendiju līdz 150 EUR

UZŅEMŠANA NO 10. JŪNIJA

Tavas
izaugsmes
atslēga!

PĒC PAMATSKOLAS:
Mērniecības tehniķis
Apdares darbu tehniķis
Automehāniķis
Mēbeļu galdnieks
Datorsistēmu tehniķis
Programmēšanas tehniķis
Inženierkomunikāciju tehniķis
Klientu apkalpošanas speciālists
Viesmīlības pakalpojumu speciālists

PĒC 12. KLASES:
• Autodiagnostiķis

Pulkveža O.Kalpaka iela 37,
Jelgavā, tālr./fakss +371 63025605,
info@jelgavastehnikums.lv
www.jelgavastehnikums.lv

NĀKOTNĒ IR
GARŠIGA

Atjaunotie "Dzintarvēji" –
piemineklis Papes zvejniecībai
30., 31. lpp.

